WWW.ZVIAZDA.BY — на 12 гадзін раней

Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

1 ЛІПЕНЯ 2010 г.
ЧАЦВЕР
№ 126
(26734)

Кошт 650 рублёў

ВЫДАЕЦЦА З 9 ЖНІЎНЯ 1917 г.

«Прамая лінія»

САМААДЧУВАННЕ НЕ ВЫДАТНАЕ?

Не адкладвайце на заўтра вырашэнне праблем, звязаных са здароўем. Удакладняйце незразумелае, не займайцеся самалячэннем, калі да справы можна падысці прафесійна. А на дапамогу вам гатова прыйсці **дацэнт кафедры геранталогіі і герыятрыі Беларускай медыцынскай акадэміі паслядыпломнай адукацыі, кандыдат медыцынскіх навук Любоў Пятроўна ВАРОНІНА.** Яна адкажа на любыя вашы пытанні **СЁННЯ з 14.00 да 15.30 па нумарах: 8 (017) 292 38 21 і 292 38 92. Папярэднія пытанні можна пакінуць па нумарах: 8 (017) 287 18 36 і 287 18 29.**

«Прамая лінія»

ШТО ЎВАХОДЗІЦЬ У ТЭХНІЧНАЕ АБСЛУГОЎВАННЕ ДОМА? ХТО ПАВІНЕН РАМАНТАВАЦЬ ДАХ? КУДЫ ЗВЯРТАЦЦА, КАЛІ ЖЭУ НЕ РЭАГУЕ НА СКАРГІ?

На ўсе вашы пытанні па працы жыллёва-эксплуатацыйных упраўленняў нашай краіны адкажуць спецыялісты Міністэрства ЖКГ: **начальнік упраўлення жыллёвай гаспадаркі Эдмунд Іосіфавіч ГРЫШКЕВІЧ і начальнік упраўлення эканомікі Алена Іванаўна ДУДЗІНСКАЯ.**

12 ліпеня з 16.00 да 17.30 задавайце пытанні па нумарах 8 (017) 292 38 21 і 8 (017) 287 18 29. Пытанні можна пакінуць і загадзя па тэлефоне 8 (017) 287 18 64.

Аляксандр ЛУКАШЭНКА:

«ВЫПУСКНІКІ ВНУ ПАВІННЫ СТАЦЬ КАТАЛІЗАТАРАМ ДЗЕЛАВОЙ І ТВОРЧАЙ АКТЫЎНАСЦІ Ў ЛЮБОЙ СПРАВЕ»

Фота БЕЛТА.

Дзяржава пры вызначэнні шляхоў свайго развіцця робіць стаўку на моладзь. Аб гэтым заявіў Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка, выступаючы 29 чэрвеня на Рэспубліканскім балі выпускнікоў вышэйшых навучальных устаноў. Удзел у мерапрыемстве прынялі 270 лепшых выпускнікоў беларускіх ВНУ.

Кіраўнік дзяржавы падкрэсліў, што маладыя людзі завяршылі важны этап у сваім жыцці, падышлі да новага рубяжа, за якім пачынаецца зусім іншае, дарослае жыццё. Цяпер з кожным днём на іх будзе ўскладацца ўсё больш адказнасці — за выбар свайго месца ў жыцці, за сваіх блізкіх, сям'ю і, нарэшце, за нашу краіну. Аляксандр Лукашэнка пажадаў, каб моладзь заўсёды была на вышыні і апраўдвала гэты давер.

Кіраўнік дзяржавы адзначыў, што хочацца бачыць маладых людзей сапраўднымі патрыётамі, якія шчыра любяць Беларусь. Пры гэтым Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што нам ёсць чым ганарыцца — багатай гісторыяй і культурай Беларусі, яе цяперашнімі дасягненнямі і грандыёзнымі планамі.

Ён таксама сказаў, што атрыманне незалежнасці азнаменавала нараджэнне новай, суверэннай Беларусі, маючай стратэгічныя перавагі, якія неабходна ў поўнай меры рэалізаваць. «Сёння мы — маладая дзяржава, у якой наперадзе каласальныя перспектывы, і ўсе яны звязаны з моладдзю», — падкрэсліў Прэзідэнт.

«Беларусь развіваецца, нягледзячы на крызісы і знешнія пагрозы, — заявіў Аляксандр Лукашэнка. — Таму тым, хто робіць стаўку на эміграцыю або праціўдзеянне сваёй краіне і свайму народу, рана ці позна будуць у пройгрышы, паколькі лепшы спосаб стаць грамадзянінам багатай і квітнеючай дзяржавы — гэта стварыць яе самому».

СТАР. 2

Прыёмная кампанія-2010

ЭКЗАМЕНАЦЫЙНЫЯ ХВАЛЯВАННІ — У МІНУЛЫМ...

...галоўнае цяпер — дачакацца вынікаў ЦТ

УЧОРА цэнтралізаванае тэсціраванне выйшла на фінішную прамую. Апошнімі ў экзаменацыйныя аўдыторыі прыйшлі ўдзельнікі цэнтралізаванага тэсціравання па хіміі. У Беларускім дзяржаўным педагагічным універсітэце, які разам з прадстаўнікамі Камітэта дзяржаўнага кантролю наведала група журналістаў, ужо не адчувалася таго напружання, якое літаральна луна-ла ў паветры два тыдні таму, калі абітурыенты ішлі на свой першы іспыт.

— Механізм правядзення цэнтралізаванага тэсціравання добра адладжаны і зразумелы абсалютна ўсім, пра што сведчыць адсутнасць скаргаў ад абітурыентаў і іх бацькоў у дзяржаўную камісію, — паведаміла журналістам **начальнік галоўнага ўпраўлення кантролю за работай галін сацыяльнай сферы Камітэта дзяржаўнага кантролю, кіраўнік міжведамаснай рабочай групы Дзяржаўнай камісіі па кантролі за ходам правядзення ўступных іспытаў Ала МІКАЛУЦКАЯ.** — Асобныя звароты ў дзяржкамісію мелі пераважна ўдакладняльны характар: ці можна прайсці ў пункт тэсціравання па ксеракопіі пашпарта, як зарэгістравацца для здачы тэсціравання ў рэзервовы дзень і г. д. Увогуле ўступная кампанія была арганізаваная ў гэтым годзе на самым высокім узроўні. Добра спрацавалі ўсе: і работнікі дзяржаўнай камісіі па кантролі за ходам падрыхтоўкі і правядзеннем уступных іспытаў, і прадстаўнікі Камітэта дзяржаўнага кантролю, і прадстаўнікі навучальных устаноў. Між іншым, да кантролю за правядзеннем уступнай кампаніі па ўсёй краіне было прыцягнута больш за 130 работнікаў Камітэта дзяржаўнага кантролю. А ўсяго па краіне былі задзейнічаны каля трох тысяч экзаменацыйных аўдыторый.

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

Ала Мікалуцкая з задавальненнем адзначыла, што колькасць парушальнікаў правілаў удзелу ў цэнтралізаваным тэсціраванні з кожным годам змяншаецца. Так, на ўсіх тэставых іспытах (за выключэннем тэсціравання па хіміі — на момант падрыхтоўкі матэрыялу інфармацыі па гэтым прадмеце яшчэ не было) ад удзелу ў тэсціраванні былі адхіленыя 38 чалавек. 25 чалавек пазбавіліся магчымасці ўдзельнічаць у прыёмнай кампаніі з-за свайго нежадання расставацца з мабільным тэлефонам, хоць папярэджанні аб тым, што мабільнік з'яўляецца прадметам забароненым, экзаменацыйнай аўдыторыі гучаць пастаянна: і пры ўваходзе ў вучэбны корпус, і пры ўваходзе ў экзаменацыйную аўдыторыю, і перад самым пачаткам экзамену.

СТАР. 3

У ВАРНЯНСКІМ КАСЦЁЛЕ ЗНАЙШЛІ ФРЭСКУ XVIII СТАГОДДЗЯ!

На ёй выяўлены малады ксёндз. Адмыслоўцы лічаць, што касцёл Святога Юрыя хавае і іншыя тайны

Фота аўтара і Алеся ЮРКОЙЦЯ.

ВАРНЯНЫ — мястэчка на Астравеччыне. У цэнтры — касцёл Святога Юрыя, асвечаны ў 1769 годзе. Учора ў «Звязду» паведамілі: у час рамонту ў закрыстыі знойдзена ўнікальная фрэска!

— Ксёндз-пробашч Здзіслаў Пікула распачаў рамонт, наняў на працу тутэйшага чалавека, з Варнянаў. Адбіў тынкоўкі мо на які палец добры — і адкрылася фрэска з выявай ксяндза! — распавядае краязнаўца Алесь ЮРКОЙЦЬ. — Роспіс знаходзіцца ў бакавой прыбудове, у адной з закрыстый, з паўднёвага боку. Наш пробашч мяркуе, што гэта Станіслаў Костка (1550—1568, манах ордэна езуітаў, каталіцкі святы — **Г.Л.**). Але наўрад ці гэта так, таму што няма ніякіх пазнакаў, што гэта — святы, а яны павінны быць. Тут, хутчэй за ўсё, мае рацыю мастацтвазнаўца Сяргей Харэўскі, які мяркуе, што гэта мог быць намаляваны наш варнянскі пробашч. Верагодна, што гэта роспіс канца XVIII — пачатку XIX стагоддзя. Бо наш касцёл быў збудаваны ў XVIII стагоддзі, але ён два разы дабудоўваўся. І сама закрыстыя, як я мяркую, была прыбудаваная якраз у пачатку XIX стагоддзя. Мы вельмі спадзяёмся, што на нашу фрэску звернуць увагу спецыялісты — у прыватнасці, славуты мастак-рэстаўратар Уладзімір Ракіцкі...

СТАР. 4

Як нас дураць

КУПІЛІСЯ НА «ПРЫМАЛЬНУЮ ЦАНУ»

25- і 28-гадовыя прайдзісветы падманулі сваіх кліентаў, якія «клюнулі» на танную прадукцыю, на больш як 35 мільёнаў рублёў

А напачатку, паводле звестак прэс-афіцэра Заводскага РУУС Тамары Рулінскай, двое непрацуючых жыхароў Маладзечанскага раёна, каб зручней было выманьваць грошы, арганізавалі фірму. Прычым тут таксама не абышлося без хітрасці: зарэгістраваная яна была на жыхара Мінскай вобласці, пашпарт якога лічыўся непрыдатным у Уздзенскім РАУС, а ўладальнік дакумента даведаўся, што ён «фірмач», толькі ад супрацоўнікаў міліцыі.

У далейшым, каб пабагацець, двое «бізнэсменаў» таксама асабліва не перапрацаваліся. Праз інтэрнэт кампаньёны разаслалі ў розныя будаўнічыя арганізацыі краіны прапановы на пастаўку металапрадукцыі — профільных труб, металічных вугалкоў, металапрофілю і г.д. А галоўнае — выставілі прымальную цану, каб кліент «папёр». Акрамя таго, умовай пастаўкі зрабілі стапрацэнтную перадаплату. Зразумела, што ахвотнікі знайшліся. Апошнім аферысты прапаноўвалі па факсе заключыць адпаведны дагавор, а грошы неабходна было пераводзіць на электронны разліковы рахунак, які папярэдне быў адкрыты ў адным з буйных банкаў. За непрацяглы час ахвярамі прайдзісветаў сталі шэсць будаўнічых арганізацый, якія пералічылі на рахунак фірмы больш за 35 мільёнаў рублёў. Між іншым, на большую частку гэтых грошай кампаньёны набылі 14 ноўтбукаў, пасля чаго зламыснікі зніклі.

Пасля таго, як адна з падманутых будаўнічых кампаній звярнулася па дапамогу да праваахоўнікаў, апошнім удалося ўстанавіць асобы аферыстаў. Як выявілася, адзін з іх раней нават працаваў у сталічнай будаўнічай фірме, дзе займаўся непасрэдна пастаўкамі металапрадукцыі. А затрымалі хітруноў толькі пасля таго, як яны адпачылі ў Італіі: аднаго адразу пасля вяртання на радзіму, а другі нейкі час хаваўся ад следства, аднак нарэшце прыйшоў з павіннай у міліцыю. Дарэчы, праваахоўнікамі былі канфіскаваныя ноўтбукі, якія зламыснікі купілі на вымантачаныя грошы.

Ігар ГРЫШЫН.

455 ТОН СЕНА ЗНІШЧАНА Ў ВЫНІКУ ПАДПАЛУ

ў КСУП «Ураджайны» вёскі Убарок Лоеўскага раёна. Пажар пачаўся прыкладна ў дзве гадзіны ночы.

Калі на месца здарэння прыбыла дзяжурная змена пажарнага аварыйна-выратавальнага паста гэтага ж населенага пункта, ужо гарэлі 2 навесы памерамі 12x50 метраў і 1 — 12x40 метраў з шыферным дахам. Для тушэння пажару былі прыцягнуты сілы Лоеўскага і Рэчыцкага раённых аддзелаў па надзвычайных сітуацыях, у баявы разлік уведзена рэзервовая тэхніка. Сена тушылі з дапамогай 5 аўтацыстэрнаў, рукаўнага аўтамабіля і перасоўнай помпавай станцыі, прыцягваліся чатыры машыны і 25 супрацоўнікаў гаспадаркі «Ураджайны». Полымя не маглі ўтаймаваць на працягу амаль дзвюх гадзін. У выніку тры навесы з кормам для жывёлы дасталіся чырвонаму пеўню. Мяркуецца, што хтосьці паклапаціўся пра тое, каб пазбавіць КСУП запасаў сена.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

НАФТА САЛІДАРНАСЦІ

Венесуэла разглядае пастаўкі ў Беларусь як жэст падтрымкі, да таго ж і рэнтабельны

На фоне ўсёй гэтай газа-нафтавай неразбярыхі, якая апанавала стужкі навінаў і свядомасць абывацеляў, усё, што ўтрымлівае нават намёк на альтэрнатыву, прыкоўвае ўвагу. А супрацоўніцтва з Венесуэлай у гэтай галіне — ужо не проста тонкая алюзія, а прамое ўказанне на дыверсіфікацыю.

— Летась узнікала пытанне, ці будзе магчымая пастаўка нафты з Венесуэлы ў Беларусь, а сёлета ўзнікае пытанне, ці рэнтабельны гэты бізнэс, — адзначае **пасол Венесуэлы ў Беларусі Амерыка ДЗІЯС НУНЬЕС** падчас сустрэчы з журналістамі. — Адказ відавочны: калі б гэта было нерэнтабельна, пастаўкі не здзяйсняліся б.

Канкрэтны ж кошт ён дыпламатычна замоўчвае, гэтую інфармацыю пасол аднёс да тых «камерцыйных тайнаў, якія ў далейшым становяцца яўнымі» (маўляў, захоўвайце спакой і цярпенне).

Дыпламат падкрэсліў, што падобныя стратэгічныя пагадненні заключаюцца на ўзроўні кіраўнікоў дзяржаў. Такія ж пагадненні ў Венесуэлы ёсць і з іншымі краінамі — «на льготных умовах».

— Гэта жэст салідарнасці, падтрымкі беларускаму народу, — кажа кіраўнік дыпмісіі.

Ён робіць акцэнт на стабільнасці гэтых адносінаў: планы налета распасціраюцца да яшчэ большых аб'ёмаў паставак — 10 млн тон. Пры гэтым дзеянні Венесуэлы, паводле яго слоў, «не з'яўляюцца дзеяннямі манаполіі, якая хацела б навязаць свае цэны».

— Гэта пытанне даверу, мы не хочам рабіць ніякіх спекуляцый па гэтым пытанні.

СТАР. 3

Услед за пісьмом

ВАКОЛ МІНСКА ЗЯМЕЛЬНЫ ПАДАТАК ПАВЯЛІЧЫЦЦА. КАНЧАТКОВЫЯ ЛІЧБЫ ПАКУЛЬ НЕВЯДОМЫЯ

ДНЯМІ рэдакцыя нашай газеты атрымала ліст ад жыхароў Мінскага раёна, вёскі Новы Двор, якія жывуць па вуліцы Цэнтральнай. Спадарыня ШЫМАНСКАЯ ад групы аднавяскоўцаў паведамляе, што, калі яны паспрабавалі заплаціць падатак на зямлю, то даведаліся пра павелічэнне зямельнага падатку больш чым у 30 разоў. За 9—10 сотак зямлі з іх патрабуюць зямельны падатак у памеры каля 350 тысяч рублёў...

Аўтар ліста спадарыня Шыманская спасылаецца на артыкул у «Звяздзе» ад 3 красавіка 2010 года: «У прэстыжным прысталічным рэгіёне зямельны падатак павялічылі прыкладна ў 10 разоў», дзе на пытанні карэспандэнта адказвае **начальнік інспекцыі Міністэрства па падатках і зборах Беларусі па Мінскім раёне Тэрэса РЭУТАВА.**

У нашай чытачкі і жыхароў вёскі Новы Двор узнікае пытанне: як моцна павялічылі падатак на іх землі і чаму? Калі падаткавікі ўпэўнены, што «ўладальнікі дарагіх катэджаў маюць нядрэнныя заробкі і змогуць адшукаць каля 200 тысяч рублёў, каб разлічыцца за зямельны ўчастак», то нагадаю, што нашы дамы па вуліцы Цэнтральнай былі пабудаваныя ў перыяд 1957—1959 гадоў, там жывуць звычайныя грамадзяне, якія не маюць звышдаходаў, і новы вялікі зямельны падатак для нас непасільны, — удакладняе сітуацыю спадарыня Шыманская. Усяго пад пісьмом сп. Шыманскай 17 подпісаў жыхароў вёскі Новы Двор.

Сапраўды, сёлета кардынальна змяніўся механізм налічэння зямельнага падатку, які цяпер ужо напрамую залежыць ад кадастравага кошту занятай зямлі. Разам з тым, **начальнік аддзела падаткаабкладання фізічных асобаў падатковай інспекцыі па Мінскім раёне Валерый ЧАРНЕЎСКІ,** да якога мы звярнуліся па каментарый, паведаміў, што цяпер часова прыпынена налічэнне і падлік зямельных падаткаў для фізічных асобаў, мясцовыя сельсаветы не налічвалі ніякіх маёмасных падаткаў, падатковыя паведамленні нікому не ўручаліся. З якога дакумента ўзялася сума падатку ў памеры 350 тысяч рублёў, В. Чарнеўскаму невядома.

У падатковай інспекцыі рэдакцыі паведамілі, што падрыхтаваны адпаведны праект указа кіраўніка дзяржавы, дзе падразумяваецца крыху іншая методыка налічэння зямельнага падатку, а ў выніку і сумы падатку стануць іншымі. Мяркуецца, што для пэўных катэгорый насельніцтва і асобных тэрыторый сумы падатку зменшацца.

Акрамя гэтага, Валерый Чарнеўскі паведаміў, што дзейным заканадаўствам прадугледжаны шэраг ільгот па аплаце зямельнага падатку для пенсіянераў, тых, хто жыве ў сельскай мясцовасці і працуе на сельскагаспадарчых прадпрыемствах або ў сферах адукацыі ці аховы здароўя і г.д. Тут трэба нагадаць, што мясцовыя ўлады маюць права самастойна змяншаць ці павялічваць стаўку зямельнага падатку ў два разы.

Да ведама, жыхары Мінскага раёна атрымаюць падатковыя паведамленні аб зямельным падатку да першага жніўня, а разлічыцца па гэтых плацяжах трэба будзе да 15 лістапада. Рэдакцыя «Звязды» будзе і надалей сачыць за развіццём зямельнай сітуацыі.

Сяргей КУРКАЧ.

НЕСПРЫЯЛЬНЫЯ ДНІ І ГАДЗІНЫ Ў ЛІПЕНІ

3, субота, 10.00—13.00	16, пятніца, 12.30—13.30
5, панядзелак, 20.25—24.00	18, нядзеля, 13.30—16.30
8, чацвер, 5.00—8.00	23, пятніца, 4.00—7.30
10, субота, 9.00—10.30	25, нядзеля, 13.30—18.30
12, панядзелак, 11.00—13.00	28, серада, 2.30—7.00
14, серада, 9.30—12.30	30, пятніца, 2.30—19.30

У Буда-Кашалёўскім раёне на штучным вадасховішчы патанула 8-гадовая дзяўчынка

На штучным вадасховішчы ў вёсцы Нікалаеўка Буда-Кашалёўскага раёна вечарам 29 чэрвеня патанула 8-гадовая дзяўчынка, вучаніца мясцовай сярэдняй агульнаадукацыйнай школы. Пра гэта БЕЛТА паведамілі ў прэсслужбе УУС Гомельскага аблвыканкама.

З вады патанулую выцягнулі мясцовыя жыхары. Труп дастаўлены ў морг. У цяперашні час высвятляюцца падрабязнасці трагедыі.

Як адзначылі ў Гомельскай арганізацыі РГОО «Беларускае рэспубліканскае таварыства выратавання на водах», НЗ у Нікалаеўцы -- першы няшчасны выпадак, які адбыўся з дзецьмі на тэрыторыі Гомельскай вобласці ў гэтым купальным сезоне. Усяго, паводле аператыўных даных на 28 чэрвеня, у рэгіёне патанулі 57 чалавек, што амаль на 10 чалавек больш, чым за той жа перыяд годам раней.

ЯКАСНЫЯ ЗАКОНЫ — АСНОВА ПАСКОРАНАГА РАЗВІЦЦЯ ГРАМАДСТВА

Выступленне Старшыні Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь РУБІНАВА А.М. на закрыцці чацвёртай сесіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь чацвёртага склікання

Фота БЕЛТА.

Паважаныя члены Савета Рэспублікі!

Паважаныя запрошаныя і журналісты!

Сёння мы завяршаем работу чацвёртай сесіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь чацвёртага склікання. Характар яе работы ў значнай меры быў вызначаны Пасланнем Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь беларускаму народу і Нацыянальнаму сходу. Кіраўнік дзяржавы намеціў галоўныя кірункі развіцця нашай краіны, якія павінны забяспечыць якасны прарыў у яе далейшым сацыяльна-эканамічным развіцці. Базісам у рашэнні пастаўленай задачы стануць лібералізацыя эканомікі, інавацыі, дзелавая ініцыятыва, развіццё прадпрымальніцтва і сацыяльная адказнасць. Па сутнасці, новыя працэсы і новыя адносіны ўвойдуць ва ўсе сферы нашага жыцця. Таму прыярытэтнай задачай Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь і ўсіх іншых суб'ектаў нарматворчай дзейнасці з'яўляецца распрацоўка такіх заканадаўчых актаў, якія забяспечвалі б прававую аснову для рэалізацыі сфармуляваных задач. На дасягненне гэтых мэтаў і была накіравана дзейнасць Савета Рэспублікі.

Ад сесіі да сесіі мы ўдасканальваем падыходы да распрацоўкі і падрыхтоўкі нарматыўных прававых актаў, якія склаліся і апрабаваныя практыкай. Яшчэ на стадыі «зараджэння» законапраекта члены Савета Рэспублікі і спецыялісты Сакратарыята Савета Рэспублікі актыўна падключаюцца да дзейнасці рабочых груп, удзельнічаюць у семінарах, нарадах, канферэнцыях, на якіх прапрацоўваюцца і ўзгадняюцца розныя меркаванні. Падобная практыка існуе на ўсіх этапах праходжання законапраекта. Гэта дазваляе значна паскорыць заканатворчы працэс, забяспечыць высокую якасць падрыхтоўкі законапраектаў і зрабіць заканадаўчыя акты больш даступнымі і зразумелымі для грамадзян.

Чацвёртая сесія была дастаткова насычанай з пункта гледжання заканатворчай дзейнасці. Савет Рэспублікі ўхваліў каля 60-ці законапраектаў і прыняў да ведама 5 дэкрэтаў Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. Большасць з іх мае жыццёва важнае значэнне для нашага грамадства. Перш за ўсё, трэба адзначыць законы, якія фарміруюць прававыя асновы якасна новых кірункаў развіцця нашай эканомікі. Так, Закон Рэспублікі Беларусь «Аб падтрымцы малога і сярэдняга прадпрымальніцтва» закліканы забяспечыць развіццё прыватнага бізнэсу і аздараўленне эканомікі ў цэлым.

СТАР. 2

АД ЯКАСЦІ ЗАКОНАЎ ДА ЯКАСЦІ ЖЫЦЦЯ

Выступленне Старшыні Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь АНДРЭЙЧАНКІ У.П. на закрыцці чацвёртай сесіі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь чацвёртага склікання

Фота БЕЛТА.

Паважаныя дэпутаты, запрошаныя і журналісты!

Завяршае работу чацвёртая сесія Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь чацвёртага склікання.

Ацэньваючы яе вынікі, неабходна прызнаць, што дэпутатамі праведзена значная работа. Разгледжана звыш ста пытанняў, якія ў той ці іншай ступені закранаюць практычна ўсе аспекты нашай дзейнасці.

Цэнтральнае месца ў рабоце парламентарыяў заняла рэалізацыя задач, пастаўленых кіраўніком дзяржавы ў Пасланні беларускаму народу і Парламенту. У сувязі з гэтым прыярытэтная ўвага ўдзялялася пытанням павышэння якасці заканадаўства і яго эфектыўнасці.

Заканамерна, што асноўным блокам парадку дня стала эканамічная праблематыка, уключаючы заканадаўчае забеспячэнне развіцця дзелавой ініцыятывы, інвестыцыйнай і інавацыйнай дзейнасці.

Так, пазітыўную ролю ў паляпшэнні дзелавога клімату прызначаны адыграць Закон «Аб падтрымцы малога і сярэдняга прадпрымальніцтва». Яго прыняцце сведчыць аб імкненні дзяржавы садзейнічаць развіццю прадпрымальніцкай ініцыятывы грамадзян, у тым ліку за кошт пашырэння доступу да крэдытных рэсурсаў, больш актыўнага прыцягнення да ўдзелу ў дзяржаўных закупках, а таксама спрашчэння бухгалтарскай і статыстычнай справаздачнасці.

У гэтым жа ключы павінны працаваць змяненні ў заканадаўстве, накіраваныя на пашырэнне прыватызацыйнага поля і ўдакладненне спосабаў прыватызацыі дзяржаўнай маёмасці. Папраўкі, унесеныя ў Закон «Аб гаспадарчых таварыствах», дадуць магчымасць умацаваць прававы статус і зрабіць больш празрыстымі правілы дзейнасці гэтай групы суб'ектаў гаспадарання.

Асабліва падкрэслю важнасць рашэнняў па падтрымцы інавацыйнай актыўнасці. Змяненні, унесеныя ў законы, якія рэгулююць сферу навуковай дзейнасці, арыентаваны на ўкараненне сучасных метадаў кіравання, павышэнне зацікаўленасці вучоных і вынаходнікаў у выніках сваёй працы. У гэтым плане трэба адзначыць і праект Закона «Аб аўтарскім праве і сумежных правах».

Перспектыўнай сферай для інавацый з'яўляецца альтэрнатыўная энергетыка. Між тым у нашай нарматыўнай базе адсутнічаюць дзейсныя стымулы і гарантыі для яе развіцця. Устараніць гэты прабел павінен законапраект «Аб аднаўляльных крыніцах энергіі».

Зразумела, дзяржаўная падтрымка гаспадарчай дзейнасці апраўдана толькі ў тым выпадку, калі на выхадзе мы атрымаем канкурэнтаздольны прадукт.

СТАР. 2

ISSN 1990 - 763X

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 1.07.2010 г. (для б/н разлікаў)

▲ 1 долар ЗША 3 020,00	1 чэшская крона 143,16
▲ 1 еўра 3 690,74	1 польскі злоты 890,29
1 латвійскі лат 5 208,69	▼ 1 расійскі рубель 96,62
1 літоўскі літ 1 069,52	1 украінская грыўня 381,99

Курсы замежных валют для безнаяўных разлікаў Цэнтрабанк РФ

USD	31,2554
10 UAH	39,4569
1000 BYR	10,3529
EUR	38,2097

Агенцтва Уладзіміра Граўцова

«ВЫПУСКНІКІ ВНУ ПАВІННЫ СТАЦЬ КАТАЛІЗАТАРАМ ДЗЕЛАВОЙ І ТВОРЧАЙ АКТЫЎНАСЦІ Ў ЛЮБОЙ СПРАВЕ»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

«Цяпер нам трэба выкарыстаць дараваны лёсам шанц спаўна. Не адступаць перад часовымі цяжкасцямі, дзейнічаць рашуча і мэтанакіравана, быць адзінымі і з'яднанымі ў любых сітуацыях», — сказаў Прэзідэнт.

«Калі вы хочаце, каб нашу дзяржаву паважалі ва ўсім свеце, то поўнасцю прысвяціце сябе прымнажэнню яе дабрабыту і духоўнай велічы. Вы пачынаеце дарослае жыццё ў незвычайны час эканамічнага і тэхналагічнага рыўка, якога яшчэ не ведала навейшая гісторыя нашай краіны», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка.

Ён адзначыў, што менавіта маладыя людзі павінны стаць каталізатарам дзелавой і творчай актыўнасці ў любой справе, праявіць сябе ініцыятыўнымі, крэатыўна мыслячымі і неабыякавымі. «Не бойцеся адстойваць свой пункт гледжання і змагацца за рэалізацыю ўласных ідэй, не разменьвайце свой талент на дробязі і не здраджвайце марам», — сказаў Аляксандр Лукашэнка, звяртаючыся да выпускнікоў ВНУ.

Прэзідэнт падкрэсліў, што цяпер усё больш і больш маладых людзей займаюць кіруючыя дзяржаўныя пасады. Для выхавання будучых лідараў ствараюцца маладзёжныя парламенты. Грамадскія аб'яднанні моладзі разам з прафсаюзнымі, ветэранскімі і жаночымі арганізацыямі складаюць аснову нашага грамадзянскага грамадства. Яны ўсё часцей становяцца рухаючай сілай развіцця прарыўных напрамкаў навукі, інфармацыйных тэхналогій і інавацыйных вытворчасцяў, адкрываюць новыя прасторы ў сучаснай культуры.

Каб стварыць умовы для рэалізацыі моладзевых праектаў, у краіне больш за 15 гадоў працуюць спецыяльныя фонды кіраўніка дзяржавы, штогод назначаюцца сотні прэзідэнцкіх стыпендый лепшым студэнтам, аспірантам, маладым вучоным і дзеячам культуры. Створаны Парк высокіх тэхналогій, кожны год праводзяцца конкурсы, якія адкрываюць маладым артыстам шлях у вялікае мастацтва.

Паводле слоў Прэзідэнта, «з боку дзяржавы робіцца стратэгічны разлік на тое, што наша палітыка, памножаная на энергію і энтузіязм моладзі, узніме краіну на такую гістарычную вышыню, пра якую нашы продкі маглі толькі марыць».

Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што ўсе дарогі адкрыты перад маладымі, і дзяржава гатова падставіць ім плячо. «Але не забывайце — у любой справе ў першую чаргу трэба разлічваць на ўласныя сілы, самім ствараць сабе рэпутацыю і зарабляць аўтарытэт», — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы. Ён пажадаў, каб пуцяводнай зоркай для выпускнікоў была высокая мэта — моцная, свабодная і квітнеючая Беларусь.

Прэзідэнт падзякаваў рэктарам і педагогам вышэйшых навучальных устаноў за іх працу па выхаванні моладзі. «Місія педагога — адна з самых складаных і адказных. Бо менавіта ён фарміруе характары і волю, вучыць маладых валодаць пяром, якім яны пасля ўпішуць слаўныя старонкі ў летапіс сваёй краіны», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Ён адзначыў, што дзяржава чакае ад выкладчыцкага корпуса перш за ўсё актыўнай грамадзянскай пазіцыі, як абсалютна натуральнага, арганічнага стану кожнага работніка вышэйшай школы, сучасных лекцый, адпаведных духу часу і патрэбнасцям студэнтаў, цеснай сувязі педагагічнай і даследчай работы з практыкай, фарміравання ў кожнай ВНУ уласных навуковых напрамкаў. «Нам патрэбны такія выкладчыкі, якія стануць сапраўдным жыццёвым прыкладам для студэнтаў. Гэта павінна быць маркай беларускай вышэйшай школы», — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы.

Дзесяці лепшым выпускнікам Аляксандр Лукашэнка ўручыў лісты аб аб'яўленні падзякі Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь і каштоўныя падарункі.

Затым адбылося студэнцкае свята і прыём ад імя кіраўніка дзяржавы ў гонар выпускнікоў беларускіх вышэйшых навучальных устаноў.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Ва Урадзе

ГАРУЧЫ СЛАНЕЦ ЯК АЛЬТЭРНАТЫЎНАЯ КРЫНІЦА ЭНЕРГІІ...

Асваенне айчынных радовішчаў нетрадыцыйных відаў сыравіны, калі згадваць, у прыватнасці, той жа рост цэнаў на імпартныя энерганосьбіты, для Беларусі пытанне даволі актуальнае. Перспектыўнымі ў гэтым плане для рэспублікі з'яўляецца асваенне запасаў гаручых сланцаў і бурага вугалю, разведаных на тэрыторыі краіны. Як адзначыў на чарговым пасяджэнні Дзяржсавета па нетрах, якое прайшло пад старшынствам прэм'ер-міністра Сяргея Сідорскага, старшыня канцэрна «Белнафтахім» Валерый Казакевіч, у Беларусі ёсць дастатковыя запасы гаручых сланцаў, каб вырабляць з іх маторнае паліва. Буры ж вугаль, як вядома, прыдатны для выкарыстання ў якасці энергетычнага і камунальна-бытавога паліва і ў якасці сыравіны для атрымання сінтэз-газа і маторнага паліва.

Разам з тым, паводле слоў Валерыя Казакевіча, запасаў бурага вугалю ў Беларусі недастаткова для іх эканамічна эфектыўнага выкарыстання для перапрацоўкі ў вадкае паліва. Спасылаючыся на вопыт працы паўднёва-афрыканскай кампаніі «Сасол», старшыня канцэрна падкрэсліў, што для паспяховай рэалізацыі праекта перапрацоўкі бурага вугалю ў вадкае паліва спатрэбіцца запас вугалю, якога хопіць на 40 гадоў працы ў аб'ёме не менш за 2 мільярды тон. Разведаныя ж запасы гэтай сыравіны ў Беларусі складаюць каля 150 мільёнаў тон. Найбольш жа перспектыўнымі для прамысловага асваення з'яўляюцца радовішчы, якія размешчаныя ў заходняй частцы Гомельскай вобласці — Жыткавіцкае, Брынёўскае і Тонежскае. Выяўлена таксама Лельчыцкае вуглепраяўленне, аднак вугаль гэтага радовішча яшчэ недастаткова вывучаны.

Што датычыцца гаручых сланцаў, то разведаны два іх радовішчы — Любанскае і Тураўскае: прагнозныя рэсурсы першага ацэньваюцца ў 1,2 мільярда тон, другога — 2,6 мільярда тон. Між іншым, іх распрацоўка магчымая толькі падземным спосабам з-за глыбокага залягання пластоў (ад 50 да 365 метраў). Адной з найбольш эфектыўных з асвоеных тэхналогій перапрацоўкі гаручых сланцаў карыстаецца, у прыватнасці, эстонскі канцэрн «ЭСЦІ энергія», завод сланцавых масел якога эксплуатуе дзве буйнейшыя ў свеце ўстаноўкі, што перапрацоўваюць па 1 мільёну тон сланцу ў год кожная. Іх таварная прадукцыя — сланцавае масла, якое рэалізуецца спажыўцам як кацельнае паліва, а таксама паўкоксавы газ, які спальваецца на эстонскай цеплаэлектрастанцыі разам са сланцам. Пакуль у нашай краіне не распрацаваныя тэхналогіі глыбокай перапрацоўкі гаручых сланцаў і бурага вугалю, а маюцца толькі навуковыя асновы для іх перапрацоўкі. Таму, зазначыў старшыня «Белнафтахіма», пакуль заўчасна весці гутарку пра эфектыўнасць перапрацоўкі гэтай сыравіны.

У сваю чаргу прэм'ер Сяргей Сідорскі запатрабаваў канкрэтных прапаноў па арганізацыі перапрацоўкі выкапняў. «Трэба, каб быў вынік, хопіць чытаць лекцыі, неабходна працаваць», — падкрэсліў ён. Незадаволены кіраўнік Урада і тым, як вядзецца праца з інвестарамі. Паводле яго слоў, калі не ўдаецца адшукаць інвестара, неабходна будаваць самім завод, купіўшы тэхналогіі.

Адказваючы на апошнюю заўвагу прэм'ера, Валерый Казакевіч праінфармаваў, што ў 2007 годзе паміж Беларуссю і люксембургскай інвестыцыйнай групай былі заключаныя інвестыцыйныя дагаворы па арганізацыі глыбокай перапрацоўкі гаручых сланцаў і бурага вугалю, дзеянне якіх мяркуецца спыніць. Старшыня «Белнафтахіма» патлумачыў, што інвестар да гэтага часу не выканаў у поўным аб'ёме прынятыя на сябе абавязкі. Больш за тое, атрымаўшы ліцэнзію на права карыстання нетрамі для здабычы бурага вугалю і гаручых сланцаў, інвестар не прыняў захадаў па іх распрацоўцы. Таму канцэрн сумесна з зацікаўленымі падрыхтаваў даклад аб ходзе выканання інвестыцыйных дагавораў і ўнёс прапанову аб спыненні іх дзеяння. Валерый Казакевіч таксама паведаміў, што распрацаваны план па рэалізацыі інвестпраекта. У прыватнасці, прадугледжваецца правядзенне навукова-даследчых работ у сыравінных зонах, дэталёвая геалагічная разведка не падрыхтаваных да прамысловага асваення радовішчаў і правядзенне перагавораў з іншымі патэнцыйнымі інвестарамі.

Ігар ШЧУЧЭНКА.

Абзац

◢ **Пляцоўкі для заняткаў экстрэмальнымі відамі спорту плануецца стварыць у кожным мікрараёне Мінска, паведаміў на прэс-канферэнцыі намеснік старшыні Мінгарвыканкама Міхаіл Ціцянкоў. У першую чаргу яны размесцяцца ў спальных мікрараёнах, а таксама ў парку Горкага і іншых месцах адпачынку.**

◢ У Літве былыя супрацоўнікі сакрэтных структур Савецкага Саюза да канца жыцця не змогуць займаць кіроўныя пасады. Адпаведную папраўку да закона аб люстрацыі ўчора прыняў літоўскі парламент. За прыняцце папраўкі прагаласавала 72 парламентарыі, 8 былі супраць, 10 устрымаліся. У адпаведнасці з прапановай кансерватараў, былыя сакрэтныя супрацоўнікі КДБ, якія не прызналіся ў сваім мінулым Камісіі па люстрацыі, не могуць займаць пасады, на якія прызначае парламент, прэзідэнт, спікер, урад ці прэм'ер-міністр. Такім асобам да канца жыцця забаронена займаць пасады пракурораў, супрацоўнікаў дзяржкантролю і дзяржслужбоўцаў сістэмы ўнутраных спраў. Яны не могуць быць дзяржслужбоўцамі або грамадзянскімі дзяржслужбоўцамі ў сістэме абароны, служыць у войску.

Поўны абзац

◢ **Даішнікі прасвісталі 22 тыс. долараў. Улады Маскоўскай вобласці гатовыя патраціць 22 тыс. долараў на абнаўленне свісткоў для супрацоўнікаў ДІБДР. Рэч у тым, што ў «абсталявання», якім карыстаюцца вартавыя парадку на дарогах, тэрмін эксплуатацыі закончыўся яшчэ 2 гады таму, і міліцыянеры да гэтага часу свішчуць у старыя прыборы. Між тым, свістулькі павінны мець «патрэбны выгляд і афарбоўку, не дэфармавацца, павінны добра адмывацца ад бруду». Тэрмін службы аднаго свістка складае 4 гады. Улады аб'явілі конкурс на выраб атрыбута.**

◢ У Швецыі наведвальніку Макдоналдса адсеклі палец. Па звестках паліцыі, 22-гадовы мужчына пад'ехаў на машыне да акна Мак-аўто, калі рэстарацыя ўжо зачынілася. Супрацоўнік рэзка апусціў засаўку акна, якая адсекла кліенту фалангу. Прадстаўніца Макдоналдса ў сваю чаргу заявіла, што «пасля закрыцця рэстарана да акна пад'ехаў п'яны мужчына, які паводзіў сябе агрэсіўна і нязветліва». Пацярпеламу выклікалі хуткую дапамогу, аперацыя па ўзнаўленні пальца прайшла паспяхова.

◢ **У ЗША адбыўся казусны выпадак, пры якім мужчына трапіў пад колы ўласнага аўто, прыведзенага ў рух сабакам. 43-гадовы Крыстофер Бішоп вырашыў адрамантаваць свой пікап Ford і залез пад машыну — у яго было падазрэнне, што там нешта працякае. У гэты час рухавік працаваў, а рычаг пераключэння хуткасці быў у нейтральным становішчы. Гаспадар дзверцы машыны не зачыніў, і яго сабака, які быў зацікаўлены ў паездцы, заскочыў у салон. Пры гэтым бульдог выпадкова прымусіў пікап пачаць рух. Гаспадара пад машынай ледзь не раздушыла, але амерыканец цудам змог пазбегнуць сур'ёзных пашкоджанняў. Яму яшчэ ўдалося спыніць Ford да яго сутыкнення з агароджай.**

Паводле паведамленняў карэспандэнтаў «Звязды» і інфармагенцтваў.

АЭС — АСОБНА, ГАЗ ДЫ НАФТА — АСОБНА

Парламенцкі дзённік

Каб мінімізаваць энергетычныя спрэчкі з Расіяй, мы будзем будаваць ядзерную станцыю... з яе дапамогай

Чарговая «ўрадавая гадзіна» ў парламенце прайшла пад знакам энергетыкі — за абмеркаваннем наяўных праблем і магчымасцяў для іх вырашэння, што цалкам вытлумачальна на фоне нядаўніх падзей. З газу і пачнём: у найбліжэйшы дзясятак гадоў магутнасці падземных сховішчаў для блакітнага золата маюць быць павялічаны да 4,5 млрд кубаметраў. Газ яшчэ доўга будзе заставацца для нас асноўным энерганосьбітам, — падкрэсліў **першы віцэ-прэм'ер Уладзімір СЯМАШКА**, выступаючы на сумесным пасяджэнні абедзвюх палат парламента. І наяўнасць яго ў сховішчах — гэткая падушка бяспекі ў выпадку... у выпадку чаго? «Каб спажывец не адчуў магчымых перабояў з газам». Пакуль Беларусь у стане прыпасаць на чорны дзень толькі 980 млн кубаметраў, а энергетычная бяспека вымагае большага:

— Каб краіна была энерганезалежнай, трэба мець у сховішчах запасаў газу на 3—4 месяцы, — удакладніў першы намеснік прэм'ер-міністра.

Істотна аслабіць каралеўскія пазіцыі газу ў айчынным энергабалансе можа ядзерная энергетыка. З'яўленне АЭС, паводле слоў першага віцэ-прэм'ера, у стане знізіць долю блакітнага паліва з наяўных 94 адсоткаў да 50, у той час як сама АЭС забяспечыць 30% у балансе.

— Таму, хто б што ні казаў, мы будзем будаваць АЭС, — выводзіць першы намеснік прэм'ера. — З тым ці іншым партнёрам.

Аднак беларускаму боку «хацелася б усё ж з Расіяй», нягледзячы на «ўсе перыпетыі», тым больш што праект узаемавыгадны.

— Яшчэ невядома, каму больш патрэбная станцыя, — адзначае першы віцэ-прэм'ер, — нам — для дыверсіфікацыі крыніц, а для Расіі гэта загрузка іх машынабудаўнічага комплексу. Праекты на ўзроўні $6,5 млрд — гэта сур'ёзныя грошы, такімі не раскідваюцца.

У. Сямашка паведаміў: «Мы на стадыі абмеркавання ўжо каля падпісання міжурадавага пагаднення з Расіяй» на будаўніцтва станцыі. Гэты працэс, дарэчы, прыкметна зацягнуўся. «Магчыма, тут ёсць і нашы недапрацоўкі, мы зацягнулі падпісанне на паўгода», — прызнае У. Сямашка, аднак ва ўрадзе разлічваюць, што чаканае адбудзецца ўжо ў ліпені, а ў сярэдзіне наступнага года на абранай пляцоўцы пачнуцца бетонныя работы.

Народныя абраннікі ў сваіх пытаннях згадвалі прэтэнзіі суседзяў адносна будаўніцтва АЭС на абранай пляцоўцы.

— Мы вельмі сур'ёзна паставіліся да выбару пляцоўкі, амаль тры гады ў нас гэта заняло, — нагадвае першы віцэ-прэм'ер. — Астравецкая пляцоўка падыходзіць найлепшым чынам з пункту гледжання бяспекі, экалогіі і эканомікі. Адтуль частка энергіі можа пайсці і пойдзе на экспарт, так як Літва мае дэфіцыт электраэнергіі.

Першы намеснік прэм'ер-міністра падкрэсліў, што «ніякай палітыкі тут няма», і дадаў, што зроблена сур'ёзная ацэнка ўздзеяння на навакольнае асяроддзе. Запэўніў ён і ў бяспецы задуманай будоўлі паводле расійскага праекта:

— У параўнанні з Чарнобылем у тысячу разоў зніжаецца верагоднасць аварыі.

Дэпутат Уладзімір Здановіч выказаў занепакоенасць, ці не патрапім мы ў залежнасць ад паставак уранавых стрыжняў з Расіі.

— Не патрапім, — перакананы першы віцэ-прэм'ер. — Загрузка ўранавых стрыжняў на тры гады, паводле ўсіх патрабаванняў яшчэ павінен быць запас. Таму АЭС аўтаномная на 5 — 10 гадоў.

Так, «мы мелі газавыя і нафтавыя канфлікты», аднак з АЭС такой сітуацыі, калі можна перакрыць заслонкай ці рубільнікам, не атрымаецца, запэўніў У. Сямашка. А што да паставак урану, то вялікімі запасамі ўрану валодаюць яшчэ, напрыклад, Кітай ды Казахстан, і там плануецца стварыць вытворчасць паліва для ядзерных станцый у блізкай будучыні. А значыць, «да таго моманту, калі скончыцца будаўніцтва беларускай АЭС, паліва можна будзе купляць не толькі ў Расіі», — заключае першы віцэ-прэм'ер.

Складана ўсвядоміць, але з'яўляецца фактам тое, што залежнасць ад расійскіх газу ды нафты Беларусь плануе змяншаць з расійскай жа дапамогай (будучы АЭС па расійскім праекце)...

Журналісты, калі ім выдалася такая магчымасць, таксама задавалі першаму намесніку прэм'ер-міністра пераважна энергетычныя пытанні. Якой будзе развязка газавага канфлікту? Ужо сёння чакаецца падпісанне «Белтрансгазам» і «Газпрамам» дадатковага пагаднення да кантракту па транзіце газу. Дакумент, паводле слоў У. Сямашкі, ужо ўзгоднены з «Газпрамам», і «яны прызнаюць сваю пазыку». Прызнана стаўка ў 1,88 долара за транзіт тысячы кубаметраў на 100 км.

Не застаўся ў баку і нафтавае пытанне. Увядзенне Расіяй пошлін на нафтапрадукты У. Сямашка назваў нонсенсам, «гэта незаконна з юрыдычнага пункту гледжання, пярэчыць міжнародным пагадненням». У той жа час гэта змушае шукаць альтэрнатыву — выходзіць на новыя рынкі, што, аднак, не азначае выхаду з наяўных, заваяваных даўно. Пра венесуэльскую нафту Уладзімір Сямашка сказаў, што закупляецца яна па «добрай цане». І калі параўноўваць закупкі расійскай нафты (за 100-працэнтнай пошлінай) з імпартам венесуэльскага чорнага золата, то першыя аказваюцца стратнымі, а другія — прыбытковымі. Дарэчы, альтэрнатыўныя варыянты транспарціроўкі венесуэльскай нафты не выключаюцца. Як адзначае У. Сямашка, нельга замыкацца на адным маршруце, у першую чаргу з меркаванняў эканамічнай выгаднасці — варта выбіраць шляхі па прынцыпе, дзе лепш і танней... А ў аверснай прапампоўцы нафты праз «Адэса-Броды» можа ўзяць удзел і Азербайджан, і іншыя краіны.

Беларусь па-ранейшаму не адмаўляецца ад сваіх патрабаванняў адносна ўмоў уваходжання ў Мытны саюз. «Ідзе нармальная работа па абмеркаванні наяўных пытанняў», — кажа У. Сямашка, адзначаючы, што вынік яе, паводле ўсяго, чакаць 4—5 ліпеня. Першы этап Мытнага саюза пачаўся, «мы пакідаем дзверы адчыненымі, ёсць пытанне толькі далейшай інтэграцыі».

А форс-мажор, які мы згадвалі ў мінулым нумары, усё ж будзе — Ніжняя палата парламента звярнулася да кіраўніка краіны з прапановай правесці пазачарговую сесію сёмага верасня. Плануецца разгледзець блок эканамічных дакументаў, сярод якіх і пакет законаў аб рэспубліканскім бюджэце на наступны год. Ці будуць там «мытнае» (ратыфікацыя дамовы аб Мытным кодэксе саюза Беларусі, Казахстана і Расіі) і «выбарчае» (аб прызначэнні даты прэзідэнцкай кампаніі) пытанні, пакажа час...

Ала МАЧАЛАВА.

8 ГЕКТАРАЎ МАКУ

Паблізу вёскі Бакуны ў Гродзенскім раёне 29 чэрвеня супрацоўнікі міліцыі і памежнікі выявілі самую буйную сёлета плантацыю дзікарослага маку. 8 гектараў маку знаходзіліся ў памежнай зоне. Расліны масай 2,5 тоны спаленыя. Прыкмет таго, што плантацыя створана штучна, не выяўлена.

БЕЛТА.

Фота БЕЛТА.

Усім, хто мае якія-небудзь звесткі пра **Сысоеву Марыю Вячаславаўну**, 1986 года нараджэння, апошняе вядомае месца жыхарства: горад Віцебск, праспект Чарняхоўскага, 22-4-66, ураджэнку горада Віцебска, просьба паведаміць у суд **Першамайскага раёна г. Віцебска па адрасе: г. Віцебск, вул. Гарбачэўскага, 26, каб. 31, суддзі Н.Е. Дасько.**

ЯКАСНЫЯ ЗАКОНЫ — АСНОВА ПАСКОРАНАГА РАЗВІЦЦЯ ГРАМАДСТВА

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Ён прадугледжвае напаўненне яго канкрэтнымі нормамі і палажэннямі, якія цяпер распрацоўваюцца і якія, як чакаецца, будуць прынятыя ў форме Дырэктывы Прэзідэнта № 4.

Прыняты намі Закон Рэспублікі Беларусь «Аб гаспадарчых таварыствах» дазваляе значна спрасціць шэраг бухгалтарскіх працэдур. На спрашчэнне працэдуры афармлення юрыдычных дакументаў на зямельныя ўчасткі і максімальную абарону правоў і законных інтарэсаў землекарыстальнікаў накіраваны дапаўненні і змяненні ў Кодэкс Рэспублікі Беларусь «Аб зямлі».

Лібералізацыя прадпрымальніцкай дзейнасці ў сферы турызму забяспечваецца новым Законам Рэспублікі Беларусь «Аб турызме».

Магчымасць лібералізацыі адносінаў у сферы распараджэння дзяржаўнай маёмасцю забяспечвае прыняты намі закон, які датычыцца прыватызацыі дзяржаўнай маёмасці. Ён накіраваны на аблягчэнне ўмоў прыватызацыі і пераўтварэння дзяржаўных унітарных прадпрыемстваў у адкрытыя акцыянерныя таварыствы, а таксама на забеспячэнне спрыяльных умоў для прыцягнення інвестыцый.

Можна адзначыць таксама законы «Аб ветэрынарнай дзейнасці» і «Аб ахове навакольнага асяроддзя», якія накіраваны на забеспячэнне інтарэсаў грамадства ў гэтых важных сферах.

Заканадаўцы не абышлі ўвагай і інавацыйную дзейнасць. Так, змяненні і дапаўненні ў некаторыя законы Рэспублікі Беларусь па пытаннях рэгулявання навуковай, навукова-тэхнічнай і інавацыйнай дзейнасці, а таксама па пытаннях прававой абароны вынаходніцтваў, карысных мадэляў і прамысловых узораў накіраваны на развіццё інструментаў падтрымкі інавацыйнай дзейнасці, захоўванне і развіццё інтэлектуальнага патэнцыялу, прасоўванне канкурэнтаздольных тэхналогій, удасканаленне маркетынгавых падыходаў у галіне навукі.

Асаблівую ўвагу Савет Рэспублікі надаваў працы над сацыяльным блокам заканадаўчых актаў, якія непасрэдна закранаюць пытанні жыццезабеспячэння нашых грамадзян. Так, Закон Рэспублікі Беларусь «Аб зацвярджэнні справаздачы аб выкананні рэспубліканскага бюджэту за 2009 год» пацвярджае поўнае выкананне заяўленага аб'ёму фінансавання расходаў на выплату заработнай платы, стыпендый, аплаты паслуг. Закон Рэспублікі Беларусь «Аб аказанні псіхалагічнай дапамогі» накіраваны на забеспячэнне гарантаванай абароны грамадзян ад некваліфікаванай псіхалагічнай дапамогі. Нормы Закона «Аб унясенні дапаўненняў і змяненняў у некаторыя законы Рэспублікі Беларусь па пытаннях абароны правоў і законных інтарэсаў дзяцей» замацоўваюць меры па ўдасканаленні парадку прызначэння і выплаты дзяржаўных дапамог сем'ям, якія выхоўваюць дзяцей, прадугледжвае прававую абарону дзяцей з няўдалых сем'яў. Закон Рэспублікі Беларусь «Аб амністыі ў сувязі з 65-годдзем Перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне 1941—1945 гадоў» прадугледжвае датэрміновае вызваленне больш як трох тысяч чалавек і скарачэнне на адзін год тэрміну пакарання для больш як дзесяці тысяч зняволеных.

Савет Рэспублікі надаваў значную ўвагу развіццю дагаворна-прававой сферы міжнародных адносінаў. На бягучай сесіі намі ўхвалены пакет пагадненняў аб мытным саюзе паміж Беларуссю, Расіяй і Казахстанам, ратыфікавана пагадненне «Аб калектыўных сілах аператыўнага рэагавання АДКБ», ухвалены шэраг дагавораў з Украінай, Казахстанам, Туркменістанам, Літвой, Эстоніяй, Ірландыяй, Саудаўскай Аравіяй.

Паважаныя члены Савета Рэспублікі!

У міжсесійны перыяд нас чакае вялікая праца над праектамі Жыллёвага кодэкса, законаў «Аб рэспубліканскім бюджэце на 2011 год», «Аб крыніцах энергіі, якія аднаўляюцца», «Аб трацейскіх судах», «Аб сістэме жыллёвых будаўнічых зберажэнняў» і іншымі законапраектамі. Мяркуюцца таксама кардынальнае змяненне канцэптуальных падыходаў да новай рэдакцыі Інвестыцыйнага кодэкса (былы састарэў), а таксама распрацоўка і прыняцце комплекснага закона «Аб дзяржаўнай інавацыйнай палітыцы».

Хацеў бы звярнуць асаблівую ўвагу на неабходнасць скрупулёзнай прапрацоўкі законапраектаў. Тут нельга згубіць ніводнай дробязі, асабліва ў тых выпадках, калі гэта датычыцца інтарэсаў грамадзян. Каб пасля не даводзілася шукаць кружных шляхоў тых ці іншых практычных пытанняў з-за таго, што ў новай рэдакцыі мы неабдумана выкінулі ці недапрацавалі нейкі артыкул закона. Я гавару гэта таму, што падобны прыклад у нас, на жаль, ёсць.

Паважаныя калегі!

Другое паўгоддзе гэтага года будзе палітычна, эканамічна і сацыяльна напружаным. Неабходна дакладна разумець, што галоўнай падзеяй стане перадвыбарная кампанія па абранні Прэзідэнта краіны. Найважнейшай задачай становіцца работа з грамадзянамі. Гэтаму боку сваёй дзейнасці Савет Рэспублікі надае асаблівую ўвагу. За час работы чацвёртай сесіі ў Савет Рэспублікі паступіла 200 пісьмовых зваротаў грамадзян, на прыёме ў Савеце Рэспублікі пабывалі 33 наведнікі. На выездзе члены Прэзідыума Савета Рэспублікі прынялі 47 чалавек. Падобная практыка ажыццяўляецца і членамі Савета Рэспублікі на месцах. Сёлета да гэтай работы больш актыўна прыцягваліся работнікі Сакратарыята. Нам трэба шырэй практыкаваць арганізацыю прыёму грамадзян на месцах членамі Савета Рэспублікі з удзелам работнікаў Сакратарыята.

Аналіз зваротаў грамадзян сведчыць аб падтрымцы большасцю насельніцтва нашай краіны дзяржаўнай сацыяльна арыентаванай палітыкі, накіраванай на абарону інтарэсаў людзей, захаванне ў грамадстве стабільнасці і згоды. У той жа час грамадзяне ў сваіх зваротах уздымаюць праблемы ў сферы занятасці насельніцтва, аховы здароўя і сацыяльнай абароны, жыллёва-камунальнай гаспадаркі, забеспячэння законнасці і аховы правапарадку. Нам трэба больш актыўна і эфектыўна рэагаваць на гэтыя праблемы. Неабходна своечасова выяўляць канкрэтныя болевыя пункты, папярэджваць узнікненне тых ці іншых настрояў пратэсту і актыўна садзейнічаць прыняццю выканаўчымі органамі неабходных мераў для аператыўнага вырашэння пытанняў, што ўзніклі.

Разам з гэтым вельмі значнай з'яўляецца таксама роля інфармацыйна-прапагандысцкай работы членаў Савета Рэспублікі. Галоўнае ў гэтай дзейнасці — стварэнне пазітыўнага настрою ў людзей. Неабходна дабіцца разумення існуючых у краіне цяжкасцяў і перакананасці, што курс сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны правільны і накіраваны на паляпшэнне ўмоў жыцця грамадзян. Гэта і выхад краіны з крызісу, і рост заработнай платы, і палітыка стрымлівання цэнаў і тарыфаў, і палітыка адстойвання інтарэсаў краіны і яе народа ў мытным саюзе, які фарміруецца, і многае іншае.

Паважаныя калегі!

Важная роля ў рабоце з грамадзянамі адводзіцца мясцовым Саветам дэпутатаў. Менавіта Саветы разам з прафсаюзнымі і іншымі грамадскімі арганізацыямі з'яўляюцца той асновай, якая ў канчатковым выніку фарміруе сацыяльны клімат краіны. У многім поспех работы мясцовых Саветаў дэпутатаў усіх узроўняў залежыць ад іх прадуктыўнага і змястоўнага ўзаемадзеяння з усімі галінамі ўлады, працоўнымі калектывамі. Гэта пераканаўча пацвердзіла выбарчая кампанія па выбарах у мясцовыя Саветы дэпутатаў 26-га склікання. Яна была максімальна адкрытай і дэмакратычнай. Усяго па краіне было абрана 21 288 дэпутатаў. Гэта найбольш актыўныя і ініцыятыўныя людзі. Яны ведаюць праблемы на месцах і закліканы вырашаць іх з улікам законных інтарэсаў кожнага канкрэтнага чалавека. Добрай дапамогай для многіх з іх стануць Закон «Аб мясцовым кіраванні і самакіравання ў Рэспубліцы Беларусь», які ўваходзіць у сілу 20 ліпеня 2010 года, а таксама дапамога і кансультацыі з боку членаў Савета Рэспублікі.

Значную ролю ў каардынацыі дзейнасці мясцовых Саветаў рознага ўзроўню адыгрывае Савет па ўзаемадзеянні органаў мясцовага самакіравання пры Савеце Рэспублікі. Асаблівую ўвагу Савет па ўзаемадзеянні надае фарміраванню і павышэнню прафесійнай кваліфікацыі старшыняў мясцовых Саветаў дэпутатаў пярвічнага і базавага ўзроўню. Члены Савета Рэспублікі і Савета па ўзаемадзеянні праводзяць з імі тэматычныя сустрэчы і «круглыя сталы» як у Акадэміі кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь, так і на месцах. Змест гэтых мерапрыемстваў неабходна пастаянна пашыраць, накіроўваючы іх у рэчышча вывучэння заканадаўчай базы і практычнага вырашэння такіх праблем, як інвестыцыйная прыцягальнасць рэгіёнаў, стварэнне спрыяльных умоў для прадпрымальніцкай дзейнасці ў кожным населеным пункце, забеспячэнне росту экспарту і імпартазамяшчэнне, павышэнне энергаэфектыўнасці і энергазберажэння, укараненне рэжыму эканоміі і эфектыўнага кіравання рэспубліканскай і муніцыпальнай маёмасцю. Гэтую работу трэба актывізаваць, сканцэнтраваўшы асаблівую ўвагу на тых задачах, якія былі пастаўлены Прэзідэнтам краіны ў яго красавіцкім Пасланні Парламенту і народу.

Сёлета плануецца правесці два выязныя пасяджэнні Савета па ўзаемадзеянні: у жніўні — на базе Аршанскага раёна і ў кастрычніку — на базе Касцюковіцкага і Краснапольскага раёнаў Магілёўскай вобласці.

У Савеце Рэспублікі сумесна з прадстаўнікамі мясцовых Саветаў дэпутатаў прапрацоўваюцца новыя формы супрацоўніцтва і ўзаемадзеяння паміж Саветамі рознага ўзроўню. Законам аб мясцовым кіраванні і самакіраванні, які мы з вамі прынялі, прадугледжана новая норма (артыкул 7), якая дазваляе ствараць асацыяцыі мясцовых Саветаў дэпутатаў. У бліжэйшы час нам трэба будзе падрыхтаваць і ўзгадніць пакет устаноўчых дакументаў па стварэнні асацыяцый мясцовых Саветаў дэпутатаў.

Паважаныя члены Савета Рэспублікі!

У сесійны перыяд Савет Рэспублікі праводзіў паслядоўную работу па ўмацаванні міжпарламенцкага ўзаемадзеяння з парламентамі замежных дзяржаў і міжнароднымі арганізацыямі.

Традыцыйна вялікая ўвага была нададзена развіццю міжпарламенцкага дыялогу з калегамі з дзяржаў — удзельнікаў СНД у частцы ўдасканалення нарматыўна-прававой базы інтэграцыйных працэсаў.

У цэнтры ўвагі мерапрыемстваў міжпарламенцкіх асамблей СНД, ЕўрАзЭс і Парламенцкай Асамблеі АДКБ, якія прайшлі ў пачатку красавіка ў Санкт-Пецярбургу, былі пытанні фарміравання мытнага саюза, у тым ліку яго прававой базы, стварэння Адзінай эканамічнай прасторы, гарманізацыі нацыянальных заканадаўстваў, а таксама сацыяльна-прававой абароны ўдзельнікаў Вялікай Айчыннай вайны і працаўнікоў тылу ваенных гадоў.

Члены Савета Рэспублікі ўзялі ўдзел у 37-й сесіі Парламенцкага Сходу Саюза Беларусі і Расіі. Саюзныя парламентарыі абмеркавалі справаздачу Савета Міністраў Саюзнай дзяржавы аб выкананні бюджэту Саюзнай дзяржавы за 2008 год, унеслі дапаўненні ў Рэгламент Парламенцкага Сходу Саюза Беларусі і Расіі, якія прадугледжваюць магчымасць запрашэння службовых асобаў Саюзнай дзяржавы і дзяржаў-удзельніц на сесіі Парламенцкага Сходу для адказаў на пытанні дэпутатаў, а таксама прынялі шэраг кадравых рашэнняў.

Шматбаковыя дамоўленасці ў рамках названых вышэй арганізацый былі дасягнутыя ў ходзе візітаў у Рэспубліку Беларусь калег з Азербайджана і Туркменістана. Былі пацверджаны ўзаемная зацікаўленасць у актыўным развіцці міжпарламенцкага дыялогу, падабенства пазіцый па ключавых пытаннях міжнароднага парадку дня, а таксама імкненне паглыбляць узаемадзеянне ў рамках міжнародных парламенцкіх структур.

Важным вынікам мінулага перыяду стаў таксама афіцыйны візіт у Рэспубліку Беларусь сірыйскай парламенцкай дэлегацыі на чале са Старшынёй Народнага сходу гэтай краіны Махмудам Аль-Абрашам. У ходзе візіту падпісаны Пратакол да Пагаднення аб супрацоўніцтве паміж Нацыянальным сходам Рэспублікі Беларусь і Народным сходам Сірыйскай Арабскай Рэспублікі ад 3 жніўня 2004 года, які прадугледжвае стварэнне сумеснай міжпарламенцкай камісіі. Гэта дазволіць вывесці беларуска-сірыйскія міжпарламенцкія адносіны на больш высокі ўзровень.

Сесійны перыяд характарызаваўся значнай актывізацыяй кантактаў на ўзроўні парламенцкіх камісій і міжпарламенцкіх рабочых груп. Беларускія парламентарыі паслядоўна развівалі дыялог са сваімі калегамі з краін Еўрапейскага саюза — Францыяй і Латвіяй. Візіт у Парыж дэлегацыі рабочай групы Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, які адбыўся ў маі, па супрацоўніцтве з Парламентам Французскай Рэспублікі, і візіт латвійскай парламенцкай дэлегацыі ў Рэспубліку Беларусь прадэманстравалі ўзаемную гатоўнасць заканадаўчых органаў да актывізацыі сумесных намаганняў па шырокім спектры накірункаў узаемадзеяння, у прыватнасці па пашырэнні беларуска-латвійскага пагранічнага супрацоўніцтва.

Не застаўся без належнай увагі і ўсходне-азіяцкі вектар. Сведчаннем адносінаў Рэспублікі Беларусь з Турцыяй і Іранам, якія дынамічна развіваюцца, сталі чарговы візіт у Мінск дэлегацыі групы міжпарламенцкага супрацоўніцтва «Турцыя — Беларусь» і візіт парламенцкай дэлегацыі Рэспублікі Беларусь у Ісламскую Рэспубліку Іран. Канкрэтныя дамоўленасці па пашырэнні беларуска-іранскіх парламенцкіх сувязяў замацаваныя ў падпісаным Пратаколе аб супрацоўніцтве паміж парламенцкімі групамі дружбы.

Далейшаму развіццю двухбаковага супрацоўніцтва будуць таксама садзейнічаць сустрэчы з пасламі Турцыі, Швейцарыі, Амана, Украіны, Польшчы і Францыі, якія адбыліся ў Савеце Рэспублікі і ў ходзе якіх былі абмеркаваныя перспектыўныя накірункі міжпарламенцкага ўзаемадзеяння.

У міжсесійны перыяд мы працягнем нашу дзейнасць па прасоўванні інтарэсаў беларускай дзяржавы на міжнароднай арэне. Пры гэтым асноўным прынцыпам нашай работы ў гэтым кірунку стане развіццё раўнапраўных і ўзаемапаважлівых адносінаў з калегамі з замежных дзяржаў і міжнародных арганізацый.

Паважаныя члены Савета Рэспублікі!

У заключэнне дазвольце выказаць вам словы ўдзячнасці за сумесную работу ў перыяд чацвёртай сесіі Савета Рэспублікі чацвёртага склікання.

Дзякую супрацоўнікам Сакратарыята за эфектыўнае забеспячэнне дзейнасці Савета Рэспублікі.

Выказваю таксама ўдзячнасць акрэдытаваным у Савеце Рэспублікі журналістам за аб'ектыўнае і своечасовае асвятленне нашай работы.

Дарагія сябры! 3 ліпеня мы святкуем Дзень Незалежнасці Рэспублікі Беларусь. Сардэчна віншую вас з надыходзячым святам. Зычу моцнага здароўя, шчасця і дабрабыту. Няхай у вашых дамах заўсёды пануюць мір і згода!

АД ЯКАСЦІ ЗАКОНАЎ ДА ЯКАСЦІ ЖЫЦЦЯ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Руху наперад у гэтым напрамку будуць садзейнічаць гарманізацыя адпаведнага нацыянальнага заканадаўства з нормамі Сусветнай гандлёвай арганізацыі, Еўрапейскай супольнасці і іншых міжнародных арганізацый.

Інтэграцыя ў сусветную эканоміку абумоўлівае больш шырокі абмен працоўнымі рэсурсамі. І тут вельмі важна абараніць нацыянальны рынак працы, правы і законныя інтарэсы працоўных-мігрантаў, забяспечыць эфектыўнае выкарыстанне замежнай рабочай сілы. Гэтыя пытанні дапаможа вырашыць праект Закона «Аб знешняй працоўнай міграцыі».

Трэба сказаць і аб прыняцці комплексу мераў па ўдасканаленні прававых адносінаў у сферы выкарыстання і аховы зямель, захавання біялагічнай і ландшафтнай разнастайнасці прыроды краіны.

Закранаючы пытанні сацыяльнай палітыкі, нельга не адзначыць зацвярджэнне парламентарыямі справаздачы аб выкананні рэспубліканскага бюджэту за 2009 год. Нягледзячы на эканамічныя складанасці, якія давялося пераадольваць краіне, дзяржава змагла выканаць найважнейшыя сацыяльныя абавязацельствы, рэалізаваць прыярытэтныя мерапрыемствы па далейшым павышэнні ўзроўню жыцця насельніцтва.

На павышэнне якасці жыцця накіраваны прававыя рашэнні па ўзмацненні дзяржаўнай падтрымкі сем'яў, якія выхоўваюць дзяцей, а таксама прыняцце прынцыпова новага праекта Закона «Аб аказанні псіхалагічнай дапамогі».

У сферы дзяржаўнага будаўніцтва і нацыянальнай бяспекі завершана работа над законапраектамі «Аб Камітэце дзяржаўнага кантролю Рэспублікі Беларусь і яго тэрытарыяльных органах», «Аб дзяржаўных сакрэтах». Па ініцыятыве дэпутатаў пры карэкціроўцы Закона «Аб воінскім абавязку і воінскай службе» для грамадзян, якія прызываюцца на тэрміновую ваенную службу, прадугледжана адтэрміноўка аплаты крэдытаў, атрыманых для будаўніцтва або набыцця жылля.

Важкі пакет заканадаўчых рашэнняў прысвечаны праваахоўнай тэматыцы. У мэтах абароны правоў і законных інтарэсаў інвестараў пастаўлена прававая заслона незаконнаму выкарыстанню або выдачы звестак, унесеных у рэестр уладальнікаў каштоўных папер.

У заканадаўства аб адміністрацыйных правапарушэннях унесены папраўкі, якія прадугледжваюць змякчэнне адказнасці за некаторыя правапарушэнні ў эканамічнай сферы. Тут жа трэба згадаць і законапраект аб трацейскіх судах. Яго прыняцце дасць магчымасць спрасціць вырашэнне эканамічных спрэчак за кошт прымянення інстытута дасудовага разбору.

Адзначу таксама прыняцце нормаў, якія забараняюць органам, што вядуць аператыўна-вышуковую дзейнасць, правакаваць грамадзян да ўчынення процiпраўных дзеянняў.

У якасці актаў гуманізму варта разглядаць заканадаўчыя рашэнні аб амністыі ў сувязі з 65-годдзем Перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне, а таксама аб паляпшэнні ўмоў адбыцця пакарання асуджанымі да пазбаўлення волі.

У перыяд сесіі актыўна ішоў працэс фарміравання міжнароднай дагаворнай базы. Прынята больш як 30 праектаў законаў аб ратыфікацыі пагадненняў, прычым вялікая іх частка накіравана на паглыбленне супрацоўніцтва на постсавецкай прасторы.

Звяртаючыся непасрэдна да міжнароднай дзейнасці, адзначу даволі актыўны характар работы дэпутацкага корпуса па развіцці міжпарламенцкіх сувязяў.

У мэтах умацавання ўзаемадзеяння як у двухбаковым, так і ў шматбаковым фарматах дэпутаты прынялі ўдзел больш як у 70 мерапрыемствах міжнароднага характару.

Сярод іх у першую чаргу трэба назваць тыя, якія праведзены ў г. Санкт-Пецярбургу міжпарламенцкімі асамблеямі ЕўрАзЭС і СНД, а таксама Парламенцкай Асамблеяй АДКБ. Асаблівую танальнасць гэтым мерапрыемствам надавала тое, што яны праходзілі напярэдадні святкавання 65-годдзя Перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне і ў значнай частцы былі прысвечаны абмеркаванню пытанняў сацыяльнай абароны ўдзельнікаў вайны. Пільная ўвага ўдзелена і пытанням еўрапейскай бяспекі, якія сталі прадметам абмеркавання на міжнароднай канферэнцыі, праведзенай МПА СНД сумесна з Парламенцкай Асамблеяй Савета Еўропы.

Дэлегацыя Нацыянальнага сходу Беларусі прыняла ўдзел у Ерэванскім пасяджэнні Савета Парламенцкай Асамблеі АДКБ па пытаннях каардынацыі ўзаемадзеяння парламентаў дзяржаў — членаў гэтай арганізацыі ў Парламенцкай Асамблеі АБСЕ.

Літаральна гэтымі днямі ў г. Мінску адбылася 37-я сесія Парламенцкага Сходу Саюза Беларусі і Расіі, на якой заслухана справаздача Савета Міністраў Саюзнай дзяржавы аб выкананні саюзнага бюджэту за 2008 год і абмеркаваны пытанні падрыхтоўкі новых сумесных праграм.

У перыяд чацвёртай сесіі дэпутаты Палаты прадстаўнікоў прымалі ўдзел у рабоце Парламенцкай Асамблеі Чарнаморскага эканамічнага супрацоўніцтва, парламенцкага камітэта Цэнтральнаеўрапейскай ініцыятывы, Міжпарламенцкай Асамблеі праваслаўя, міжнароднага грамадскага аб'яднання «Славянскі парламенцкі саюз», а таксама ў мерапрыемствах па лініі Савета Еўропы і іншых міжнародных арганізацый. Дэпутаты не толькі актыўна абмяркоўвалі тэматыку мерапрыемстваў, але і выкарыстоўвалі ўсе магчымасці для інфармавання замежных калег аб унутранай і знешняй палітыцы Рэспублікі Беларусь, аб дзейнасці нашага Парламента.

У рамках развіцця двухбаковага супрацоўніцтва беларускія парламенцкія дэлегацыі наведалі Іран і Францыю. У сваю чаргу мы прымалі ў сябе афіцыйныя дэлегацыі парламентаў Туркменістана і Сірыі на чале з іх спікерамі. Акрамя таго, з рабочымі візітамі нашу краіну наведалі парламенцкія дэлегацыі Азербайджана, Латвіі і Турцыі.

Варта асабліва адзначыць, што ў час візіту дэлегацыі Народнага сходу Сірыйскай Арабскай Рэспублікі дасягнута дамоўленасць аб стварэнні міжпарламенцкай камісіі, аб чым падпісаны адпаведны Пратакол да Пагаднення аб супрацоўніцтве нашых парламентаў. Да гэтага часу такая практыка ўзаемадзеяння існавала ў нас толькі з Арменіяй і Украінай.

На дынаміку двухбаковага супрацоўніцтва пазітыўна ўплывалі рабочыя кантакты з кіраўнікамі дыпламатычных місій замежных дзяржаў, акрэдытаваных у Рэспубліцы Беларусь.

У міжсесійны перыяд міжнародная праграма Палаты прадстаўнікоў абяцае быць не менш насычанай. Сярод асноўных мерапрыемстваў, у якіх прымуць удзел дэпутаты, — 19-я штогадовая сесія Парламенцкай Асамблеі АБСЕ, трэцяя Сусветная канферэнцыя спікераў парламентаў на тэму «Парламенты ў сусветным крызісе: умацаванне глабальнай дэмакратычнай адказнасці дзеля агульнай карысці», 20-я парламенцкая канферэнцыя дзяржаў Балтыйскага мора.

Прадоўжыцца работа па правядзенні ва ўзаемадзеянні з Сакратарыятам Савета Еўропы ў г. Мінску «круглага стала» па праблематыцы пакарання смерцю ў Рэспубліцы Беларусь, а таксама па вырашэнні пытанняў паўнацэннага ўдзелу Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь у парламенцкім вымярэнні ініцыятывы Еўрапейскага саюза «Усходняе партнёрства».

Плануюцца візіты ў нашу краіну парламенцкіх дэлегацый Каралеўства Данія і Рэспублікі Карэя. Вядзецца прапрацоўка афіцыйнага візіту армянскай дэлегацыі. У хуткім часе дэлегацыя беларускага Парламента мае намер наведаць Эстонскую Рэспубліку. У нашых планах — падрыхтоўка візіту ў В'етнам.

Не менш напружанай будзе і заканатворчая дзейнасць. На разглядзе ў Палаце прадстаўнікоў знаходзіцца шэраг значных дакументаў, у тым ліку праекты Кодэкса аб адукацыі, Жыллёвага кодэкса, новы праект Закона «Аб зваротах грамадзян і юрыдычных асобаў». Дэпутаты актыўна падключыліся да распрацоўкі пакета законапраектаў, звязаных з прыняццем рэспубліканскага бюджэту на 2011 год, новай рэдакцыі Інвестыцыйнага кодэкса, праекта прынцыпова новага Закона «Аб аграпрамысловай вытворчасці».

Гэты год завяршае пяцігодку. Гэта ў многім вызначае прыярытэты дзейнасці дэпутатаў у выбарчых акругах. Спектр пытанняў, якімі трэба будзе займацца, даволі шырокі. Пры гэтым асноўным крытэрыем эфектыўнасці нашай работы па ўсіх напрамках — узаемадзеянне гэта з мясцовымі органамі ўлады, працоўнымі калектывамі ці вырашэнне праблем выбаршчыкаў — павінна быць рэальнае павышэнне якасці жыцця грамадзян Беларусі.

На заканчэнне, паважаныя калегі, дазвольце падзякаваць вам за выніковую работу і павіншаваць усіх прысутных з надыходзячым святам — Днём Незалежнасці Рэспублікі Беларусь.

Жадаю вам моцнага здароўя, удачы, шчасця і новых здзяйсненняў на карысць Радзімы.

Запрашальнік

«БЕЛАРУСЬ — ГЭТА МЫ»: ГАЛА-КАНЦЭРТ ДА ДНЯ НЕЗАЛЕЖНАСЦІ

Свята...

Добра сёлета супала: Дзень Незалежнасці прыходзіцца на суботу. У беларусаў з'явіўся дадатковы дзень, каб адпачыць пасля святкавання — нядзеля. Вечарам свята працягнецца ля стэлы «Мінск — горад-герой» на гала-канцэрце «Беларусь — гэта мы».

Як расказаў «Звяздзе» **намеснік начальніка ўпраўлення мастацтваў, начальнік аддзела канцэртна-фестывальных праектаў Міністэрства культуры Беларусі Ігар ВАРОНІН**, гала-канцэрт майстроў мастацтва Беларусі пройдзе з удзелам гасцей з Расіі.

У праграме святочнага канцэрта акрамя айчынных зорак эстрады (іх на канцэрце будзе больш за 30) прымуць удзел Барыс Маісееў, гурт ЧЭЛСІ, Наталля Падольская і інш. Увогуле на працягу амаль 5-гадзіннага шоу гледачоў парадуюць, як чакаецца, «Сябры», «Песняры», Алеся, Ксенія Сітнік, Алена Грышанава, Вольга Плотнікава, «Топлес», «3+2», «Тяни-толкай», Гюнеш, Руслан Аляхно, Іна Афанасьева, Ларыса Грыбалёва, Ірына Дарафеева, Аляксандра і Канстанцін і інш.

— Вельмі б хацелася, каб было добрае надвор'е і ўсе, хто запланаваў прыйсці, змаглі гэта зрабіць, — прызналася «Звяздзе» **Ірына ДАРАФЕЕВА**. — Канцэрт абяцае быць шыкоўным. І галоўнае, што нашы любімыя песні мы спяём разам.

Прамая трансляцыя канцэрта распачнецца ў 21:05 на канале АНТ. Паводле слоў **прэс-сакратара тэлеканала Таццяны КУРБАТ**, канцэрт будзе ўмоўна падзелены на дзве часткі. Песні беларускіх выканаўцаў можна будзе пачуць у першай яго частцы, другі блок канцэрта адкрыюць госці і выхадцы з Беларусі — Алёна Свірыдава, Наталля Падольская, Дзмітрый Калдун і інш.

Весці святочны канцэрт будуць чатыры пары вядучых: Саша Паўлава і Іван Вабішчэвіч, Людміла Якімовіч і Яўген Булка, Вольга Багатырэвіч і Аляксандр Аверкаў, Арцём Міхаленка і Алена Карповіч. Варта адзначыць, што мовай вядучых стане беларуская.

У 23:00 прагучыць Дзяржаўны гімн Беларусі, які завершыцца святочным салютам. Скончыцца канцэрт а 2-й ночы.

...і падрыхтоўка

Кантрольна-прапускныя пункты ля стэлы «Мінск — горад-герой» будуць размешчаны па абодвух баках праспекта Пераможцаў (з боку вуліц Мельнікайтэ і зялёнай зоны ля набярэжнай ракі Свіслач; у раёне вуліцы Гвардзейскай), па абодва бакі ад праспекта Машэрава (у раёне гасцініцы «Планета» і дома № 39 на праспекце Пераможцаў), на пешаходных мастах праз раку Свіслач у раёне гасцініцы «Беларусь».

Падчас правядзення масавых мерапрыемстваў забараняецца праносіць алкагольныя, слабаалкагольныя напоі, піва, а таксама любыя іншыя напоі, за выключэннем прахаладжальных напояў у празрыстай ці пластыкавай тары ёмістасцю не больш за 0,5 л; браць з сабою буйнагабарытныя рэчы.

У месцах правядзення масавых мерапрыемстваў не будуць дапускацца асобы ў стане алкагольнага ап'янення, веласіпедысты, а таксама грамадзяне з хатнімі жывёламі.

Ілья ЛАПАТО.

УСЕ ДАРОГІ ВЯДУЦЬ У БУДСЛАЎ!

Фота Валерыя КАВАЛЁНКІ.

Пілігрымы з усёй Беларусі збяруцца 2 ліпеня на ўрачысты фэст Маці Божай у Будславе

Будслаў. 432 гады таму ў гэтым месцы аб'явілася Маці Божая. Крыху пазней у будслаўскай святыні з'явіўся і абраз, які вельмі хутка здабыў славу цудадзейнага. З года ў год невялікая вёска ў Мядзельскім раёне збірае тысячы вернікаў, якія прыходзяць пакланіцца Маці Божай Будслаўскай.

Сёння Будслаў сустракае сваіх першых пілігрымаў. На галоўнай службе, якая пройдзе другога ліпеня а 10-й гадзіне, чакаюць ужо некалькі тысяч чалавек.

Пешыя пілігрымы яшчэ ў дарозе. Хтосьці ідзе трэці дзень, хтосьці пяты, а хтосьці і дванаццаты — як, напрыклад, вернікі з Баранавічаў. Пешыя пілігрымы з Мінска, Нарачы, Гродна, Баранавічаў, Магілёва, Віцебска, Пінска, Нясвіжа, Вілейкі, Маладзечна, Мядзела, Друі, Мёраў, Браслава, Бабруйска, Гомеля... Ужо традыцыйна галоўны каталіцкі фэст — Свята Маці Божай Будслаўскай, апякункі Беларусі — збірае хрысціян з усёй Беларусі.

— У мінулым годзе толькі пешых пілігрымаў налічвалася дзве з паловай тысячы чалавек, — гаворыць **ксёндз-кусташ Нацыянальнага санктуарыя ў Будславе Віктар БУРЛАКА**. — Але акрамя пешых пілігрымак штогод да нас прыязджаюць веласіпедныя і аўтобусныя пілігрымкі. Прычым не толькі з Беларусі, але і з-за мяжы.

Тэма сёлетняга фэсту — «Марыя — выбраная дачка Бога Айца». Сёлетняя ўрачыстасць стане адным з трох гадоў падрыхтоўкі да святкавання 400-годдзя знаходжання цудадзейнага абраза Маці Божай у Будславе, якое адбудзецца ў 2012 г.

Упершыню ў гэтым годзе плануецца прамая відэатрансляцыя праз інтэрнэт. Каталіцкі партал catholic.by сумесна з інфармацыйным парталам tut.by арганізуюць інтэрнэт-трансляцыю ўрачыстасці, пачынаючы з 18:00 першага ліпеня.

Ілья ЛАПАТО.

У самым праблемным раёне...

На жаль, у нашы дні Расонскі раён — самы праблемны ў Віцебскай вобласці. Такі стан спраў канстатаваў старшыня Віцебскага аблвыканкама Аляксандр КОСІНЕЦ. Па яго ініцыятыве ў раёне правялі выязное пасяджэнне Віцебскага аблвыканкама. Зрабілі гэта, каб вывучыць сітуацыю на месцы.

Раён пастараюцца падцягнуць да ўзроўню іншых, доўга не адкладваючы. Для гэтага прапанаваны канкрэтныя меры.

Насельніцтва раёна падвоіцца

Да 2015 года насельніцтва раёна павінна павялічыцца амаль у два разы.

— Бадай, самай галоўнай задачай павінна стаць прыцягненне ў раён людзей на пастаяннае месца жыхарства. Будуць створаны дастойныя ўмовы жыцця, будуць добрыя заробкі — прыедуць сюды людзі абавязкова, — упэўнены губернатар. — А пакуль што? Менш за 750 тысяч рублёў сярэдні заробак на раёне за май — гэта не паказчык. Пры задачы дасягнуць сярэдняга рэспубліканскага ўзроўню — мінімум 500 долараў ЗША. Для параўнання, сярэдні па краіне паказчык па заробку за чэрвень перавысіць 1 мільён рублёў. Трэба больш актыўна запрашаць перасяленцаў у Расонскі раён. Напрыклад, на сезонных работах людзі з іншых вобласцей. Чаму б ім не прапанаваць перасяліцца?

Упершыню за апошнія гадоў пятнаццаць у райцэнтры пабудавалі шматкватэрны дом. Будуецца яшчэ адзін, ёсць распрацаваны праект. Адрамантаваны Дом культуры, трэба зрабіць сучаснай цэнтральную бальніцу і гэтак далей. Сёлета вырашылі правесці ў раёне абласныя «Дажынкі». І таксама дзеля таго, каб розныя ведамствы дапамаглі прывесці ў парадак мясцовыя збудаванні грамадскага прызначэння, наогул звярнулі ўвагу на раён.

— Зараз у раёне пражывае каля 11 з паловай тысячы чалавек. У тым ліку ў райцэнтры 5,3 тысячы. Тых, хто ў працаздольным узросце, у раёне больш за 6 тысяч, — расказвае **старшыня Расонскага раённага Савета дэпутатаў Генадзій ФЁДАРАЎ**. — За апошнія некалькі гадоў насельніцтва раёна вельмі паменшылася. І гэта пры ўсім тым, што насамрэч край унікальны. Больш за 70 адсоткаў плошчы занятыя лясамі, пад 200 азёраў...

Губернатар, дарэчы, калі наведаў зону адпачынку, загадаў больш актыўна рабіць стаўку на развіццё турызму. А пакуль што, напрыклад, у паляўнічым доме сярод лесу летам усе месцы толькі ў выхадныя заняты. Адпачынак аднаго чалавека каштуе каля 240 тысяч рублёў у суткі. Ці па кішэні звычайным беларускім сем'ям? Замежнікам — так. У перыяд міжсезоння дамок часцей за ўсё пустуе. А трэба, каб круглы год адпачывалі тут людзі. Тым больш што ўкладваюцца ў развіццё турызму грошы. Быў адзін дамок, пабудавалі яшчэ два. Такіх жа паляўнічых дамкоў, між іншым, па вобласці павінны адкрыць мінімум 100. І трэба зрабіць так, каб там было ўсё неабходнае для цывілізаванага правядзення адпачынку.

У Расонскім раёне, як і ў іншых, па даручэнні губернатара павінны былі стварыць турыстычнае агенцтва. Стварылі. Але практычнай дзейнасці яшчэ мала. «Каб плённа працаваць, трэба запрашаць максімальную колькасць турыстычных аператараў, якія ствараюць турыстычныя маршруты і рэкламуюць іх: з Турцыі, Англіі, Францыі, Расіі і гэтак далей. Ёсць ВНУ, дзе рыхтуюць спецыялістаў па турызме, іх таксама трэба прыцягваць», — параіў губернатар.

І турыстаў стане больш у разы

За 10 паляўнічых тураў у мясцовай лясной гаспадарцы зарабілі 50 мільёнаў. Праўда, і патрацілі для стварэння адпаведнай інфраструктуры нямала.

— Толькі за два апошнія гады ў раёне адчыніліся 22 сельскія аграрныя турыстычныя сядзібы, — расказвае **намеснік старшыні Расонскага райвыканкама Галіна ПАДВІЦЕЛЬСКАЯ**. — Былі ў нас у гасцях турыстычныя аператары, калі нядаўна ў раёне праводзіўся традыцыйны фестываль турызму. Распрацаваны чатыры турыстычныя маршруты. Распрацоўваюцца іншыя. Ёсць і патрыятычны маршрут (які расказвае пра партызанскі рух. — А.П.). Пры падтрымцы райвыканкама створаны турыстычны цэнтр, дзе ёсць месцы для пражывання турыстаў. Закупілі 20 палатак, каб ахвотнікі маглі ў іх спыніцца. У раёне, дарэчы, ліша палатачных лагераў. У 2008 годзе ў раёне пабывалі 370 турыстаў, летась — больш за тысячу адпачылі. Рост у тры разы...

Узнікае рэзоннае пытанне: а чаму не павялічваецца колькасць турыстаў яшчэ ў разы? Дзе гатэлі, безумоўна, трэба ўсё падлічыць: колькі месцаў для пражывання трэба дадаткова, як накарміць?

— Будзем імкнуцца сёлета прыняць тры тысячы турыстаў, — паабяцала губернатару намеснік старшыні райвыканкама. — Каб было што купіць на памяць аб знаходжанні ў нас, у самым цэнтры Расонаў адкрылі сувенірную краму.

Безумоўна, трэба ў раёне развіваць і прыдарожны сэрвіс. Ад Віцебска да Расонаў — 150 кіламетраў. А дзе прыдарожныя кавярні? Дзе сучасныя зоны адпачынку, прыбіральні?

Пра карову і не толькі

— Мы — транзітны раён, на мяжы з Расіяй. Улічваючы добрае экалагічнае становішча, ён вельмі прывабны для турыстаў, — расказвае **старшыня Расонскага райвыканкама Аляксандр ШУБСКІ**. — Шмат робіцца для таго, каб дасягнуць узроўню развіцця іншых раёнаў. Стараемся па максімуму пачаць выкарыстоўваць маёмасць, якая не эксплуатуецца. Стаўку робім і на развіццё прыватнага бізнесу. Пакуль што ў раёне зарэгістраваны 11 малых прадпрыемстваў і больш за 90 індывідуальных прадпрымальнікаў. У гэтай сферы працуе кожны пяты працаздольны жыхар раёна. Летась бюджэт раёна дзякуючы недзяржаўнаму сектару папоўніўся на 11 працэнтаў ад усіх крыніц паступлення. Усяго ў раёне шэсць гаспадарак. Раёну пры падтрымцы губернатара дапамаглі сучаснай сельскагаспадарчай тэхнікай, каб сельская гаспадарка была канкурэнтаздольнай. Патрэбны яшчэ каля 20 энерганасычаных трактароў, 25 збожжаўборачных камбайнаў, 5 кормаўборачных комплексаў.

На адным аграгарадку ўводзілася штодоб. Адзін засталося ўвесці ў Гарбачэве.

Фактычна ў шокавым стане адзінае буйное прамысловае прадпрыемства — філіял Обальскага керамічнага...

Накont рабілем апошняга. Завод наогул не працуе... з мінулага года. Людзі ў вымушаным адпачынку. Цэгла ля яго прама на полі памерам з футбольны стадыён. Каб дапамагчы філіялу, губернатар даручыў камандзе кіраўнікам будаўнічага комплексу хутчэй брацца цэглу для будаўнічых прадпрыемстваў рэгіёна. Хай па стратнай цане, але гэта рэальная дапамога. Становішча ўскладняецца тым, што па дарозе, якая вядзе ў раён у бок прадпрыемства, забараняецца рух вялікагрузных машын. Губернатар паабяцаў распарадзіцца, каб ДАІ дала адпаведны дазвол і дарожныя службы сачылі за станам дарогі. А новую дарогу запланавана пабудаваць пры дапамозе абласнога і рэспубліканскага бюджэтаў ужо да мая наступнага года. Ды яшчэ ёсць ідэя аднавіць чыгунку ў раёне.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Расонскі раён — Віцебск.

ЭКЗАМЕНАЦЫЙНЫЯ ХВАЛЯВАННІ — У МІНУЛЫМ...

Паводле звестак Рэспубліканскага інстытута кантролю ведаў, пасля праверкі бланкаў адказаў па васьмі вучэбных дысцыплінах сталі вядомыя бліскучыя вынікі трох удзельнікаў цэнтралізаванага тэсціравання, якія здолелі набраць 100 балаў адразу па дзвюх дысцыплінах.

Выпускнікі Ліцэя БДУ Аляксей Гук і Павел Сычоў і выпускнік гімназіі № 29 горада Мінска Валерый Далюк набралі 100 балаў двойчы — на ЦТ па матэматыцы і фізіцы.

Пасля праверкі работ па васьмі дысцыплінах стабальнымі вынікамі могуць пахваліцца ўжо 77 абітурыентаў.

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Такая ўпартасць абітурыентаў проста не можа не здзіўляць. Быў выпадак, калі малады чалавек ужо здаў арганізатарам у аўдыторыі свой бланк з адказамі, і ў яго ў кішэні зазвінеў тэлефон. Высветлілася, што матуля вырашыла патэлефанаваць свайму сыну, за якога вельмі хвалявалася. Як высветлілася, хвалявалася зусім небеспадстаўна, бо ў такіх сітуацыях экзаменацыйная работа ўдзельніка ЦТ анулюецца без права пераздачы тэсціравання ў рэзервовы дзень. Ніхто не будзе ўстанаўліваць, ці карыстаўся абітурыент сваім мабільным тэлефонам падчас экзамену.

Яшчэ шэсць чалавек былі выдаленыя з экзаменацыйных аўдыторый за выкарыстанне шпаргалак і чатыры — за выкарыстанне калькулятара. У аднаго з абітурыентаў вынікі работы быліануляваныя пасля шматразовых патрабаванняў здаць экзаменацыйную работу. Час, адведзены на выкананне тэстаў, закончыўся, але абітурыент спрабаваў свой тэст дапісаць, напэўна, як кантрольную работу на перапынку ў школе, у выніку чаго і быў пакараны. Меў месца таксама адзін выпадак фальсіфікацыі звестак у вобласці рэгістрацыі і нават спроба здаць тэст за іншага чалавека. У філіяле БДЭУ на тэсціраванні па англійскай мове арганізатары ўстанавілі, што за абітурыентку здае экзамен студэнтка другога курса Мінскага дзяржаўнага лінгвістычнага ўніверсітэта. Цікава, што адна з дзяўчат была бландзінкай, а ў другой былі цёмныя валасы. На што яны спадзяваліся?

На жаль, па-ранейшаму даволі шмат абітурыентаў або ўвогуле спазняюцца на экзамен, або паспяваюць ускочыць у экзаменацыйную аўдыторыю, так бы мовіць, у апошні момант (у гэтым, дарэчы, пераканаліся і журналісты, бо адна з абітурыентак увайшла на іх вачах у аўдыторыю за некалькі хвілін да 11 гадзін). І гэта пры тым, што на ўсіх прапусках указаны дакладны адрас пункта правядзення ЦТ, ва ўсіх навучальных установах размешчаны ўказальнікі, каб абітурыенты не заблыталіся ў вузаўскіх карпусах і калідорах. У Беларускім дзяржаўным педагагічным універсітэце нават арганізавалі падвоз абітурыентаў, якія ўмудраліся пераблытаць два карпусы: галоўны, які знаходзіцца на плошчы Незалежнасці, і корпус на Магілёўскай вуліцы. Калі б гэта не было зроблена, то шанцаў паспець на экзамен у такіх небарак не было. З непрыемных тэндэнцый члены дзяржаўнай камісіі адзначаюць і знешні выгляд многіх абітурыентаў. Паколькі асабістага кантакту з экзаменатарамі цяпер не адбываецца, то многія маладыя людзі апранаюцца на іспыт як на дыскатэку ці на пляж: прыходзяць у шортах, сланцах, рваных майках, з голымі плячыма, у кароткіх да немагчымасці спадніцах, дэманструючы такім чынам непавагу да ўсіх. Хапае і абітурыентаў, якія нават не спрабуюць прыступіць да экзаменацыйнай работы і здаюць пустыя бланкі адказаў праз лічаныя хвіліны пасля пачатку тэсціравання ці спрабуюць знайсці сваю схему ўгадвання правільных адказаў.

Ала Мікалуцкая расказала, што шэсць абітурыентаў не змаглі прайсці тэст-экзамен да канца з-за праблем са здароўем. Для аказання абітурыентам медыцынскай дапамогі ва ўсіх пунктах правядзення ЦТ былі арганізаваныя дзяжурствы медыцынскіх работнікаў, таму такія выпадкі фіксаваліся і гэтым маладым людзям будзе дадзена магчымасць пераздаць тэсціраванне ў рэзервовы дзень. Ала Мікалуцкая нагадала, што 25 чэрвеня распачалася рэгістрацыя абітурыентаў для здачы тэсціравання ў рэзервовы дзень. 2 ліпеня — апошні дзень рэгістрацыі.

— Атрымаць дазвол на здачу тэсціравання ў рэзервовы дзень можна толькі па ўважлівай прычыне. Часцей за ўсё такой прычынай становіцца хвароба абітурыента, — патлумачыла Ала Мікалуцкая. — Але, напрыклад, у гэтым годзе быў выпадак, калі абітурыент спазніўся на тэсціраванне пасля наведвання ваенкамата. Маладому чалавеку прыйшла павестка, і той вырашыў яе не ігнараваць: паспець і ў ваенкамат, і на экзамен. Аднак яго крыху падвяла работа грамадскага транспарту. У аўдыторыю хлопец увайшоў ужо пасля таго, як быў распячатаны пакет з педагагічнымі тэстамі. Згодна з правіламі правядзення цэнтралізаванага тэсціравання, яго не маглі дапусціць да здачы тэсціравання, бо гэта было б ужо грубым парушэннем. Але паколькі на руках у абітурыента была павестка з указаннем часу наведвання ваенкамата, яму будзе дадзена магчымасць удзельнічаць у цэнтралізаваным тэсціраванні 5 ліпеня — у рэзервовы дзень.

Рэгістрацыя абітурыентаў для ўдзелу ў тэсціраванні ў рэзервовы дзень ажыццяўляецца толькі ў шасці ВНУ: Брэсцкім дзяржаўным тэхнічным універсітэце, Гродзенскім дзяржаўным універсітэце імя Я. Купалы, Віцебскім дзяржаўным тэхналагічным універсітэце, Гомельскім дзяржаўным тэхнічным універсітэце, Беларуска-Расійскім дзяржаўным універсітэце і Беларускім дзяржаўным універсітэце. Пунктам правядзення цэнтралізаванага тэсціравання па ўсіх вучэбных прадметах у рэзервовы дзень вызначаны Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт. І здаць у рэзервовы дзень можна будзе толькі адну вучэбную дысцыпліну.

Беларуская мова:	**сярэдні бал 31,37**
Руская мова:	**сярэдні бал 31,27**
Гісторыя Беларусі:	**сярэдні бал 35,1**
Геаграфія:	**сярэдні бал 36,4**
Матэматыка:	**сярэдні бал 21,75**

Па стане на 30 чэрвеня былі вядомыя вынікі ўдзельнікаў цэнтралізаванага тэсціравання па сямі прадметах, таму многія ўжо спрабуюць падлічыць свае шанцы на паступленне. А некаторыя кінуліся лаяць тэсты, даведаўшыся пра свае нізкія балы. На жаль, вынікі тэсціравання па матэматыцы і сапраўды вельмі сумныя. 450 чалавек набралі ўвогуле 0 балаў, і, адпаведна, яны ўжо сышлі з дыстанцыі. 23 працэнты ад агульнай колькасці ўдзельнікаў ЦТ па матэматыцы набралі 10 балаў і менш (26 705 чалавек).

Раней уладальнікі такіх нізкіх балаў не былі б дапушчаны да ўдзелу ў конкурсе, але цяпер прэтэндаваць на званне студэнта можна і з адным тэставым балам у сертыфікаце. А ў дыяпазоне 20 балаў і менш аказаліся 62,5 працэнта маладых людзей, якія плануюць паступаць на спецыяльнасці, дзе добрая матэматычная падрыхтоўка з'яўляецца адной з умоў авалодання будучай прафесіяй. Сярэдні бал удзельнікаў ЦТ па матэматыцы склаў 21,76. З іншага боку, пра тое, што з тэстамі можна было б справіцца, сведчыць тая акалічнасць, што 21 абітурыент набраў на ЦТ па матэматыцы 100 балаў. І 243 абітурыенты здолелі набраць 90 балаў і вышэй (0,21 працэнта). Згодна з прагнозамі спецыялістаў Рэспубліканскага інстытута кантролю ведаў, сярэдні бал абітурыента, які зможа прэтэндаваць на дзённае бюджэтнае навучанне, складае 55,08. Для паступлення на ўсе формы навучання (дзённую, завочную, вячэрнюю і платную) у ВНУ — 30,28 бала і вышэй.

Як вядома, летась вельмі ўсіх парадавалі вынікі ўдзельнікаў тэсціравання па беларускай мове: 122 стабальныя вынікі па адным прадмеце сталі абсалютным рэкордам за ўсе гады правядзення ў Беларусі ЦТ. Але сёлета будуць выдадзеныя толькі 3 стабальныя сертыфікаты па беларускай мове. У чым прычына? У змесце тэстаў ці ў пагаршэнні моўнай падрыхтоўкі абітурыентаў? Дарэчы, на ЦТ па рускай мове да 100 балаў здолелі дацягнуцца 26 удзельнікаў тэставых выпрабаванняў (у 2009 годзе — 30).

Трэба заўважыць, што на цэнтралізаваным тэсціраванні па такіх дысцыплінах як гісторыя, геаграфія, грамадазнаўства не назіраецца такіх правальных вынікаў, як на ЦТ па дакладных дысцыплінах. І сярэдні бал там вышэйшы, і нулявыя балы — вялікая рэдкасць. Цяпер шмат будзе залежаць ад таго, колькі абітурыентаў пададуць свае дакументы на тую ці іншую спецыяльнасць. Летась у Рэспубліканскім інстытуце кантролю ведаў правялі адзін цікавы аналіз. Прыкладна 17 працэнтаў тых, хто здаваў цэнтралізаванае тэсціраванне, сталі студэнтамі бюджэтнай формы навучання ВНУ. Таму па кожным прадмеце там вылучылі 17 працэнтаў удзельнікаў ЦТ, якія паказалі лепшыя вынікі, і высветлілася, што ў гэтых абітурыентаў былі даволі высокія балы: па беларускай мове — больш за 77 балаў, па рускай мове — больш за 69 балаў і гэтак далей. Вось і рабіце самі высновы: ці дазваляе сістэма цэнтралізаванага тэсціравання адабраць самых падрыхтаваных абітурыентаў? Таму нізкія балы на ЦТ зусім неабавязкова сведчаць пра занадта складаныя тэсты. Магчыма, карані нездавальняючай падрыхтоўкі прэтэндэнтаў на студэнцкі білет трэба шукаць у школе? І, можа, не трэба дэвальваваць вышэйшую адукацыю, робячы яе масавай, бо не сакрэт, што сярод моладзі існуе перакананне, што з нізкімі баламі хоць на платную форму навучання, але можна паступіць. Аднак паступіць — гэта толькі палова справы. У ВНУ трэба яшчэ і вучыцца...

№ п/п	Прадметы	Балы: 90 і вышэй	80 і вышэй	20 і ніжэй	10 і ніжэй
1.	Беларуская мова	336 чал. (0,51%)	1608 чал. (2,43%)	22089 чал. (33,39%)	5176 чал. (7,82%)
2.	Руская мова	820 чал. (0,79%)	2899 чал. (2,79%)	37424 чал. (36,01%)	9446 чал. (9,09%)
3.	Гісторыя Беларусі	153 чал. (0,62%)	538 чал. (2,20%)	3381 чал. (13,79%)	122 чал. (0,5%)
4.	Геаграфія	5 чал. (0,21%)	56 чал. (2,32%)	404 чал. (16,73%)	40 чал. (1,66%)
5.	Матэматыка	243 чал. (0,21%)	1148 чал. (0,99%)	72148 чал. (62,45%)	26705 чал. (23,12%)
6.	Грамадазнаўства	162 чал. (1,34%)	482 чал. (3,98%)	1619 чал. (13,37%)	123 чал. (1,02%)
7.	Сусветная гісторыя	8 чал. (0,38%)	56 чал. (2,68%)	349 чал. (16,7%)	17 чал. (0,81%)

Надзея НІКАЛАЕВА.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

СМІ: ШПІЁНСКІ СКАНДАЛ — ГЭТА ФАРС, АЛЕ НЕБЯСПЕЧНЫ

Знешнепалітычныя ведамствы Расіі і ЗША спадзяюцца на тое, што «шпіёнскі скандал», які актыўна абмяркоўваецца цяпер у прэсе і на міждзяржаўным узроўні, не акажа негатыўнага ўплыву на адносіны дзвюх дзяржаў.

Прэзідэнт ЗША Барак Абама адмовіўся каментаваць сітуацыю вакол шпіёнскага скандалу. Афіцыйны прадстаўнік амерыканскага дзярждэпартамента Гордан Дагвід удакладніў у інтэрв'ю журналістам, што расследаванне, якое завяршылася арыштам групы расіян, вялося на працягу дзесяці гадоў. Аднак многія лічаць выбар часу яго з'яўлення невыпадковым. «Момант, калі гэта было зроблена, абраны з адмысловай вытанчанасцю», — заявіў міністр замежных спраў Расіі Сяргей Лаўроў. «Такога роду ўкіды не раз мелі месца ў мінулым, калі нашы адносіны знаходзіліся на ўздыме». На думку расійскага знешнепалітычнага ведамства, арышты «ні на чым не заснаваныя і праследуюць непрыстойныя мэты», а затрыманыя грамадзяне «не здзяйснялі якіх-небудзь дзеянняў, накіраваных супраць інтарэсаў ЗША». Учора амерыканская газета Financial Times напісала, што тое, што адбываецца, «хутчэй нагадвае фарс, чым вынік сур'ёзнага шпіёнскага расследавання». Некаторыя выданні ўжо правялі ўласныя расследаванні і сцвярджаюць, што «таемных агентаў», вінавацяць у зборы звычайных палітычных плётак, якія з лёгкасцю можна запазычыць у інтэрнэце. Сітуацыя застаецца вельмі туманнай. Хоць усе арыштаваныя ўжо паўсталі перад нью-ёркскім судом, ніякія пэўныя высновы з слухання не публікуюцца.

У РАСІІ ПАВЯЛІЧАЦЬ ПЕНСІЙНЫ ЎЗРОСТ?

У Расіі неабходна пачаць павялічваць пенсійны ўзрост праз 5 гадоў. Такое меркаванне выказаў расійскі міністр фінансаў Аляксей Кудрын.

«На працягу бліжэйшых 5 гадоў трэба прыняць рашэнне пра змену пенсійнага ўзросту», — падкрэсліў ён, дадаўшы, што павелічэнне пенсійнага ўзросту павінна адбывацца паступова на працягу 5—10 гадоў, па паўгода ці па году штогод. Раней кіраўнік ведамства адзначаў, што павышэнне пенсійнага ўзросту ў краіне непазбежнае пры дэфіцыце бюджэту Пенсійнага фонду. Яшчэ на Пецярбургскім эканамічным форуме Кудрын казаў, што па выніках наступнага года дэфіцыт бюджэту ПФР складзе каля 1 трлн руб. У сваю чаргу памочнік прэзідэнта Аркадзь Дварковіч лічыць, што Расія ў дадзены момант яшчэ не гатовая да павышэння пенсійнага ўзросту.

УКРАІНЕ ПАЗЫЧЫЛІ 500 МІЛЬЁНАЎ

Краіны Еўрасаюза ўхвалілі вылучэнне Украіне пазыкі на суму ў 500 мільёнаў еўра для пераадолення фінансавага крызісу, заявіў прадстаўнік Іспаніі, якая з'яўляецца старшынёй у ЕС.

Макрафінансавая дапамога на агульную суму 500 мільёнаў еўра з максімальным тэрмінам пагашэння на працягу 15 гадоў прызначаная для падтрымкі працэсу эканамічнай стабілізацыі ва Украіне, паляпшэння яе аплатнага балансу і выканання патрабаванняў па дэфіцыце бюджэту, вызначаных у рамках цяперашняй праграмы МВФ. Крэдыт стане дадаткам да ўхваленай у 2002 годзе Саветам ЕС фінансавай дапамогі Украіне ў аб'ёме 110 мільёнаў еўра, якую краіна дагэтуль не атрымала.

ВАСЬМІНОГ ПРАДКАЗВАЕ ГЕРМАНІІ ВЫХАД У ПАЎФІНАЛ?

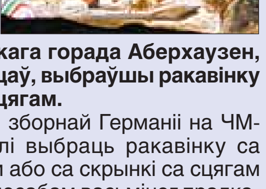

Васьміног Паўль, які стаў сусветна вядомым дзякуючы свайму дару прадказання, даў прагноз на гульню 1/4 фіналу Аргенціна—Германія, якая адбудзецца 3 ліпеня. Паўль, які жыве ў акіянарыуме нямецкага горада Аберхаузен, прадказаў перамогу немцаў, выбраўшы ракавінку са скрынкі з нямецкім сцягам.

Перад кожным матчам зборнай Германіі на ЧМ-2010 Паўлю прапаноўвалі выбраць ракавінку са скрынкі з нямецкім сцягам або са скрынкі са сцягам суперніка немцаў. Такім спосабам васьміног прадказаў перамогі зборнай Германіі над Аўстраліяй, Ганай і Англіяй, а таксама паражэнне ад Сербіі. Паўль пачаў прадказваць вынікі матчаў нямецкай каманды яшчэ ў 2008 годзе падчас чэмпіянату Еўропы. Тады ён адгадаў вынікі 80 % гульняў зборнай Германіі. Падчас ЧМ-2010 вынікі матчаў немцаў спрабавалі прадказваць таксама жывёлы з заапарка ў горадзе Хемніц. Аднак дзікабраз, бегемот, малпа і пясец не змаглі даць ні аднаго дакладнага прагнозу.

НАФТА САЛІДАРНАСЦІ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Венесуэла выкарыстоўвае свае рэсурсы, каб падтрымаць Беларусь — гэтак жа, як і наша краіна падтрымлівае сваю лацінаамерыканскую сяброўку. Нядаўна беларускую сталіцу наведала дэлегацыя венесуэльскіх спецыялістаў. Яны азнаёміліся з праектам стварэння сумеснага прадпрыемства па рэалізацыі нафтапрадуктаў.

Досыць перспектыўна выглядаюць планы і па газавым супрацоўніцтве: паводле слоў дыпламата, абмяркоўваецца будаўніцтва газавай магістралі працягласцю ў 1,5 тыс. км, якая перасячэ штаты Ансуатэгі і Апурэ. Варыянт пакуль толькі распрацоўваецца, дамоўленасць яшчэ не дасягнутая.

Наогул Беларусь актыўна супрацоўнічае з Венесуэлай у нафтагазавай сферы, займаецца здабычай нафты і газу і разведкай радовішчаў. Так, сумеснае беларуска-венесуэльскае прадпрыемства здабывае нафту ў штаце Ансуатэгі і Сулія на сталых радовішчах (тых, дзе здабыча ўжо вядзецца пэўны час). Прадпрыемства таксама аказвае падтрымку ў разведцы радовішчаў (з выкарыстаннем беларускіх тэхналогій), абслугоўванні ды рамонце свідравін. Прадпрыемству «ПетралераБелаВенесалана» былі перададзеныя ўжо разведаныя радовішчы для здабычы прыроднага газу.

Адносіны паміж краінамі развіваюцца вельмі шпарка. Натуральна, яшчэ больш зблізіць Беларусь і Венесуэлу ў прамым і пераносным сэнсе змог бы прамы авіярэйс.

— Паветраныя зносіны паміж Мінскам і Каракасам — гэта тое, да чаго мы імкнёмся, канстатуе А.Дзіяс Нуньес. — Гэта будзе залежаць ад эканамічнай рэнтабельнасці, паколькі патрэбны сур'ёзныя выдаткі для рэалізацыі праекта. Падобна, што ствараюцца ўсе ўмовы для таго, каб гэта здзейснілася. Гэта было б вельмі цікавым праектам. Венесуэла валодае велізарным прыродным патэнцыялам, прывабным для беларускіх турыстаў, а ў венесуэльскіх грамадзян была б магчымасць наведаць Беларусь — цэнтр Еўропы.

Авіярэйс спрыяў бы і бізнэс-кантактам. Гандаль паміж дзвюма краінамі набірае абароты. Венесуэла закупляе тысячы трактароў, грузавых аўтамабіляў, аўтобусаў і камплектавых частак да іх у Беларусі. Да дзвюх тыс. тон у месяц павялічыліся пастаўкі сухога малака ў Венесуэлу. Наша краіна таксама прапануе стварыць сумеснае гандлёвае прадпрыемства, якое будзе спрыяць росту аб'ёмаў куплі-продажу прадукцыі і паслуг паміж краінамі.

Венесуэла не адмаўляецца ад сваіх намераў удзельнічаць у акцыянаванні беларускіх прадпрыемстваў. МАЗ і БелАЗ знаходзяцца ў спісе прадпрыемстваў, якія Венесуэла «зацікаўленая падтрымаць». Аднак канкрэтных дамоўленасцяў, паводле слоў дыпламата, пакуль няма. Ён не выключае, што падчас візіту венесуэльскага лідара ў Беларусь (а гэта мае адбыцца ўвосень) тэма акцыянавання будзе абмяркоўвацца больш дэталёва.

Беларусь разгарнула ў Венесуэле маштабную будоўлю — жылля, заводаў, аграгарадкоў. Айчынныя спецыялісты дзеляцца сваімі ноу-хау з тамтэйшымі калегамі.

— Супрацоўніцтва нашых краін у 2010 годзе перажывае імклівы пад'ём у самых розных сферах, — рэзюмуе пасол. — Венесуэла разглядае Беларусь у якасці вельмі важнага саюзніка.

Ала МАЧАЛАВА.

Школьнікі з вёскі Валаўск Ельскага раёна ШАРЫНЕЦ Дзяніс і Сяргей КАЗЛОЎ не забываюць спорт нават летам.

Ну і ну!

Захацелася трактарысту асятрыны, а будаўнікам — ракаў...

Аднак купляць яе гэты работнік віцебскага прадпрыемства «Гардармост» не стаў. Вырашыў проста скрасці з адводнага канала Лукомльскай ГРЭС, што знаходзіцца на тэрыторыі садковай гаспадаркі рыбгаса «Новалукомльскі».

Тут і быў затрыманы за крадзеж сажалкавай рыбы — ленскага асятра — работнікамі Новалумольскай міжрайінспекцыі. Канфіскаваныя пяць рыбін агульнай вагой 39 кілаграмаў, чый кошт склаў больш за мільён рублёў, здадзеныя на склад рыбгаса.

А чатыры супрацоўнікі гомельскага ААТ «СУ-1» на рацэ Добрыч Кармянскага раёна надумалі палавіць ракаў. Прычым у забаронены для гэтага час. Работнікі Кармянскай міжрайінспекцыі канфіскавалі ў іх самаробныя ракалоўкі і 70 асобінаў ракаў. Урон склаў больш за 3,6 мільёна рублёў. У абодвух выпадках вырашаецца пытанне аб узбуджэнні крымінальнай справы.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Гора-кіроўца пад градусам

У Мінску 22-гадовая дзяўчына, якая, паводле яе слоў, выпіла з раніцы паўтара літра піва, села за руль аўтамабіля «Таёта Карына» і на вуліцы Фогеля сутыкнулася з «БМВ».

Акрамя таго, што парушальніца кіравала аўто ў стане алкагольнага ап'янення, яна таксама дадумалася пасадзіць на калені і васьмігадовую дзяўчынку, а на заднім сядзенні машыны знаходзіліся яе сяброўка і яшчэ трое дзяцей, сярод якіх было і двухгадовае дзіця. На шчасце, у гэтай аварыі пацярпелых не было, толькі машыны атрымалі механічныя пашкоджанні. Дарэчы, кіроўца паспрабавала знікнуць з месца ДТЗ, аднак адзін са сведкаў здарэння, работнік ДАІ, не дазволіў ёй гэта зрабіць. Як высветлілася, месяц таму дзяўчына ўжо «засвяцілася» на кіраванні транспартным сродкам пад градусам.

Ігар ГРЫШЫН.

Купляй, але правярай!

«Як праехаць на Станцыю Тэхнічнага пАдману?»

УСЁ менш і менш застаецца кіроўцаў, якія спрабуюць быць аўтамеханікамі для сваіх «жалезных коней». Большасць карыстаюцца паслугамі станцый тэхнічнага абслугоўвання (далей — СТА), балазе недахопу ў іх сёння няма, і тым самым эканомяць уласны час. Што не заўсёды можна сказаць пра грошы і нервы, бо далёка не ўсе работнікі СТА, пра што сведчаць гісторыі нашых чытачоў, з'яўляюцца ўзорам сумленнасці. Завышаюць кошты, выстаўляюць рахунак за тыя работы, праводзіць якія аўтауладальнік не прасіў, бесцырымонна «футболяць» кліента, спрабуюць любымі спосабамі ўхіліцца ад адказнасці...

«Футболілі мяне, як мяч, з адной арганізацыі ў другую»

— У маім «Фіяце Скуда» пачало працякаць масла, — распавядае **Ігар Яўгеневіч МІХАЙЛОЎСКІ з Мінска**. — Неадкладна звярнуўся ў адну са сталічных прыватных СТА. Там сказалі, што прычына ў турбакампрэсары. Знялі яго і прапанавалі занесці ў суседняе прадпрыемства, якое спецыялізуецца на рамонце турбакампрэсараў. Сапраўды, я аддаў яго туды, абавязаліся ўстанавіць спраўную дэталь.

Сказана — зроблена. У выніку рамонт турбакампрэсара абышоўся Ігару Яўгеневічу амаль у 700 тысяч рублёў, 1 млн 750 тысяч рублёў (хоць квітанцыя аб аплаце была выпісана на меншую суму — 1 млн 404 тысячы рублёў) давялося выкласці за паслугі па зняцці і ўстаноўцы.

— Задаволены я выехаў з СТА. Але праз 20 кіламетраў ад маёй радасці нічога не засталося — машына задымела. Давялося выклікаць эвакуатар і вяртацца назад. Механікі імгненна паставілі «Фіяту» дыягназ — вам проста не адрамантавалі як след турбакампрэсар. «Турбінчыкі» ж, у сваю чаргу, канстатавалі, што паломка адбылася з-за таго, што нехта няправільна ўстанавіў спраўную дэталь.

Ігар Яўгеневіч папрасіў як мага хутчэй вярнуць яму аўтамабіль. Не пытанне, але вам давядзецца заплаціць яшчэ 924 тысячы за паўторнае зняцце і ўстаноўку дэталі, — пачуў ён у адказ.

— Я абурыўся. А работнікі СТА не разгубіліся і пачалі пагражаць мне, пужаць... А я ж вайну прайшоў!.. Нічога не заставалася, як звярнуцца ў таварыства абароны правоў спажыўцоў, дзе мне дапамаглі скласці прэтэнзію ў адрас рамонтнай арганізацыі. Толькі пасля гэтага механікі бясплатна ліквідавалі недахопы сваёй работы і, нарэшце, вярнулі мне машыну, без якой давялося абыходзіцца амаль месяц.

Па каментар мы звярнуліся да **начальніка юрыдычнага аддзела ГА «Спажывец» Аляксандра КАЖАМЯЧОНКА:**

— Часам, як і ў прыведзеным выпадку, «прафесіяналы» незаконна патрабуюць грошы за ліквідацыю недахопаў, зробленых сваімі ж рукамі. Па законе ж (у адпаведнасці з падпунктам 1.1 артыкула 31 Закона «Аб абароне правоў спажыўцоў») пры выяўленні недахопаў па рамонту гарантыйнага тэрміну спажывец мае поўнае права на бясплатную іх ліквідацыю. За выключэннем тых выпадкаў, калі будзе даказана, што хібы ўзніклі ў выніку парушэння спажыўцом правілаў эксплуатацыі альбо ўздзеяння на аўтамабіль трэціх асобаў ці непераадольнай сілы. Пры гэтым цяжар даказвання ляжыць на выканаўцы, а не на спажыўцу. Больш за тое, згодна з пунктам 4 згаданага артыкула, спажывец таксама мае права патрабаваць поўнай кампенсацыі выдаткаў, нанесеных яму ў сувязі з недахопамі выкананай работы. Самі ж недахопы, у адпаведнасці з пунктам 1 артыкула 32 Закона «Аб абароне правоў спажыўцоў», павінны быць ліквідаваны на працягу 14 дзён, калі больш працяглы тэрмін не агавораны пагадненнем бакоў.

«Здалі машыну ў рамонт — патрабуйце заяву!»

Спадар М. (прозвішча наўмысна не называем, бо суд яшчэ не вынес канчатковага рашэння), таксама стаў ахвярай несумленных, так ён прынамсі сцвярджае, работнікаў СТА. Перадаў механікам для рамонту арыгінальную дэталь аўтамабіля. Калі прыехаў забіраць, то адразу ж западозрыў няладнае: на турбакампрэсары, які яму вярнулі, не было рэгістрацыйнага нумару. Выказаў свае здагадкі аб падмене дэталі выканаўцам. Апошнія пачалі пераконваць кліента ў тым, што нумар сцёрся падчас рамонту. Калі ж зразумелі, што аўтауладальнік не лыкам шыты, падстрахаваліся сябе дакументальна: у арыгінале заявы (у якой спажывец першапачаткова называе мэту свайго звароту ў рамонтную арганізацыю) дапісалі, што турбакампрэсар быў перададзены без рэгістрацыйнага нумара.

Слова юрысту:

— Даказаць праўду спажыўца было б прасцей, калі б арыгінал заявы быў у яго на руках, — адзначыў Аляксандр Кажамячонак. — Па правілах гэта заява наогул павінна афармляцца ў адным экземпляры, рэгістравацца ў спецыяльным журнале і аддавацца спажыўцу. Як паказвае практыка, у большасці выпадкаў усе арганізацыі заяву пакідаюць сабе. І тым з іх, што з ліку несумленных, ставяць дадатковыя галачкі альбо дапісваюць у вольныя графы ўсё, што ім уздумаецца. А пасля паспрабуй тое, што замацавана тваім жа подпісам, аспрэчыць. Таму ў мяне адна парада: здалі машыну ў рамонт — патрабуйце заяву!

Ад аўтара.

Давайце ўявім сітуацыю: не паспела я ад'ехаць ад шынамантажу, як пярэдняе кола майго аўтамабіля адвалілася і пакацілася на сустрэчную паласу. У выніку ланцужковай рэакцыі пацярпела шмат машын. Прыехалі інспектары ДАІ і сказалі, што я з'яўляюся вінойнікам ДТЗ. Расстроеная, вяртаюся на СТА, а мне ў адказ на прэтэнзіі аказваюць спакойным голасам: «Пакажыце, калі ласка, чэк. Як я магу быць упэўнены, што вы абслугоўваліся менавіта ў нас...» Вось як, аказваецца, важна быць прадбачлівым! Але чамусьці мы пра гэта ўзгадваем вельмі позна...

Адным словам, шаноўныя аўтауладальнікі, сумленных вам механікаў і бяспечных дарог.

Надзея ДРЫЛА.

АЎТАЎЛАДАЛЬНІКАМ ДЛЯ ЗАНАТОЎКІ:

- **Ездзіце толькі на правераныя СТА;**
- **Перад паездкай на СТА, калі чакаецца складаны рамонт, варта пракансультавацца ў дасведчаных аўтаўладальнікаў ці незалежных майстроў. Шмат карыснай інфармацыі можна атрымаць на аўтафорумах;**
- **Не паказвайце механіку сваю некампетэнтнасць у пытаннях рамонту. Не трэба задаваць пытанняў накшталт «Ну што, зусім дрэнна?» ці «Можна гэта неяк выправіць?». Калі вы не маеце ўяўлення аб сваёй паломцы, лепш прамаўчыце, і майстар сам скажа, у чым прычына;**
- **Не перашкодзіць нечакана наведаць СТА, асабліва калі аўтамабіль пакідаецца на станцыі на працяглы тэрмін, каб паглядзець, як ідуць работы. Гэта пераканае рамонтнікаў у тым, што з такім аўтаўладальнікам лепш не жартаваць, бо незразумела, калі ён з'явіцца зноў і ці атрымаецца схаваць падман;**
- **Забіраць машыну з рамонту лепш самастойна, каб пераканацца, што ўсе работы выкананыя якасна і ў поўным аб'ёме. Жанчынам жа, якіх у аўтасэрвісе падманваюць больш бесцырымонна, чым мужчын, не перашкодзіла б узяць з сабой, напрыклад, мужа.**

Святлана ТУМАШЭВІЧ, начальнік упраўлення каардынацыі і арганізацыі кантрольнай работы Мінскай абласной падатковай інспекцыі:

«Паслугі СТА — на кантролі ў падатковых органаў»

— Падатковыя інспекцыі вобласці сёлета праверылі прадпрымальнікаў, якія аказваюць паслугі па тэхнічным абслугоўванні і рамонце транспартных сродкаў і продажу запасных частак да аўтамабіляў. Падчас праверак выяўлена розныя парушэнні. Найбольш папулярнае — ажыццяўленне фізічнымі асобамі прадпрымальніцкай дзейнасці без дзяржаўнай рэгістрацыі ў якасці індывідуальнага прадпрымальніка (выяўлены 50 нелегалаў, пяць з іх прыцягнута да адміністрацыйнай адказнасці, астатнім вынесены папярэджанні). А гэта значыць, што гэтыя грамадзяне не толькі не плацяць падаткі ў бюджэт, але і не нясуць ніякай адказнасці за праведзены рамонт аўтамабіля.

Часта на СТА ажыццяўляюць рамонт з выкарыстаннем «левых» запасных частак, без дакументаў, якія пацвярджаюць легальнасць іх набыцця, а, значыць, не могуць гарантаваць якасці рамонту. Не заўсёды на станцыі абслугоўвання прымаюць грашовыя сродкі за выкананыя работы з выкарыстаннем касавага падсумоўваючага апарата, а гэта значыць, што ў выпадку няякаснага рамонту складана будзе прад'явіць прэтэнзіі выканаўцу.

Па выніках праверак дадаткова пералічана ў бюджэт больш за 500 мільёнаў рублёў, больш як на 180 мільёнаў рублёў арыштавана тавараў-матэрыяльных каштоўнасцяў, да адміністрацыйнай адказнасці прыцягнута 65 службовых асобаў. Мы заклікаем апошніх строга выконваць заканадаўства, якое рэгламентуе дзейнасць у гэтай сферы. А грамадзян, якія карыстаюцца іх паслугамі, праявіць высокую грамадзянскую пазіцыю — патрабаваць дакументы, якія пацвярджаюць аплату (касавы чэк), легальнасць, якасць работ, аказаных паслуг (акт выкананых работ, афармленне заказ-нарадаў). Бо гэта не толькі пытанне папаўнення казны дзяржавы за кошт паступлення падаткаў, але і пытанне нашай з вамі бяспекі, якая залежыць у тым ліку і ад своечасовага тэхнічнага абслугоўвання і якаснага рамонту транспартных сродкаў.

On-line канферэнцыя

ЧАРКА ПАЗБАЎЛЯЕ КАМПЕНСАЦЫЙ

ЗАРАБІЦЬ грошы — задача заўсёды вартая. Аднак яшчэ не галоўная, бо не менш важна вярнуцца з працы дадому, як кажуць, жывым і здаровым. На жаль, гэта атрымліваецца не заўсёды, прынамсі, статыстыка сведчыць, што летась пры выкананні прафесійных абавязкаў у Беларусі пацярпелі 2792 работнікі. І хоць паказчык вытворчага траўматызму за апошнія пяць гадоў зменшыўся ці не ўдвая, сама па сабе праблема застаецца вострай. А адсюль — і цікавасць да чарговай інтэрактыўнай канферэнцыі Міністэрства працы і сацыяльнай абароны, у якой узялі ўдзел дырэктар Дэпартамента дзяржаўнай інспекцыі працы Анатоль Пятровіч САДАЎНІЧЫ, першы намеснік дырэктара дэпартамента Аляксандр Уладзіміравіч СЕМІЧ, а таксама начальнік упраўлення аховы і дзяржаўнай экспертызы ўмоў працы Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Іван Аляксандравіч КАРЧЭЎСКІ.

@ На якія выплаты можа разлічваць работнік у выніку няшчаснага здарэння на вытворчасці?

— Калі траўма прызнаная вытворчай, то выплаты робяцца за кошт сродкаў страхавання ад няшчасных здарэнняў на вытворчасці і складаюцца з: дапамогі па часовай непрацаздольнасці, якая прызначаецца ў сувязі са страхавым выпадкам; даплат да сярэднямесячнага заробку пры неабходнасці часовага пераводу на больш лёгкую і ніжэйаплатную работу да моманту аднаўлення працаздольнасці або яе трывалай страты; аднаразовай страхавой выплаты пацярпеламу або ў выпадку смерці работніка — членам яго сям'і; штомесячнай страхавой выплаты пацярпеламу (або ў выпадку смерці — членам яго сям'і) на дадатковыя выдаткі на медыцынскую, сацыяльную і прафесійную рэабілітацыю (на меддапамогу на тэрыторыі нашай краіны, на набыццё лекаў, вырабаў сродкаў догляду, дадатковае харчаванне, тэхнічныя сродкі рэабілітацыі, санаторна-курортнае лячэнне, прафесійнае навучанне ці перанавучанне і г.д.).

Пры гэтым аплата дадатковых выдаткаў (за выключэннем выдаткаў на лячэнне ў Беларусі непасрэдна пасля няшчаснага здарэння на вытворчасці і да аднаўлення працаздольнасці ці яе трывалай страты) робіцца пры ўмове, што неабходнасць пэўных відаў дапамогі і забеспячэння вызначыць медыка-рэабілітацыйная экспертная камісія. А непасрэдна парадак і памеры аплаты рэгулююцца спецыяльным Палажэннем, якое зацверджана пастановай Савета Міністраў ад 10 кастрычніка 2003 года № 1300.

І яшчэ адна заўвага. Варта мець на ўвазе, што кампенсацыя страчанага заробку па грамадзянска-прававым дагаворы, паводле якога страхаванню ад няшчасных здарэнняў работнік не падлягае, а таксама ў частцы выплаты аўтарскага ўзнагароджання, на якое не налічаныя страхавыя ўзносы, павінна здзяйсняцца за кошт таго, хто нанёс урон.

@ Ці мае права работнік, які пацярпеў на вытворчасці, на кампенсацыю маральнага ўрону?

— Мае. Пры гэтым сам памер кампенсацыі маральнага ўрону, як правіла, вызначаецца ў судовым парадку.

@ Ці праўда, што траўмы работнікаў, якія знаходзяцца ў стадыі алкагольнага ап'янення, будуць лічыцца невытворчымі?

— Праўда. З 1 ліпеня ў выпадку, калі адзінай прычынай пашкоджання здароўя стала ўжыванне алкагольных напояў, наркатычных, псіхатропных ці таксічных сродкаў (пры ўмове, што гэта пацвярджаецца ў вызначаным парадку арганізацыяй аховы здароўя), траўмы на працоўных месцах лічацца невытворчымі. Дагэтуль было крыху па-іншаму: у прыватнасці, няшчасныя здарэнні са смяротным зыходам, якія адбыліся па гэтых прычынах, лічыліся вытворчымі.

@ Наколькі актуальнай застаецца праблема п'янства на працоўных месцах?

— На жаль, гэта праблема ўсё яшчэ актуальная. Дастаткова сказаць, што летась за распіццё спіртных напояў на працоўным месцы ці ў працоўны час былі скасаваныя 3959 кантрактаў, і ў тым ліку з адным кіраўніком арганізацыі, а таксама з 60 кіраўнікамі структурных падраздзяленняў і іх намеснікамі. Прычым адначасова пазбавіліся працоўных месцаў 23 службовыя асобы, якія спрабавалі «пакрыць» сваіх падначаленых. І такі жорсткі падыход зусім не выпадковы. Дастаткова сказаць, што ўжо сёлета ў 6,7 працэнта выпадкаў вытворчага траўматызму з цяжкім і 26,7 працэнта выпадкаў са смяротным зыходам не абышлося без алкагольнага ап'янення.

@ Ці трэба праводзіць расследаванні няшчасных здарэнняў падчас службовых камандзіровак?

— Зноў жа з 1 ліпеня некаторыя падыходы тут змяняюцца. Так, цяпер трэба расследаваць няшчасныя здарэнні, якія адбыліся з работнікам не толькі на тэрыторыі наймальніка ці страхавальніка, але і ў іншым месцы выканання працоўных абавязкаў. І ў тым ліку ў службовай камандзіроўцы, па шляху ў службовую камандзіроўку і падчас вяртання з яе, па-першае, на транспарце агульнага карыстання (апроч транспарту агульнага карыстання, які здзяйсняе гарадскія перавозкі); па-другое, — на транспарце арганізацыі, наймальніка, страхавальніка; па-трэцяе, — на асабістым транспартным сродку ў выпадку яго выкарыстання ў службовых мэтах на падставе дагавора паміж работнікам, арганізацыяй, наймальнікам, страхавальнікам: па-чацвёртае, — на іншым транспарце (пры перамяшчэнні ад населенага пункта, дзе знаходзіцца месца пастаяннай працы, да населенага пункта, які з'яўляецца месцам камандзіроўкі) і, па-пятае, — пры перамяшчэнні на транспарце агульнага карыстання, які здзяйсняе гарадскія перавозкі ці пры перамяшчэнні пешшу ў межах населенага пункта ад месца высадкі з транспартнага сродку і да месца службовай камандзіроўкі, а таксама ад месца службовай камандзіроўкі і да месца пасадкі.

@ Ці лічыцца вытворчай траўма, якую атрымаў работнік па дарозе дадому?

— Вытворчым у такім выпадку будзе лічыцца толькі няшчаснае здарэнне, якое адбылося падчас вяртання з працы на транспарце наймальніка або страхавальніка.

@ Ці лічыцца вытворчай траўмай псіхалагічны ўрон — скажам, стрэс у выніку несправядлівага стаўлення кіраўніцтва?

— У прынцыпе, кваліфікацыя падобнага інцыдэнту як вытворчага магчымая. Аднак толькі пры ўмове, што псіхалагічны ўрон, які нанёс працадаўца, пацягнуў за сабой неабходнасць пераводу на іншую працу і часовую (не менш чым на дзень) страту непрацаздольнасці на падставе медыцынскага заключэння.

@ Якую адказнасць нясуць наймальнікі ў выпадку няшчасных здарэнняў на вытворчасці?

— Паводле артыкула 9.17 Кодэкса аб адміністрацыйных правапарушэннях за парушэнне правілаў тэхнікі бяспекі, прамысловай санітарыі і іншых правілаў па ахове працы наймальнікам ці асобай, адказнай за іх выкананне, накладваецца штраф у памеры ад 20 да 50 базавых велічыняў, а на юрыдычную асобу — да 300 базавых велічыняў. Прычым тое ж парушэнне, здзейсненае паўторна на працягу года пасля накладання адміністрацыйнага спагнання, можа закончыцца штрафам ад 30 да 50, а для юрасобы — да 400 базавых велічыняў.

@ Нетыповы выпадак, і тым не менш: ці лічыцца вытворчай траўма, якую атрымаў работнік падчас бойкі са сваім калегам?

— Няшчасныя здарэнні лічацца невытворчымі пры пашкоджанні здароўя ў выніку супрацьпраўных дзеянняў (і ў тым ліку маецца на ўвазе крадзеж і ўгон транспартных сродкаў) і ў выніку наўмыснага пашкоджання ўласнага здароўя (спроба самагубства, членашкодніцтва і г.д.). Аднак пры гэтым сам факт тых жа супрацьпраўных дзеянняў павінен быць пацверджаны судом.

@ Ці можна выставіць 25-працэнтную ступень віны пацярпеламу, які праігнараваў інструкцыю па ахове працы і атрымаў траўму на працоўным месцы ў выніку невыкарыстання ахоўных акуляраў?

— Можна. Калі грубая неасцярожнасць пацярпелага аказалася прычынай пашкоджання здароўя або павелічэння ўрону здароўю, то пры расследаванні няшчаснага здарэння вызначаецца ступень віны работніка ў працэнтах. Прычым пад грубай неасцярожнасцю маецца на ўвазе парушэнне агульнапрынятых і агульнаўсталяваных правілаў, правілаў унутранага працоўнага распарадку, інструкцый па ахове працы.

@ Што рабіць, калі былі спыненыя выплаты пенсіі па інваліднасці, якая была атрыманая на вытворчасці?

— У такім выпадку неабходна звяртацца ў структурнае падраздзяленне Белдзяржстраха.

@ Якія прафесійныя хваробы найбольш распаўсюджаныя ў Беларусі?

— Аналіз Міністэрства аховы здароўя сведчыць, што найбольш распаўсюджанымі прафесійнымі хваробамі з'яўляюцца тугавухасць (36 працэнтаў выпадкаў) і бранхіт (26 працэнтаў). Прычым часцей за ўсё прафзахворванні рэгіструюцца ў машынабудаванні і нафтахімічнай прамысловасці.

@ Якія страты нясе наша эканоміка ў выніку вытворчага траўматызму?

— Толькі дзве лічбы. Паводле звестак Нацыянальнага статыстычнага камітэта, летась з-за траўматызму на вытворчасці ў Беларусі было страчана 101,8 тыс. чалавека-дзён, а агульная сума страхавых выплат пацярпелым склала 148,2 млрд рублёў.

Сяргей ГРЫБ.

Уладзімір ЖУРАВЕЛЬ:

«У Бразіліі і Аргенціны шанцаў у чвэрцьфінале больш»

ПЕРШЫ круг плэй-оф на чэмпіянаце свету па футболе ў ПАР завершаны — Іспанія і Парагвай сталі апошнімі чвэрцьфіналістамі. Японія, якая саступіла Парагваю толькі ў серыі пенальці, і Партугалія, якая прайграла Іспаніі, адпраўляюцца дадому. Японцы, дарэчы, паўтарылі сваё дасягненне васьмігадовай даўнасці, дайшоўшы да 1/8. І калі б абаронца Камана, які біў трэцім, не трапіў у перакладзіну, хто ведае, як бы ўсё скончылася. А так Парагвай рэалізаваў усе пяць удараў і накіроўваецца ў чвэрцьфінал да Іспаніі. «Фурыя Рохі» з мінімальнай перавагай адолела партугальцаў — 1:0. Давід Вілья забіў свой чацвёрты мяч на мундыялі і выйшаў у лідары гонкі бамбардзіраў, дзе дзеліць першы радок з аргенцінцам Гансала Ігуаінам і славакам Робертам Вітэкам, які пакінуў турнір. Партугальцы ж адпраўляюцца дадому з дзіўным вынікам — усяго адзін прапушчаны мяч.

Такім чынам, спіс чвэрцьфіналістаў вызначыўся канчаткова: 2 ліпеня згуляюць Галандыя і Бразілія (у 17 гадзін па беларускім часе), Уругвай і Гана (21.30). 3 ліпеня мы ўбачым матчы Германія — Аргенціна (17.00) і Парагвай — Іспанія (21.30).

Ацаніць вынікі першага круга плэй-оф мы папрасілі галоўнага трэнера футбольнага клуба «Шахцёр» Уладзіміра ЖУРАЎЛЯ.

— Уладзімір Іванавіч, 1/8 аказалася вельмі прадказальнай, нават рабілася сумна. Згодны?

— Выйшлі тыя, хто лічыўся мацнейшым у сваіх парах. Адзіная пара, дзе шанцы маглі быць роўнымі — Англія — Германія.

— І нават англічане вылецелі даволі прадказальна...

— Парагвай — Японія таксама можна было аднесці да адносна роўных камандаў, таму ў іх усё і вырашылася ў серыі пенальці. Галандыя — Славакія: тут усе меркавалі, што выйдуць галандцы. Аргенціна — Мексіка: таксама ставілі на аргенцінцаў. Уругвай — Паўднёвая Карэя: тут, калі меркаваць па выдатнай сёлетняй гульні Уругвая, таксама ўсё зразумела. І я рады, што выйшлі уругвайцы, мне вельмі імпануе футбол у іх выкананні. Іспанія — Партугалія: крыху крыўдна губляць партугальцаў, але іспанцы заслужана выйшлі. Затое ў 1/4 будзе вельмі цікава, калі сыдуцца каманды розных кантынентаў — Еўропы, Паўднёвай Амерыкі, Афрыкі. Мы пабачым супрацьстаянне розных школ, стыляў гульні. Хоць у сучасным футболе на найвышэйшым узроўні адны і тыя ж патрабаванні.

— Першы чвэрцьфінальны матч Галандыя — Бразілія называюць схаваным паўфіналам, бо пераможца выходзіць на мацнейшага ў матчы Уругвай — Гана. Пагадзіцеся, наўрад ці уругвайцы ці ганцы стануць фіналістамі...

— Калі гэта будзе пара Уругвай — Бразілія, то уругвайцы мелі дастатковую колькасць гульняў з бразільцамі за выхад на чэмпіянат свету, яны адзін аднаго добра ведаюць, і тут выйдзе найхутчэй Бразілія. Калі гэта будзе Галандыя — Уругвай, то вызначыць фаварыта складана. Гана патраціла шмат сіл у матчы з ЗША, дадатковы час — гэта трэці перыяд гульні, так што, я думаю, у паўфінал выйдзе Уругвай. У матчы Галандыя — Бразілія складана вызначыць фаварыта.

— І ўсё ж, чый футбол больш сімпатычны? Галандыю мы ўбачылі вельмі прагматычнай камандай...

— Кошт прапушчанага мяча вельмі дарагі, тым больш разам з судзейскімі памылкамі, якія мы назіраем у разнастайнасці. Усе перастрахоўваюцца. Галандцы добра выглядаюць, яны і на чэмпіянаце Еўропы выдатна выступалі, а потым нечакана прайгралі расіянам. І зараз ці хопіць ім стабільнасці, вось у чым пытанне. А бразільцы будуць гуляць у свой футбол, мяркую, у іх усё ж больш шанцаў.

— У матчы Германія — Аргенціна мы таксама страцім адну з выдатных камандаў. Як мяркуеце, якую?

— Зноў-такі Аргенціна дэманструе на працягу ўсяго турніру прыкладна адзін і той жа свой футбол, няма яркіх усплёскаў, няма правальных гульняў. Што тычыцца Германіі, быў добры пачатак, потым паражэнне ад сербаў, потым яркі матч з англічанамі. Ці хопіць маладой камандзе сіл супрацьстаяць аргенцінцам з іх адметнай тэхнічнай аснашчанасцю, гэта пытанне. Усё-такі ў Аргенціны зорак больш, якія могуць вырашыць зыход матча. Мяркую, немцы закрыюцца, згуляюць у прагматычны футбол з дысцыплінай, парадкам, барацьбой на кожным участку поля, гэта іх козыры. Аргенціна — гэта Месі і кампанія, тут любое іх дзеянне можа скончыцца ўзяццем варот.

— Іспанія яўны фаварыт у матчы з Парагваем?

— Мяркую, што так. Парагвай згуляў з Японіяй у 1/8, гэта дадатковы час, вялікія эмацыйныя выдаткі. Важныя ж не толькі фізічныя кандыцыі, тут патрэбна на кожную гульню выходзіць, як на апошнюю. А для гэтага трэба пэўным эмацыйным запасам валодаць. Мяркую, наўрад ці хопіць парагвайцаў на перамогу над іспанцамі.

— У чвэрцьфінале мы атрымалі чатыры лацінаамерыканскія каманды, тры еўрапейскія і Гану. Можна казаць, што сучасным футболам правяць паўднёваамерыканцы?

— Магчыма, гэта збег абставінаў. У паўфінал, фінал усё роўна, як заўсёды, выйдуць адны і тыя ж — ці Бразілія, ці Аргенціна. Парагвай так ніколі не паднімаўся — гэта іх лепшы вынік на сёння. Уругвай таксама даўно так высока не забіраўся. Некалькі еўрапейскіх камандаў у чвэрцьфінале заўсёды таксама прысутнічаюць. Тут я згодны з Ігарам Крыўшэнкам, што ў лацінаамерыканцаў заўсёды вялікае прадстаўніцтва на мундыялі, ды і выйсці з Паўднёвай Амерыкі ў фінальную частку чэмпіянату куды прасцей, чым са Старога Свету.

— Ад еўрапейцаў мы чакалі большага, ці ўсё ж такі тры каманды ў чвэрцьфінале — дастатковае прадстаўніцтва?

— Калі б замест Парагвая была Англія, а замест Ганы італьянцы, было б больш лагічна. Напэўна, гэтыя каманды перад турнірам усе хацелі б бачыць у чвэрцьфінале. Але гульня іх сказала сама за сябе.

— Еўрапейскія гранды сталі самым вялікім расчараваннем на палях Афрыкі?

— Ды не трэба разважаць пра чужыя беды. У французаў былі праблемы, і гэта іх бяда, што ўсё сышлося як раз на чэмпіянаце свету. Яны самі зробяць высновы. Англічане выглядалі лепш, але чагосьці не хапіла — Капэла гаворыць, што свежасці. Яны прайшлі вялікую турнірную дыстанцыю — чэмпіянат Англіі, зборная. Напэўна, накапілася і эмацыйная стомленасць. Майстры ж сабраныя выдатныя.

— Хто прыемна здзівіў на турніры?

— Мне спадабалася каманда Уругвая. Можна вылучыць Японію — арганізаваную і дысцыплінаваную. Іспанія мне падабаецца, але гэта не адкрыццё: яны прапаведуюць свой футбол з надзейным кантролем мяча з году ў год, у іх, дарэчы, і нашы каманды шмат чаму імкнуцца вучыцца. Сёння інфармацыі дастаткова, шмат трансляцый, і лацінскую Амерыку ёсць магчымасць глядзець, таму сёння ў футболе здзівіць цяжка.

Алена АЎЧЫННІКАВА.

У ВАРНЯНСКІМ КАСЦЁЛЕ ЗНАЙШЛІ ФРЭСКУ XVIII СТАГОДДЗЯ!

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Раз знайшлі ўнікальную фрэску, дык што доўга цягнуць? «Звязда» неадкладна звязалася за спадаром Уладзімірам Ракіцкім — легендарным беларускім мастаком, лаўрэатам прэміі «За духоўнае адраджэнне», які, у прыватнасці, некалькі дзесяцігоддзяў працаваў над аднаўленнем 800-гадовых фрэсак у Спаса-Еўфрасіннеўскай царкве ў Полацку. Спадар Уладзімір... не здзівіўся паведамленню пра фрэску! На закаце камунізму ў касцёле, які прастаяў закінуты ўсю савецкую эпоху, надумаліся зрабіць дом культуры — з паркетам, сцэнай, канцэртамі — усё як трэба. Адзін залётны спявак нават, на радасць мясцовай публікі, сказаў, што акустыка ў Варнянскім касцёле не горшая ад Домскага сабора ў Рызе...

ДАВЕДКА «ЗВЯЗДЫ»

Варняны вядомыя з XIV стагоддзя, мястэчкам валодалі Ягайла, Вітаўт... У 1581 годзе Сцяпан Баторы за ваенныя заслугі падараваў Варняны старасту лідскаму, войскаму і намесніку віленскаму, ваяводу менскаму і смаленскаму Яну Абрамовічу. Абрамовічы доўгі час былі звязаныя цеснымі стасункамі з Радзівіламі. Нашчадак Яна, Андрэй Абрамовіч, і заклаў цяперашні мураваны касцёл замест былога драўлянага. Аднак паспеў зрабіць толькі падмуркі — і памёр у верасні 1763 года па дарозе ў Варшаву, пахаваны 17 студзеня 1764 года ў Варнянах. Распачатую будоўлю працягваў брат Андрэя Юры — чашнік віленскі, пісар гродскі, суддзя земскі, стараста губскі і старадубскі, падваявода віленскі, у 1763 г. віцэ-старшыня Трыбунала, які атрымаў Варнянскую сядзібу па праву спадчынніка. Аднак і Юрыя напаткала такая ж сумная доля — збудаваўшы сцены касцёла, узімку 1766-67 гадоў памёр, не давёўшы, як і брат, справу да канца. Згодна з тэстаментам Юрыя, Варняны пераходзілі ў пажыццёвае валоданне яго жонкі Марцыяны з Дзерналовічаў, у шлюбе з якой ён меў двух сыноў, Андрэя і Яўхіма, і дачку Тарэсу. Марцыяна была асобай вельмі прадпрымальнай, дзякуючы менавіта ёй уся цэнтральная частка Варнянаў атрымала сучасны выгляд. У 1767 годзе Марцыяна заснавала пры Варнянскім касцёле дамініканскую місію, запрасіла з астравецкага кляштара манаха-дамініканца і запісала яму грашовы фундуш. Дабудаваўшы і аздобіўшы касцёл, які быў асвечаны віленскім біскупам Т. Зянковічам 28 кастрычніка 1769 года, яна не спыніла на гэтым сваю падвіжніцкую дзейнасць. Згодна з праектам варнянскага архітэктурнага ансамбля, зробленага віленскім дойлідам Аўгустам Касакоўскім, акрамя касцёла, з абодвух бакоў пад вуглом да яго былі ўзведзеныя два двухпавярховыя будынкі, крытыя вальмавым дахам — адзін пад плябань, другі пад парафіяльны дом. Закончана дабудова шаснаццаці прамавугольных у плане (7,5 х 16м) жылых дамоў паабапал плошчы, злучаных паміж сабой каменнымі сценамі з арачнымі праездамі (рэшткі засталіся і цяпер)...

— У савецкі час я браў удзел у ратаванні гэтага помніка — накрывалі там дах. Дзякаваць Богу, што дажылі, калі храм зноўку стаў храмам! Яшчэ тады, ратуючы касцёл, я заўважыў, што ў алтарнай частцы ёсць роспісы. Безумоўна, іх трэба даследваць дэталёва. Але тады я адзначыў для сябе, што роспісы выкананыя на першасным слоі тынкоўкі — то бок, рабіліся разам з касцёлам. Гэта дае падставы меркаваць, што фрэску можна аднесці да XVIII стагоддзя. Я мяркую, што ў касцёле гэтая фрэска не адзіная, ёсць іншыя. Такіх фрэсак у нас зусім няшмат! Таму мне было б цікава паехаць у Варняны, расчысціць гэтую фрэску, замацаваць яе, каб не разбуралася. Фрэску трэба, безумоўна, ратаваць!..

Глеб ЛАБАДЗЕНКА.

КАШТОЎНЫЯ МЕТАЛЫ ЗНОЎ «У ЦАНЕ»

Пастановай Міністэрства фінансаў уведзены новыя цэны на каштоўныя металы ў вырабах і ломе, што скупліваюцца ў фізічных асобаў (акрамя куплі-продажу банкаўскімі і нябанкаўскімі крэдытна-фінансавымі арганізацыямі каштоўных металаў у выглядзе мерных зліткаў і манет у фізічных асобаў) і пастаўляюцца ў Дзяржфонд. У сілу яны ўваходзяць з 1 ліпеня. Апошні раз дагэтуль цэны на каштоўныя металы змяняліся з 1 мая, перад тым — з 4 сакавіка.

Цяпер скупачныя цэны ў рублях за грам металу наступныя. Золата ў вырабах і ломе: 375-й пробы — 36 890 рублёў (з 1 мая было 35 450 рублёў за грам металу); 500-й пробы — 49 180 рублёў (было дагэтуль 47 260 рублёў); 583-й і 585-й пробы — 57 540 рублёў (55 300 рублёў); 750-й пробы — 73 780 рублёў (70 900 рублёў); 900-й пробы — 88 530 рублёў (85 070 рублёў); 916-й пробы — 90 100 рублёў (86 590 рублёў); 950-й пробы — 93 450 рублёў (89 800 рублёў); 958-й пробы — 94 240 рублёў за грам металу (ранейшая цана была 90 560 рублёў).

Плаціна ў вырабах і ломе: 950-й пробы — 117 810 рублёў за грам металу (з мая дзейнічала цана 133 930 рублёў). Срэбра ў вырабах і ломе: 750-й пробы — 1100 рублёў за грам металу (дагэтуль было 1120 рублёў); 800-й пробы — 1170 рублёў (1 200 рублёў); 875-й пробы — 1280 рублёў (1310 рублёў); 916-й пробы — 1340 рублёў (1370 рублёў); 925-й пробы — 1360 рублёў (1380 рублёў); 960-й пробы — 1410 рублёў за грам металу (было 1430 рублёў).

Сяргей СТАРЫНАЎ.

СКОНЧЫЛАСЯ «САЛОДКАЕ ЖЫЦЦЁ»...

Як мы ўжо пісалі, сёлета меркаваўся надзвычай добры ўраджай клубніц, што, лагічна разважаючы, павінна было прывесці ў выніку і да невялікіх коштаў на іх. Тым не менш, пра што мы таксама зазначалі, нягледзячы на гэтую акалічнасць рознічная цана на салодкую ягаду не вельмі шпарка імкнулася ўніз.

Свайго мінімуму (калі гаварыць пра сталіцу) яна дасягнула недзе ў сярэдзіне мінулага месяца, калі на рынках у мікрараёнах клубніцы можна было набыць недзе каля 3 тысяч рублёў за кілаграм, а каля станцый метрапалітэну — па 4,5—7 тысяч. Цяпер жа даводзіцца толькі канстатаваць, што «салодкае жыццё», на жаль, ужо скончылася — і ў прамым, і ў пераносным сэнсе.

Апошнімі днямі на Камароўскім рынку сталіцы за клубніцы прасілі: за кілаграм — ад 7,5 тысячы рублёў (не самай лепшай якасці) да 12 тысяч; за трохлітровае вядзерца — ад 15 да 20 тысяч рублёў. Вядзерцамі гандлявалі, канешне ж, прыватнікі. На пытанне пра дарагавізну звычайна рэагавалі аднолькава, маўляў, адабраная кожная ягадка. Так, сезон сёлета скончыўся і па такой цане ідуць апошнія клубніцы.

Гэта нам пацвердзілі і ў Лунінецкім раённым спажывецкім таварыстве: на агародах так званай таварнай ягады ўжо амаль няма, людзі практычна нічога не здаюць (калі што і засталося, дык імкнуцца, як у вышэйапісанай сітуацыі, прадаць яе ў розніцу на рынку, каб атрымаць большую — як і з самай першай ягадай — цану). А клубніцы, што збіраюцца ў бочкі і потым пойдуць для патрэбаў вінаробчых заводаў, зараз прымаюць ад насельніцтва па 800 рублёў.

— Усё сапсавала надвор'е, — паведаміла эканаміст спажывецкага таварыства Аксана Сайко. — Дажджоў вялікіх у нас не было, у справу ўмяшалася моцная спёка, што стаяла на працягу трох-чатырох дзён...

Нагадаем, што, паводле прагнозаў, Лунінецкае райпа планавала сёлета нарыхтаваць 1 500 тон клубніц. Аднак пакуль ад насельніцтва закуплена толькі 432 тоны — утрая менш. І сезон, як мы сказалі, ужо практычна завершаны. А, да прыкладу, летась было нарыхтавана 992,4 тоны салодкай ягады.

Сяргей РАСОЛЬКА.

ИЗВЕЩЕНИЕ ОБ ОТКРЫТОМ АУКЦИОНЕ ПО ПРОДАЖЕ ПРАВА АРЕНДЫ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ ПОД СТРОИТЕЛЬСТВО И ОБСЛУЖИВАНИЕ ТОРГОВЫХ ОБЪЕКТОВ

Номер лота	Наименование объекта	Местонахождение объекта	Площадь земельного участка, га	Кадастровый номер	Начальная цена продажи, руб.	Сумма задатка, руб.	Стоимость затрат на формирование земельного участка и госрегистрацию, рублей	Форма проводимого аукциона	Срок аренды участка
1	Право аренды земельного участка	Д. Павлово Слонимского района, ул. Заречная, д. 2а	0,019 га	425484504102000085	3443	300	1833053	Открытый аукцион с условиями, в использовании земельного участка имеются ограничения: водоохранная зона водных объектов вне прибрежных полос на площади 0,019 га; охранная зона линии электропередачи напряжением до 1000 вольт на площади 0,0030 га; возмещение победителем аукциона расходов, связанных с потерями сельскохозяйственного производства, в сумме 703700 белорусских рублей.	50 лет

Условия продажи объекта: 1. Внесение победителем аукциона платы за право заключения договора аренды земельного участка.

2. Возмещение победителем аукциона расходов, связанных с проведением аукциона и формированием земельного участка, в том числе государственной регистрацией в отношении создания земельного участка.

3. Возмещение в установленном порядке потерь сельскохозяйственного производства в сумме 703700 белорусских рублей в связи с изменением целевого назначения земельного участка, перечислив средства на их возмещение на транзитный счет Управления государственного казначейства гродненской области, открытый для инспекции Министерства по налогам и сборам Республики Беларусь по месту постановки на учет плательщика, на раздел 52, подраздел 01 (код платежа 05201).

4. Заключение победителем аукциона договора аренды земельного участка со Слонимским райисполкомом и осуществление в 2-месячный срок после принятия решения райисполкома о предоставлении ему земельного участка государственной регистрации права на земельный участок.

5. Получение победителем аукциона в установленном порядке разрешения на проведение проектно-изыскательских работ и разработки строительного проекта на строительство объекта в срок, не превышающий 2 года.

6. Строительство торгового объекта (магазина) в сроки, определенные проектно-сметной документацией, и обслуживание его.

Лицо, желающее принять участие в аукционе, представляет:

заявление на участие в аукционе с указанием кадастровых номеров и адресов земельных участков, которые предполагается получить в аренду по результатам аукциона;

заверенную банком копию платежного поручения о внесении суммы задатка на р/счет 3642525000521 в филиале 422 ОАО «АСБ Беларусбанк» в г. Слониме код банка 852, УНП 500010377.

Гражданин – копию документа, содержащего его идентификационные сведения, без нотариального засвидетельствования (паспорт).

Индивидуальный предприниматель – копию свидетельства о государственной регистрации индивидуального предпринимателя без нотариального засвидетельствования.

Представителям гражданина или индивидуального предпринимателя – нотариально удостоверенная доверенность.

Юридическое лицо – представителям или уполномоченному должностному лицу юридического лица Республики Беларусь – доверенность, выданная юридическим лицом, или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, копии устава и свидетельства о государственной регистрации юридического лица без нотариального засвидетельствования, документ с указанием банковских реквизитов юридического лица.

Юридическое лицо – нерезидент Республики Беларусь – представителю или уполномоченному должностному лицу иностранного юридического лица – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена в течение года до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык, легализованные в установленном порядке доверенность или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык.

Представитель иностранного гражданина – легализованная в установленном порядке доверенность, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык.

При подаче документов на участие в аукционе граждане, представители граждан, индивидуальных предпринимателей и юридических лиц, уполномоченные должностные лица юридических лиц предъявляют паспорт или иной документ, удостоверяющий личность.

Аукцион проводится при наличии двух или более участников аукциона.

Не допускается начало торгов по начальной цене. Торги продолжаются до тех пор, пока по новой объявленной аукционистом цене аукционный номер поднял только один участник аукциона. Аукционист называет последнюю цену и номер данного участника трижды и объявляет проданным предмет аукциона словом «продано», а участника аукциона – победителем.

Всем участникам предоставляется право ознакомиться с земельно-кадастровой документацией, а также возможность осмотра местности земельного участка, выставляемого на торги.

Победитель аукциона обязан оплатить расходы, связанные с подготовкой и проведением аукциона, и расходы, связанные с подготовкой документации, необходимой для поведения аукциона, в течение 10-ти рабочих дней со дня принятия местным исполнительным комитетом решения о предоставлении победителю аукциона земельного участка. В случае, если победитель аукциона в установленный срок не внес плату за земельный участок, то внесенный им задаток и оплата расходов, связанных с подготовкой и проведением аукциона, расходов, связанных с подготовкой документации, необходимой для проведения аукциона, возврату не подлежат.

Платеж за объект осуществляется единовременно по безналичному расчету в расчетных билетах Национального банка Республики Беларусь.

В случае победы расходы, связанные с подготовкой и проведением аукциона, подготовкой документации, необходимой для проведения аукциона, возмещает покупатель объекта.

Всем желающим предоставляется возможность ознакомиться с объектами.

Аукцион состоится 5 августа 2010 года в 10.00 по адресу: г. Слоним, ул. Красноармейская, 40, каб. 619.

Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Слоним, ул. Красноармейская, 40, каб. 621 в рабочие дни с 8.30 до 17.30. Телефоны для справок в Слониме: 8 01562 24611, 21534, 21641.

Заявления принимаются по 30 июля 2010 года до 17.30 включительно.

e-mail: slonim-ispolkom@tut.by. Адрес сайта: **http://slonim.grodnoregion.by**

Краіна здароўя
Выпуск № 30 (199)

Фота БЕЛТА.

Карысныя парады

ПАСЛЯ ВОДПУСКУ — ТРЫ ДНІ НА РАЗВАРУШВАННЕ

У ПСІХОЛАГАЎ і псіхатэрапеўтаў ёсць прымаўка: нікому так не патрэбен адпачынак, як таму, хто толькі што з яго вярнуўся. Увогуле, калі ў першы працоўны дзень вы ідзяце на службу з нудой на душы, бубнячы сабе пад нос: «Лепш бы я зусім не адпачываў», і калі за справы жах як не хочацца брацца, а пры выглядзе калег хіліць на сон — значыць, у вас стапрацэнтная пасляадпускная дэпрэсія (альбо пасляадпускны сіндром).

Хоць «пасляадпускная дэпрэсія» — не медыцынскі тэрмін, такія станы не бяскрыўдныя, і трэба разумець, з чым яны звязаныя. Характэрныя дыскамфортныя адчуванні — калі на першы план выходзяць сум, дрэнны настрой, раздражняльнасць, няўважлівасць, слабасць, нават парушэнні сну — могуць доўжыцца пасля водпуску да 10 дзён. Часам далучаюцца і фізічныя сімптомы — галаўны боль, пад'ём ціску, прастуды.

Якія ж асноўныя прычыны пасляадпускнога сіндрому?

1. «Няправільная» працягласць водпуску. Вучоныя вызначылі, што мінімальны тэрмін водпуску — два тыдні, норма — тры. Паколькі тыдзень арганізму патрэбен, каб адаптавацца да новага клімату, гадзіннага поясу або роду дзейнасці — безрабоцця. Яшчэ тыдзень — для непасрэднага адпачынку і некалькі дзён для рэакліматызацыі — зваротнай адаптацыі да ранейшых умоў жыцця. У гэты перыяд арганізм у поўнай збянтэжанасці: ён толькі паспеў прыстасавацца да новых умоў, як яго раптам вяртаюць да ранейшых. Наступае дэзарыентацыя ў часе і прасторы, псіхалагічны і фізіялагічны стрэс, які змяняецца дэпрэсіяй.

2. Збой біялагічных рытмаў. Сутачны біярытм — самы складаны і індывідуальны. Асабліва цяжка тым, у каго ўласны сутачны біярытм не супадае з рабочым. Класічны прыклад: чалавек-«сава», які на адпачынку спаў да паўдня ў сваё задавальненне, вымушаны зноў уставаць на працу ў 7 раніцы. Вельмі цяжка «ламаць» сябе, тым больш, калі чалавек яшчэ вельмі расслаблены пасля адпачынку і не можа мабілізавацца.

3. Яшчэ адна распаўсюджаная памылка — адпачываць «за кампанію». Адзін, паддаўшыся на ўгаворы сяброў, едзе з імі ў горы, хоць любіць паляжаць на пляжы; другі ўвесь водпуск дзеля жонкі і дзяцей парыцца на поўдні, хоць на дух не пераносіць спякоту. Насамрэч адпачынак гэтаксама індывідуальны, як і працоўны рытм чалавека. Таму, каб водпуск вас не расчараваў, трэба ў самым яго пачатку падумаць, што неабходна менавіта вам для добрага адпачынку?

4. Вельмі моцны кантраст паміж летнім райскім жыццём і звышнапружаннем на працы прыводзіць да таго, што з'яўляецца страх не ўвайсці ў звыклыя абставіны, не справіцца са справамі, якія назапасіліся.

Каб правільна «выйсці» з водпуску, прытрымлівайцеся наступных рэкамендацый псіхолагаў:

- Не плануйце ў дзень прыезду ніякіх сур'ёзных сустрэч і візітаў.
- Вяртайцеся з водпуску мінімум за 2—3 дні да пачатку працы.
- Не спяшайцеся тэлефанаваць знаёмым і сябрам, каб даведацца ўсе навіны, — звычайна добрых вестак менш, чым дрэнных.
- Пачынайце дзень са спакойнага планавання ўсіх спраў.
- Кожную гадзіну рабіце 10-хвілінны перапынак, але не перакур.
- Не затрымлівайцеся на працы першыя 2—5 дзён, пастарайцеся пайсці раней.
- Не паглыбляйцеся з галавой ва ўсе справы, якія назапасіліся за гэты час.
- Умейце сказаць сабе: «Усё, на сёння хопіць».
- Не падыходзьце да камп'ютара дома, калі працуеце за ім у офісе.
- Не злуйцеся на кіраўніка і супрацоўнікаў за іх неадэкватныя паводзіны, магчыма, ім таксама няпроста пасля водпуску. Станьце самі цэнтрам добрага настрою.
- Не пачынайце адразу новых маштабных праектаў, лепш яшчэ раз уважліва прааналізуйце перспектывы арганізацыі і свае асабістыя планы.
- У дзень прыезду дамоў добра выспіцеся і адпачніце.
- Гуляйце перад сном, асабліва, калі працуеце ў памяшканні.
- Спіце больш — мінімум 7 гадзін, а лепш столькі, колькі хочацца.
- Прымайце комплекс вітамінаў і прэпаратаў для ўмацавання імуннай сістэмы.
- Не мяняйце рэзка рацыён харчавання.
- Не ешце шмат у абедзенны перапынак; не трымайцеся выразу: «Усё жыццё — барацьба: да абеду з галадам, пасля абеду са сном».
- Ешце бананы, шакалад, сыр, якія ўтрымліваюць прыродныя антыдэпрэсанты.
- Часцей гуляйце днём — сонца зараджае нас энергіяй.
- У першыя дні пасля водпуску пастарайцеся пазбягаць канфліктных сітуацый і дома, і на працы.
- Фізкультура — крыніца мышачнага задавальнення: карысныя хуткая хада, веласіпед, бег трушком, танцы.
- Яшчэ адна хітрасць — уставайце раніцай хвілін на 20—30 раней, чым звычайна. Гэта дасць вам дадатковы час на пераасэнсаванне каштоўнасцяў, прывыканне да новых абставін і на мары пра наступны водпуск.

Падрыхтавала Вольга ЦЫБУЛЬСКАЯ.

Здароўе на талерцы

АБАРОНА СОІ

Строга кажучы, гэтаму цудоўнаму прадукту абарона не патрэбная. Проста з нядаўніх часоў у свеце ідзе сапраўдны соевы бум. А ў кожнай новай ідэі і тэндэнцыі абавязкова з'яўляюцца як прыхільнікі, так і праціўнікі. Вучоныя спрачаюцца аб карысці і шкодзе соі і соевых прадуктаў і выказваюць дыяметральна супрацьлеглыя думкі. А можа прычына ў тым, што на рынку шмат соі генетычна мадыфікаванай? Соя павінна быць натуральнай, а не ГМА, для таго каб быць упэўненымі ў яе бясшкоднасці.

ШТО Ў ЁЙ ДОБРАГА?

Бялкі, якія практычна не саступаюць па пажыўнасці і харчовай каштоўнасці бялкам жывёльнага паходжання.

Алей, багаты на поліненасычаныя тлустыя кіслоты, фосфаліпіды, карысныя для печані і пры дыябеце. Такаферолы, якія ўтрымліваюцца ў соевым алеі, павышаюць імунітэт, замаруджваюць працэс старэння.

Вугляводы — глюкоза, фруктоза, цукроза, а таксама крухмал, пекцінавыя рэчывы.

Вітаміны E, B_6, B_1, B_2, B_3, PP, бэта-карацін.

Макраэлементы: калій, фосфар, кальцый, магній, сера, крэмній, хлор, натрый.

Мікраэлементы: жалеза, марганец, бор, алюміній, медзь, нікель, малібдэн, кобальт, ёд.

У ЧЫМ КАРЫСЦЬ?

- Аказвае актыўнае ліпатропнае дзеянне (паніжае назапашванне тлушчаў у печані), рэгулюе тлушчавы абмен.
- Валодае жаўцягоннай уласцівасцю.
- З'яўляецца крыніцай харчовай дыетычнай клятчаткі.
- Рэкамендуецца пры харчовай алергіі на жывёльныя бялкі і, у прыватнасці, непераноснасці малака.
- Дыетатэрапеўтычны сродак для дыябетыкаў.
- Рэкамендуецца пры сардэчна-сасудзістых захворваннях.
- Аднаўляе гарманальную раўнавагу ў арганізме, дзякуючы ізафлавонам (рэчывы, якія па сваім уздзеянні на арганізм падобныя на жаночыя гармоны — эстрагены). Яны дабратворна ўплываюць на арганізм жанчыны: змяншаюць рызыку захворвання на рак грудзей, палягчаюць дыскамфорт у перыяд клімаксу, умацоўваюць касцявую тканку.

ДЫК ЕСЦІ ЦІ НЕ?

Есці, але, вядома ж, — у меру. Супрацьпаказаннем да ўжывання соі з'яўляецца індывідуальная непераноснасць. Зазначым таксама, што некаторыя вучоныя лічаць: ужыванне соі і соевых прадуктаў лепш абмежаваць пры цяжарнасці (па прычыне высокага ўтрымання гармонападобных злучэнняў) і дзецям (ізафлавоны соі аказваюць прыгнятальнае дзеянне на іх эндакрынную сістэму).

Падрыхтавала Вольга ЦЫБУЛЬСКАЯ.

Прымiце да ведама

ПЛАСТЫКАВЫ ПОСУД:

ЗРУЧНА АБО НЕБЯСПЕЧНА?

Сёння ніводзін пікнік не абыходзіцца без пластыкавага аднаразовага посуду. Ён лёгкі, зручны, і, што немалаважна, — яго не трэба мыць. Але ёсць у такога посуду адзін вельмі сур'ёзны мінус: ён можа быць небяспечным для здароўя.

Здавалася б, што можа быць прасцей, чым знайсці посуд для пікніка (ды і не толькі для пікніка). Зайшоў у краму, узяў упакоўку аднаразовых пластыкавых талерак, відэльцаў і г.д. Выкарыстаў, выкінуў — вось і ўсё. Але, на жаль, харчовы пластык, з якога вырабляюць такі посуд, не такі ўжо і бяскрыўдны. З пластыкавага посуду ў прадукты харчавання могуць трапляць спецыяльныя дабаўкі, якія выкарыстоўваюць пры вырабе пластыку для даўгавечнасці матэрыялу. З'яўляючыся таксічнымі, яны і наносяць шкоду здароўю. Давайце разбяромся, які пластыкавы посуд можа быць небяспечны і чым.

Пры набыцці пластыкавага посуду ўважліва прыглядзьцеся да надпісаў на ім. Фірма-вытворца павінна пазначыць код, назву матэрыялу, з якога выраблены тавар, а таксама — і гэта абавязковая ўмова — дакладна сферу прымянення тавару (для халодных, гарачых, сыпучых матэрыялаў, вадкасці і г.д.). На пластыкавых лыжках, відэльцах і нажах такая інфармацыя, як правіла, павінна быць пазначана на агульнай упакоўцы.

Пластыкавая азбука для спажыўца

PS — гэтыя лацінскія літары азначаюць, што ў склад посуду ўваходзіць полістырол. Менавіта таму такі харчовы пластык можна выкарыстоўваць толькі для халодных прадуктаў. Пры кантакце з гарачым, у тым ліку і пры разаграванні ежы ў мікрахвалёўцы, посуд выдзяляе таксічны стырол. Гэта ж шкоднае рэчыва пачынае выдзяляцца і пры кантакце са спіртнымі напоямі. Стырол мае ўласцівасць назапашвацца ў печані і нырках і можа прывесці да іх захворванняў, у прыватнасці да цырозу. Акрамя таго, можа абвастрыцца алергія, пацярпець нервовая сістэма. Посуд з полістыролу крохкі, вельмі лёгка ломіцца і пры кантакце з гарачым часцей за ўсё дэфармуецца.

PP — у склад посуду ўваходзіць поліпрапілен. Такі пластык можна выкарыстоўваць для гарачай ежы і напояў — ён вытрымлівае тэмпературу больш за +100 градусаў па Цэльсію. З поліпрапіленавых кубачкаў можна піць гарачую гарбату або каву, у такіх талерках можна разаграваць ежу ў мікрахвалевай печы. Але, на жаль, з алкаголем поліпрапілен таксама не сябруе. Пры кантакце з моцнымі напоямі посуд пачынае выдзяляць фармальдэгід або фенол. Гэта канцэраген, ад якога пакутуюць ныркі, печань, органы зроку. Посуд з поліпрапілену добра трымае цяпло і не ломіцца — толькі гнецца.

Трохвугольнік з 3 стрэлак — знак другаснай перапрацоўкі сыравіны. Тры стрэлкі азначаюць замкнёны цыкл: стварэнне — прымяненне — утылізацыя, г. зн. упакоўка (у нашым выпадку посуд) прыдатная для далейшай перапрацоўкі. Усярэдзіне трохвугольніка звычайна адна або дзве лічбы, якія сведчаць пра тып матэрыялу (напрыклад, 1—19 — пластык).

Значок «кубак—відэлец» сведчыць аб прыдатнасці пластыкавых вырабаў для кантакту з прадуктамі. Калі такі значок перакрэслены, то ежу ў іх захоўваць нельга.

Карысныя парады

- Калі маркіроўкі няма ў прынцыпе, то лепш устрымацца ад набыцця падобнай прадукцыі.
- Спіртное з аднаразовых кубачкаў піць нельга. У любым пластыку ўтрымліваюцца таксічныя рэчывы, якія ў звычайных халодных напоях не раствараюцца, а вось у алкаголі — нават вельмі добра.
- Ні ў якім разе не ўздумайце пасля пікніка спальваць аднаразовы посуд. Дым, які пры гэтым выдзяляецца з пластыку, атрутны.
- Пастарайцеся пазбягаць кавярняў, дзе ежу падаюць у пластыку. Калі ўжо так атрымалася, не палянуйцеся паглядзець, ці правільна тут карыстаюцца пластыкавым посудам.
- Звярніце ўвагу: у некаторых аўтаматах для разліву напояў выкарыстоўваюцца кубачкі з полістыролу. Гэта значыць, гарачую каву, капучына або гарбату з іх піць нельга.
- Не забывайцеся, што спалучэнне «аднаразовы посуд» азначае: такі посуд можна выкарыстоўваць усяго толькі раз. Калі вы набылі, напрыклад, газаваную ваду ў пластыкавай бутэльцы, то пасля заканчэння напою і бутэлька павінна адправіцца ў вядро для смецця. Не варта выкарыстоўваць яе як сасуд для захоўвання малака, квасу і г.д. Бо высокая тэмпература прадуктаў або паветра, працяглы кантакт з харчовымі прадуктамі, ультрафіялетавыя промні і кісларод садзейнічаюць «старэнню» палімерных матэрыялаў. Як вынік, з іх выдзяляюцца рэчывы, шкодныя для арганізма чалавека, якія пераходзяць у харчовыя прадукты, што захоўваюцца ў такой тары. Гэта значыць малако, кампот, квас або іншыя прадукты становяцца таксічнымі і небяспечнымі для чалавека.

Падрыхтавала Вольга ЦЫБУЛЬСКАЯ.

Інфарм-укол

ПРА ШТО РАСКАЖУЦЬ ЛЕЙКАЦЫТЫ?

Гематалагічныя і агульнаклінічныя аналізы прымяняюцца ў практычнай медыцыне звыш 100 гадоў. Гематалагічнае даследаванне, або агульны аналіз крыві — адзін з важнейшых дыягнастычных метадаў, які адлюстроўвае рэакцыю крывятворных органаў на ўздзеянне розных фізіялагічных і паталагічных фактараў. У многіх выпадках яно мае вялікае значэнне для пастаноўкі дыягназу, а пры хваробах сістэмы кроваўтварэння яму адводзіцца вядучая роля.

Паводле слоў **загадчыцы клініка-дыягнастычнай лабараторыі 18-й гарадской паліклінікі г. Мінска Таццяны СТРАЛЬЦОВАЙ**, агульнаклінічнае даследаванне крыві — гэта канцэнтрацыя гемаглабіну, колькасць эрытрацытаў, каляровы паказчык, колькасць лейкацытаў, хуткасць асядання эрытрацытаў (па-руску — СОЭ), формула крыві. У неабходных выпадках дадаткова вызначаюць час згусання крыві, працягласць кровацячэння, колькасць маладых эрытрацытаў (рэтыкулацытаў) і трамбацытаў.

Большасць паказчыкаў вызначаюць на гематалагічных аналізатарах, якія дазваляюць адначасова даследаваць ад 8 да 36 параметраў, якія ў сукупнасці даюць новую дыягнастычную інфармацыю.

У здаровага чалавека клетачны склад крыві досыць пастаянны, хоць і падвержаны некаторым зменам падчас розных фізіялагічных працэсаў. Пры захворваннях сістэма крыві рэагуе колькаснымі і якаснымі зменамі клетачнага складу крыві.

На даследаванне кроў з пальца бяруць раніцай нашча, да фізічнай нагрузкі, лячэбных ці дыягнастычных працэдур. У некаторых выпадках агульны аналіз крыві робіцца ўвечары. Паўторнае даследаванне пажадана рабіць у тыя ж гадзіны.

Самымі шматлікімі «жыхарамі» крыві з'яўляюцца эрытрацыты. У норме колькасць эрытрацытаў у жанчын — 3,5-4,5 млн, у мужчын — 4-5 млн. Жывуць эрытрацыты ад 90 да 110 дзён, пасля чаго наступае іх фізіялагічная старасць. Таму пасля лячэння анеміі — нізкай канцэнтрацыі гемаглабіну — аналіз крыві варта паўтараць не раней як праз 3-4 тыдні па завяршэнні лячэння. У чырвоны колер эрытрацыты фарбуе пігмент гемаглабін. У норме канцэнтрацыя гемаглабіну ў крыві складае 120-140 г/л у жанчын і 130-160 г/л у мужчын. Зніжэнне канцэнтрацыі гемаглабіну з'яўляецца адным з асноўных лабараторных сімптомаў анеміі. Анемія можа быць самастойным захворваннем, але часцей з'яўляецца сімптомам розных паталагічных працэсаў. Пры выяўленні анеміі абавязкова праводзіцца дадатковае даследаванне.

Важным дыягнастычным паказчыкам у агульным аналізе крыві з'яўляецца і колькасць лейкацытаў, у норме — ад 4000 да 9000. Калі асноўная функцыя эрытрацытаў і гемаглабіну — газаабмен у тканках, то асноўная функцыя лейкацытаў заключаецца ў абароне арганізма ад чужародных агентаў, паколькі яны валодаюць здольнасцю «паглынаць» мікробы. Працэс гэты, дарэчы, называецца фагацытозам.

Самы шматлікі атрад лейкацытаў складаюць гранулацыты — зярністыя лейкацыты, асноўнымі прадстаўнікамі якіх з'яўляюцца нейтрафілы. Яны самыя хуткія клеткі рэагавання, у іх цытаплазме ўтрымліваецца мноства дробных зярнят, якія ўтрымліваюць смяротныя для бактэрый рэчывы. Да зярністых лейкацытаў адносяцца і эазінафілы, і базафілы. Іх асноўная функцыя — «транспарт» важнага біягеннага аміну — гістаміну, лішак якога выклікае алергічныя рэакцыі, што праяўляюцца крапіўніцай і бранхіяльнай астмай.

Другая разнастайнасць лейкацытаў — агранулацыты, або лейкацыты, у якіх няма ў цытаплазме зярністасці. Да іх адносяцца манацыты і лімфацыты. Яны з'яўляюцца заснавальнікамі тканкавага і гумаральнага імунітэту. Працэнтныя суадносіны розных відаў лейкацытаў у разліку на 100 лейкацытаў складаюць лейкацытарную формулу. Пры розных паталагічных станах гэта формула можа значна мяняцца, што выяўляецца ў павелічэнні ці змяншэнні ўтрымання якога-небудзь віду лейкацытаў, або з'яўленні клетачных формаў, якія ў норме ў перыферычнай крыві не сустракаюцца.

Хуткасць асядання эрытрацытаў — СОЭ таксама з'яўляецца асноўным паказчыкам у агульным аналізе крыві. У норме СОЭ роўны 1-10 мм/г для мужчын і 2-15 мм/г для жанчын, і залежыць ад колькасці эрытрацытаў, іх дыяметра, аб'ёму. Залежыць СОЭ і ад вязкасці крыві, утрымання ў плазме бялковых фракцый, мукаполісахарыдаў, жоўцевых кіслот, пігментаў. СОЭ не служыць самастойным дыягнастычным паказчыкам, спецыфічным, уласцівым для якой-небудзь пэўнай хваробы. Аднак разам з лейкацытозам і адпаведнымі зменамі лейкацытарнай формулы павышэнне СОЭ з'яўляецца дакладнай прыкметай наяўнасці ў арганізме інфекцыйных і запаленчых працэсаў. У вострым перыядзе пры прагрэсаванні інфекцыйнага працэсу адбываецца павелічэнне СОЭ, у перыяд вылячэння СОЭ зніжаецца, але крыху больш павольна ў параўнанні з хуткасцю змяншэння лейкацытарнай рэакцыі. Пры аўтаімунных хваробах СОЭ дазваляе вызначыць стадыю хваробы (абвастрэнне або рэмісію), ацаніць яе актыўнасць, эфектыўнасць лячэння, але нармальныя паказчыкі СОЭ не заўсёды сведчаць аб адсутнасці паталагічнага працэсу. Запавольванне СОЭ назіраецца пры эрытрацытозе, значным згусанні крыві, пры гіпербілірубінеміі, павышэнні ўзроўню жоўцевых кіслот.

Святлана БАРЫСЕНКА.

Сезонны клопат

АПТЭЧКА ДЛЯ АДПАЧЫНКУ

Спецыялісты кажуць, што любому, хто адпраўляецца ў гарачыя краіны, не лішне будзе прайсці медыцынскі агляд. З асаблівай увагай павінны аднесціся да рэкамендацый урача людзі з хранічнымі захворваннямі, цяжарныя і сем'і з малымі дзецьмі.

Паводле слоў **галоўнага ўрача 17-й гарадской дзіцячай паліклінікі г. Мінска Святланы ЯФІМЕНКІ**, у некаторых краінах існуе рэальная магчымасць заражэння асабліва небяспечнымі і паразітарнымі захворваннямі, якія маюць цяжкае клінічнае цячэнне. Таму неабходна пацікавіцца ў турфірме або іншай арганізацыі, якая забяспечвае вашу паездку, пра наяўнасць такіх захворванняў у той краіне або групе краін, якія вы збіраецеся наведаць. Не лішне азнаёміцца з умовамі пражывання, харчавання, культурнага адпачынку. Яшчэ лепш — самім вывучыць асаблівасці той ці іншай краіны, звычаі яе народа, санітарна-эпідэміялагічную сітуацыю.

Перад паездкай трэба сфарміраваць аптэчку першай дапамогі. У ёй неабходна мець: прэпараты антыбактэрыяльныя, абязбольваючыя, сардэчна-сасудзістыя, супрацьалергічныя, спазмалітыкі (но-шпа), страўнікавыя, вугаль актываваны і інш., а таксама сродкі ад укусаў насякомых, перавязачны матэрыял, бактэрыцыдны лейкапластыр, сонцаахоўны крэм.

Падчас паездкі ў краіны, неспрыяльныя па жоўтай ліхаманцы, неабходна абавязкова зрабіць прафілактычную прышчэпку і атрымаць адпаведнае міжнароднае пасведчанне аб вакцынацыі ў пункце прышчэплівання гарадской паліклінікі №19 па адрасе: г. Мінск, пр-т Незалежнасці, 119, тэл. 267 07 22. Прышчэпка патрабуецца і падчас паездкі ў краіны, дзе на сёння ёсць менінгакокавая інфекцыя.

Выязджаючы ў краіны, неспрыяльныя па малярыі, неабходна атрымаць рэкамендацыі ў свайго ўрача аб прафілактычных лекавых прэпаратах і спосабах іх прымянення. Калі ў продажы адсутнічаюць супрацьмалярыйныя прэпараты, варта ў дзень выезду пачаць прымаць антыбіётык даксіцыклін і працягваць прымаць яго па 1 капсуле 1 раз у дзень не менш за 7 дзён. Па прыездзе ў неспрыяльную па малярыі краіну трэба купіць супрацьмалярыйны прэпарат, які ўжывае мясцовае насельніцтва, і прымаць яго па схеме (першы тыдзень адначасова з даксіцыклінам) падчас знаходжання ў краіне і па прыбыцці дадому, згодна з інструкцыяй па прымяненні.

Калі па вяртанні дадому з'явілася дрэннае самаадчуванне, павышаная тэмпература, неабходна тэрмінова звярнуцца да ўрача па месцы жыхарства і абавязкова паведаміць, што вы толькі вярнуліся з замежжа.

Вытрымлівайце за мяжой простыя правілы:

- Для піцця, чысткі зубоў, мыцця садавіны і гародніны і г.д. выкарыстоўвайце гатаваную ці бутыляваную ваду.
- Мыйце рукі як мага часцей.
- Ужывайце тэрмічна апрацаваную ежу з рэстаранаў, рэкамендаваных турыстычнай кампаніяй.
- Пазбягайце траплення вады ў ротавую поласць падчас купання ў басейне і моры.
- Не хадзіце басанож па незнаёмай мясцовасці з расліннасцю.
- Карыстайцеся рэпелентамі і іншымі сродкамі абароны ад камароў і іншых насякомых.
- Пазбягайце кантакту з жывёламі, свойскай і дзікімі птушкамі.

Святлана БАРЫСЕНКА.

РАСШЫРАНЫМ ВЕНАМ — ЭЛАСТЫЧНЫЯ ПАНЧОХІ

Варыкознае расшырэнне вен праяўляецца трыма асноўнымі прыкметамі: пашыранымі, набухлымі венамі, якія выпіраюць пад скурай; карычневата-шэрым колерам скуры ў вобласці галёнкаступнёвага сустава; пашкоджаннем скуры на шчыкалатках.

У такіх сітуацыях рэкамендуецца пазбягаць працяглага стаяння або сядзення. Трэба часцей згінаць і разгінаць ногі, хадзіць. Напрыканцы дня трэба для аблягчэння стану ўзнімаць ногі прынамсі на 30 см над узроўнем сэрца. Гэта дазволіць пазбавіцца ацёку і свербу. Нязначныя сверб і ацёк можна папярэдзіць нашэннем эластычных гольфаў, панчох. Іх можна насіць і падчас цяжарнасці. Такое спецыяльнае адзенне перашкаджае звароту крыві ў пашыраныя сасуды, што дазваляе лепш забяспечваць кроўю цягліцы ног. Эластычныя панчохі прадаюцца ў аптэках і магазінах медтавараў. Надзяваць іх трэба раніцай, нават не ўстаючы з ложка. Насіць трэба ўвесь дзень. Пры гэтым панчохі не павінны празмерна сціскаць сцёгны і галёнкі. Не трэба забывацца і на рэгулярныя фізічныя нагрузкі. Хада, язда на веласіпедзе і плаванне зніжаюць ціск у венах і пазбаўляюць ад дыскамфорту.

Хваробы стагоддзя

КОЖНЫ ДРУГІ ЧАЛАВЕК, ЯКІ ДАСЯГНУЎ 70 ГАДОЎ, МАЕ РЫЗЫКУ АТРЫМАЦЬ РАК СКУРЫ

Ужо некалькі гадоў запар у Мінску праводзіцца акцыя «Мінчане — супраць раку», накіраваная на прафілактыку анкалагічных захворванняў. Сёлета мерапрыемствы адбудзецца пад дэвізам «Здаровая скура — таксама важна» і будзе прысвечана прафілактыцы раку скуры.

Акцыя пройдзе 5 ліпеня з 9.00 да 18.00 ва ўсіх дарослых лячэбна-прафілактычных установах горада, паліклініках, прыёмных аддзяленнях клінічных бальніц, клінічных анкалагічным і скурна-венералагічным дыспансэрах.

У гэты дзень любы ахвотны жыхар Мінска зможа трапіць на прыём да кваліфікаваных спецыялістаў, анколагаў і дэрматолагаў, першасны агляд таксама будуць праводзіць хірургі.

Пра тое, наколькі актуальнай анкалагічнай праблемай з'яўляецца рак скуры, расказаў галоўны пазаштатны анколаг камітэта па ахове здароўя Мінгарвыканкама, галоўны ўрач Мінскага гарадскога клінічнага анкадыспансэра, кандыдат медыцынскіх навук Зігмунд ГЕДРЭВІЧ.

— Скура з'яўляецца самым буйным органам у чалавека, бо займае большую частку цела. І, зразумела, на гэтую частку прыпадае значная колькасць захворванняў. Анкалагічныя — адны з іх. Пік захваральнасці на рак скуры прыпадае на ўзрост 70—74 гады. Такім чынам, кожны другі чалавек, які дасягнуў 70-гадовага ўзросту, мае рызыку захварэць на злаякасную пухліну скуры.

Гэтыя пухліны могуць дастаткова хутка вывесці хворага са строю і нават прывесці да лятальнага канца. Найбольш часта сустракаецца такая форма раку скуры як базаліёма. Гэта ўтварэнне, якое пашкоджвае адкрытыя ўчасткі скуры: твар, рукі і інш. Часцей за ўсё церпяць людзі, якія маюць светлы колер скуры і валасоў. Базаліёма працякае адносна спрыяльна, яна не дае аддаленых метастазаў, г. зн. не дае даччыных ачагоў у органы і тканкі.

Больш агрэсіўна працякае плоскаклетачны рак скуры. Ён мае прыкладна такія ж клінічныя характарыстыкі, як і базаліёма, і недасведчанаму чалавеку складана адрозніць гэтыя дзве формы анкалогіі. А між тым плоскаклетачны рак скуры ўжо на працягу года дае метастазы ў рэгіянарныя лімфатычныя вузлы, можа метастазіравацца ў косткі, лёгкія, галаўны мозг. Калі гэтае захворванне своечасова не пачаць лячыць, то могуць развіцца вельмі сур'ёзныя наступствы.

Яшчэ больш небяспечнай з'яўляецца меланома. Гэтая злаякасная пухліна развіваецца часцей за ўсё з радзімых знакаў і ў некаторых асобаў працякае імгненна. Чалавек можа загінуць на працягу аднаго года. Гэта гаворыць пра вялікую агрэсію пухліны.

Пухліны, якія я назваў, вельмі часта размяшчаюцца на адкрытых, бачных участках цела. Аднак клініка іх такая, што чалавек, як правіла, не звяртае на гэтыя ўтварэнні ўвагу. Часам яны падобныя на звычайныя запаленыя прышчыкі, пакрытыя лупінай. Бывае, гэта радзімка, якую бачым шмат гадоў, але потым у ёй пачалі адбывацца змены. Напрыклад, у выніку траўмы ў аснове радзімкі з'явілася запаленне, яна пачала кроватачыць, змянілася яе форма. Як правіла, пацыентаў гэта зусім не насцярожвае, але выклікае трывогу ва ўрачоў. Таму мэта акцыі «Мінчане супраць раку» выявіць менавіта тых пацыентаў, якія нават не допускаюць, што ў іх ёсць злаякасная пухліна на скуры. І мы хацелі б, каб усе мінчане, у якіх ёсць незразумелыя ўтварэнні на скуры, звярнуліся ў свае паліклінікі да кваліфікаваных спецыялістаў, што будуць працаваць у гэты дзень, каб вызначыць прыроду такіх утварэнняў. Да ўрача трэба звярнуцца, калі: у поласці рота, на вуснах, языку з'явілася небалючае зацвярдзенне, язвачка; радзімы знак павялічыўся ў памерах, памяняў форму ці афарбоўку, з'явіўся сверб, кроватачывасць; працягла не загойваюцца язвачкі і трэшчыны на скуры твару, тулава, канечнасцях, палавых органах.

— Якія могуць быць меры прафілактыкі раку скуры?

— Трэба пазбягаць працяглага ўздзеяння прамых сонечных прамянёў (ультрафіялету) на скуру. Таму ў сонечныя дні варта насіць шыракаполыя капелюшы, каб абараніць твар і шыю, таксама рэкамендуецца карыстацца сонцаахоўнымі крэмамі. Трэба пазбягаць паўдзённага сонца, асабліва на моры ў трапічных і субтрапічных краінах. Неабходна своечасова лячыць запаленчыя працэсы скуры, выдаляць бародаўкі, папіломы і іншыя дабраякасныя ўтварэнні на скуры. І абавязкова звяртайцеся да ўрача пры з'яўленні прыкметаў паталогіі з боку скураных покрываў.

— Пра якія сучасныя метады лячэння раку скуры можна гаварыць сёння?

— Вядучым метадам з'яўляецца хірургічны. Але яго можна прымяніць не заўсёды. Калі паталогія знаходзіцца на спіне, жываце, іншых закрытых участках цела, то аператыўнае ўмяшанне прымяняецца. Але ж калі пухліна лакалізуецца на твары, гэты метад не заўсёды пажаданы ў сувязі з тым, што могуць застацца касметычныя дэфекты. Таму ў такіх выпадках прымяняюцца іншыя метады, напрыклад, каратка-фокусная рэнтгенатэрапія. Яна дае добры касметычны эфект і пасля застаецца толькі белаваты рубчык.

Апошнія гады выкарыстоўваецца электрадыструкцыя і лазерная тэрапія ў лячэнні базаліём.

Што датычыцца плоскаклетачнага раку, то ён бывае ў вялікіх памерах, і гэта патрабуе часцей за ўсё камбінаванага лячэння, спалучэння прамянёвага метаду і хірургічнага.

Хворыя з раннімі стадыямі раку скуры (1—2) вылечваюцца ў 80—100% выпадкаў.

Вольга ШАЎКО.

Ёсць пытанне

Як атрымаць сертыфікат удзельніка ЦТ на беларускай мове?

Прывітанне, «Звязда». Пра цэнтралізаванае тэсціраванне вы пішаце пастаянна як старонняга назіральніка. Звяртаеце ўвагу на тое, колькі абітурыентаў пажадалі здаваць тэсты па-беларуску, колькі здаюць тэст па беларускай мове і г.д. З года ў год гэтая інфармацыя паўтараецца, толькі з новымі лічбамі, з якіх можна рабіць пэўныя высновы.

А ў мяне ёсць пытанне. Кожны раз перад запаўненнем бланкаў адказаў арганізатары папярэджваюць будучых абітурыентаў, каб запаўнялі іх абавязкова на той мове, на якой запаўнялася заява для ўдзелу ў ЦТ, але чаму? Няўжо для супастаўлення абітурыента і ягонага аркуша з адказамі РІКВ карыстаецца празвішчам? Логіка падказвае, што не: дзеля гэтага ёсць серыя і нумар пашпарта (ці іншага пасведчання асобы). Астатнія рэквізіты, якія могуць ідэнтыфікаваць прадмет, установу, дзе здаецца тэст, а таксама лічбавыя кадыфікатары. А лічбы, як вядома, аднолькава пішуцца на любой мове.

Сітуацыя дзіўная яшчэ і таму, што я... не пісаў аніякай заявы. Прыйшоў, аддаў дакумент дзяўчыне-рэгістратару і адказаў на некалькі пытанняў. Зразумела, па-беларуску. Пры гэтым, пачуўшы нашу размову, да нас далучылася яшчэ адна жанчына побач, якая запрашала паступаць да іх на факультэт (відаць, выкладчыца). І ўсё — пропускі былі надрукаваныя на камп'ютары, усё проста і хутка. Адная пры афармленні пропускаў выкарыстоўваецца толькі руская мова. Ці маюць яны ўвогуле форму для друкавання па-беларуску, я цікавіцца не стаў, урадаваўшыся, што ўсё так проста.

Цікава было б яшчэ даведацца, колькі сертыфікатаў аб праходжанні ЦТ надрукаваныя на беларускай мове? Якую долю ад агульнай колькасці надрукаваных яны складаюць? І ці ёсць яны ўвогуле? Ці можна атрымаць сертыфікат, каб ён быў запоўнены па-беларуску (празвішча, ініцыялы і г.д.)?

З пашанай, Р. П.

Пытанне нашага чытача мы адрасавалі спецыялістам Рэспубліканскага інстытута кантролю ведаў, адкуль атрымалі наступны афіцыйны адказ: «Для ідэнтыфікацыі абітурыента выкарыстоўваецца не толькі серыя і нумар дакумента, які сведчыць асобу, але і прозвішча, імя, імя па бацьку, указаныя ў бланках адказаў (базе звестак абітурыентаў). Гэта патрэбна ў сувязі з памылкамі, якія дапускаюцца як пры рэгістрацыі абітурыентаў, так і пры запаўненні бланка адказаў самім абітурыентам. Калі серыя ці нумар пашпарта напісаны з памылкай, то ўстанавіць асобу абітурыента без прозвішча, імя і імя па бацьку немагчыма.

Звяртаем увагу заяўніка на тое, што ён усё ж падаваў заяву ў ходзе рэгістрацыі. Заява афармляецца з яго слоў з дапамогай аўтаматызаванай інфармацыйнай сістэмы рэгістрацыі ўдзельнікаў цэнтралізаванага тэсціравання, пасля чаго заяўнік паставіў свой подпіс, што і з'яўляецца фактам падачы заявы абітурыентам асабіста. Пропускі аўтаматычна друкуюцца на мове, якая адлюстравана пры рэгістрацыі (на беларускай ці рускай мове).

Прозвішча, імя, імя па бацьку абітурыента і серыя, нумар дакумента, які сведчыць яго асобу, уносяцца ў сертыфікат у тым выглядзе, як яны былі запісаны ў вобласці рэгістрацыі бланка адказаў (базе звестак абітурыентаў): кірыліцай (беларускай ці рускай мова) або лацініцай (для абітурыентаў, якія з'яўляюцца замежнымі грамадзянамі). Запоўніўшы вобласць рэгістрацыі на рускай або беларускай мове, абітурыент такім чынам вызначыў, на якой мове будзе запоўнены і яго сертыфікат: на беларускай ці рускай мове».

Надзея НІКАЛАЕВА.

ШТО РАБІЦЬ З КРЫЗІСАМ БЕЛАРУСКАЙ СЯМ'І?

Беларусы сталі менш іграць вяселляў і нараджаць, як паказвае статыстыка. Пры гэтым сёлета статус «неспрыяльная» атрымалі 11,8 тыс. сем'яў. А колькасць сацыяльных сірот за апошнія пятнаццаць гадоў павялічылася на 10 тыс. Сёлета Генеральная пракуратура афіцыйна прызнала існаванне ў Беларусі крызісу сям'і.
У чым жа прычына існавання такой з'явы ў нашай краіне? Якія наступствы і магчымыя вырашэнні? Удзельнікі «круглага стала» «Сям'я — аснова стабільнасці і развіцця грамадства і дзяржавы» мяркуюць, што прычына ляжыць у глыбокім духоўна-маральным крызісе.

«З развалам асобы назіраецца развал сям'і, а з развалам сям'і развальваецца і грамадства»

— Калі я выкладаў у Акадэміі, прапрацоўваючы крыніцы і архівы, я выпадкова натыкнуўся на гадавую справаздачу Тульскай губерні пачатку стагоддзя. У мяне валасы сталі дыбам. Па губерні ў год было два злачынствы, адзін разбой і ніводнага суіцыду. Вы ўяўляеце сабе гэта? — кажа **архіепіскап Полацкі і Глыбоцкі ФЕОДОСІЙ**. — Давайце падымем архівы Мінскай губерні, не думаю, што будзе вялікая розніца. Падчас сустрэчы з адной вельмі высокай асобай па лініі МУС я даведаўся, што цяпер у нас у кожнай вобласці ўчыняецца столькі злачынстваў, колькі дзесяць гадоў таму ўчынялася ва ўсёй Беларусі. Які вялікі скачок! А калі мы параўнаем, напрыклад, 1903 год і канец XX стагоддзя, то ўбачым, што таксама адбыўся імклівы скачок колькасці злачынстваў, асабліва пасля Вялікай Айчыннай вайны. Гісторыкі, калі звяртаюць увагу на такую статыстыку, кажуць, што такога не можа быць. За сто гадоў такая змена соцыуму, калі жыццё дзяржавы ідзе нармальным чынам, неверагодная. Старазовае перавышэнне гэтых паказчыкаў азначае, што нешта катастрафічнае адбываецца ў грамадстве.

У чым прычыны? Дык вось, у той час, калі была такая нізкая статыстыка злачынстваў, у кожным вялікім горадзе на кожнай вуліцы стаяў храм. У кожнай вёсцы таксама быў храм. Стары і малады, кожны, пачынаючы з малога ўзросту, ішоў куды? У храм Божы. Дзіця пайшло ў храм: «Бацюшка, я ўкраў агурок у дзядзькі Пеці». А бацюшка: «Да ты што робіш, хіба так можна?» Стары пайшоў: «Я, вы ведаеце, учора вось лішнюю чарку выпіў»... І пайшоў працэс выхавання. Была лячэбніца ўнутранай пабудовы чалавека. Яна накіроўвала яго на правільны шлях, і пасля выстройвалася і палітыка, і эканоміка, і армія, і культура. Таму што быў мір і парадак у душы кожнага члена грамадства. З царквы выстройвалася ўсё ў дзяржаве. А пасля краіна па інерцыі развівалася і мы пачалі здзяйсняць вялікія справы. БАМ і г.д.

Рэлігійныя матывы — вельмі сур'ёзныя. Усякае грамадства мае навуку, мастацтва, мараль да права. І мы лічым гэта законным і бясспрэчным здабыткам грамадства. А вось найважнейшы складнік духоўнай культуры нацыі і народа — рэлігію — выкінулі. І цяпер назіраецца развал асобы, з развалам асобы развальваецца сям'я, а з развалам сям'і развальваецца і грамадства.

«Практычна ва ўсіх краінах Еўропы існуе сістэма рэлігійнай адукацыі»

— Вычытаў у вядомага культуролага Кнабэ фразу «адбываецца працэс дэпрыватызацыі сям'і». У сям'ю цяпер можа ўлезці хто заўгодна. Ад інтэрнэту да ювенальнай юстыцыі, праблема якой сёння шырока абмяркоўваецца, — расказвае **Рыгор ДАЎГЯЛА, начальнік цэнтра міжнародных сувязяў і развіцця тэалагічнай адукацыі Інстытута тэалогіі БДУ**.
— Як выратаваць сям'ю ў такой сітуацыі? Мы лічым, што гэта будуць усё-такі веды, хрысціянская адукацыя і выхаванне. І абавязкова гэта павінна прысутнічаць у школах. Калі гэтага не будзе, калі не будзе магчымасці атрымаць гэтую інфармацыю, адрэфлексаваць, падумаць, то любыя заклікі грамадства кшталту «патрэбна не красці, служыць у арміі» проста правіснуць. Мне падаецца, што Беларусь павінна актывізаваць гэтую працу, правесці дыскусію аб тым, як прыйсці ў школы. Мы ўсё ж лічым, што такі курс не павінен быць факультатыўным. Гэта павінна быць дысцыпліна абавязковая, але па выбары. Праваслаўныя выбіраюць курс праваслаўнай культуры, католікі — курс, які чытаецца з каталіцкім акцэнтам, мусульмане — з мусульманскім, іудзеі — з іудзейскім. Але павінна быць і штосьці агульнае. Праваслаўныя павінны пачуць і пра католікаў, і пра мусульман. Калі ж ёсць бацькі ці дзеці-нявернікі, яны павінны слухаць свецкую этыку. Але, калі ласка, калі ты выбраў адзін з прадметаў, ты павінен здаць па ім экзамен. Па такім прынцыпе існуе сістэма рэлігійнай адукацыі практычна ва ўсёй Еўропе. Нядаўна мы праводзілі 16-я Кірыла-Мяфодзееўскія чытанні якраз на гэтую тэму і там былі чыноўнікі з Украіны, Фінляндыі. Літвы, Польшчы, Германіі. Практычна ва ўсіх еўрапейскіх краінах гэтыя ўрокі выкладаюцца і ніхто не кажа пра тое, што царква ўмешваецца ў справы сістэмы адукацыі. Іншая рэч, што дзяржава кантралюе працэс выкладання і выкладчыкаў, а царква ў сваю чаргу кантралюе, каб гэты выкладчык прапаведаваў з пункту гледжання той царквы, якую ён выбраў.

«Варта ствараць цэнтры сям'і»

— Прапрацаваўшы пяць гадоў у псіхіятрычным шпіталі з цяжкімі падлеткамі, як іх называюць, і пяць гадоў у камісіі па справах непаўнагадовых, я лічу, што маю права казаць пра гэту праблему. Сёння ў дзяцей, з якімі мне даводзілася працаваць, стан псіхічнага і псіхалагічнага здароўя выказваецца фразай рускага паэта Мікалая Дабранравава — «зямлятрус душы», — перакананая **Надзея ДРАБЫШЭЎСКАЯ, урач-псіхатэрапеўт, аўтар кнігі «Дзіцячая праўда», член Рэспубліканскага грамадскага савета па маралі**. — Афіцыйна ў нас у грамадстве няма азначэння сямейнага недабрабыту. Хоць дзеці мне дакладна сказалі, што гэта сям'я без правілаў. Менавіта з гэтай сям'і без правілаў выходзяць праблемы, з якімі сутыкаюцца і праваахоўныя органы, і працаўнікі сацыяльных службаў. У дзяржаве існуе больш за 10 структур, якія працуюць у сістэме прафілактыкі. І нягледзячы на гэта, грамадства павінна прызнаць сістэму прафілактыкі малаэфектыўнай. Аналіз працы гэтых структур паказвае, што няма ўздзеяння на прычыну праблемы, адбываецца барацьба з наступствамі. А прычына праблемы — у страце сямейных каштоўнасцяў і разбурэнні нармальнага дабрабыту сям'і. Сямейны дабрабыт у нашай традыцыі і культуры здаўна забяспечвалі чатыры складнікі: бацькі, род, рэлігія і культура. І ў XX стагоддзі, калі адбыўся злом вось гэтых чатырох складнікаў і калі стала дзяржаўная атэістычная ідэалогія, гэтым чатыром складнікам пачалі будаваць замену — разнастайныя структуры. Чаму няма эфекту? Таму што карані духоўна-маральныя. Тут адбываецца перасячэнне кесарава і Божага. Дзяржава валодае кесаравымі метадамі і спрабуе будаваць дабрабыт сваімі кесаравымі метадамі. Расфарміроўваюць школы-інтэрнаты, замест іх будуюць новыя дзіцячыя вёскі. Ідзе кірунак не на павышэнне ўласнай прыёмнай шматдзетнай сям'і, а ўхіл на сурагатныя формы замены сям'і.

Калі я прыйшла ў аблвыканкам, убачыла, што ўсе законы ёсць. Пра духоўна-маральнае выхаванне сказана ў Кодэксе аб шлюбе і сям'і, у канцэпцыі дзяржаўнай бяспекі, у праграме «Дзеці Беларусі». Там так і прапісана — забяспечыць духоўна-маральнае выхаванне. А на практыцы атрымоўваецца, што словы ёсць, а спраў няма. Мне падаецца, што павінны быць створаны і цэнтры сям'і. Магчыма, пры нейкіх буйных храмах, дзе можа працаваць святар, педагог і ўрач.

«Дзяўчыне трэба прывіваць цнатлівасць, змірэнне, духоўную і цялесную чысціню»

— Дзе пачынаецца выхаванне? Яно пачынаецца ў сям'і. Калі ствараўся Інстытут у 1994 годзе, сацыяльных сірот было 22 тысячы, а цяпер іх налічваецца 35 тысяч. Гэта пры жывых бацьках, — кажа **Ларыса ЧАРАПАНАВА, рэктар жаночага інстытута «Энвіла»**. — Такія факты сведчаць, што сям'я, сапраўды, знаходзіцца ў крызісе. Гэты сістэматычны крызіс сведчыць пра згублены маральны пачатак. Маральны складнік — жывіць сям'ю. Калі ідзе выхаванне дзяўчынкі, дзяўчыны і жанчыны ў ключы, што «ўсё дазволена», то яна такія ж каштоўнасці будзе прапаведаваць і ў сваёй сям'і. І мы бачым гэта з экранаў тэлевізараў. Дзяўчыне трэба прывіваць цнатлівасць, змірэнне, духоўную і цялесную чысціню. А цяпер, прабачце, некаторыя дзяўчаты не лаюцца нецэнзурна, яны нецэнзурна размаўляюць. Вы ўяўляеце, які гэта злом чалавечага ўспрымання. І пры гэтым дзяўчына дазваляе пры сабе таксама брудна лаяцца.

Са сваёй практыкі скажу, жанчына, якая не мае пачуцця сваёй годнасці, якая ставіць на першае месца матэрыяльны дабрабыт і кар'ерны рост, а на другое ці якое-небудзь дзясятае месца — сям'ю, асуджана на няшчасце. Яна асуджае на няшчасце і сваіх будучых дзяцей. Калі я пачынаю весці размову з нашымі дзяўчатамі-студэнткамі, я задаю ім пытанне: ці хочаце вы быць шчаслівымі? Усе хочуць быць шчаслівымі, але не ведаюць як. І тое, што сёння моладзь на першае месца ў большасці ставіць не сям'ю — гэта трагічна. Але не патрэбна ўпадаць у песімізм. Важна дзейнічаць. Гэта і святы сям'і, розныя семінары, лекцыі і г.д. Наш інстытут, напрыклад, мае свой клуб маладой сям'і. Калі кожны на сваім месцы, у сваёй сям'і будзе штурхаць да асэнсавання гэтай праблемы, я думаю, зрухі будуць.

Настасся ЗАНЬКО.

БЕЛАРУСКАЯ СЯМ'Я Ў ЛІЧБАХ:
(Па звестках Нацыянальнага статыстычнага камітэта Беларусі)
- **22 396 чалавек зарэгістравалі шлюбы ў Беларусі сёлета за студзень—май (на 587 чалавек менш, чым за аналагічны леташні перыяд).**
- **13 983 чалавекі развяліся (на 83 чалавекі менш).**
- **43 292 дзіцяці нарадзілася (на 1420 менш).**
- **35 тыс. дзяцей з'яўляюцца сацыяльнымі сіротамі.**
- **20,3 тыс. дзяцей з 11,8 тыс. няўдалых сем'яў стаяла на ўліку ў органах сацыяльнай апекі на 1 красавіка гэтага года.**
- **33 тыс. жанчын і 157 тыс. мужчын у Беларусі пакутуюць ад алкагалізму.**
- **Уровень самазабойстваў у краіне — 28,8 на 100 тыс. насельніцтва.**

5 ФІЛЬМАЎ, ЯКІЯ ПАВІНЕН ПАГЛЯДЗЕЦЬ КОЖНЫ БЕЛАРУС?
(ТРЫ СУБ'ЕКТЫЎНЫЯ МЕРКАВАННІ)

У беларусаў з кінематографам супярэчлівыя стасункі. Мінулі часы, калі айчынны кінематограф быў непарушнай глыбай у кантэксце кінематографа савецкага, і беларусы маглі б смела ганарыцца сваім нацыянальным кіно, калі б савецкая ідэалогія не ўніфікавала ўсе нацыянальнасці. Сённяшняе айчыннае кіно асаблівай папулярнасцю не карыстаецца, але замежнага кіно беларусы глядзяць шмат. Наведваць кінатэатры сёння — бадай самая папулярная форма адпачынку. Кіно глядзяць у кінаклубах, дома па ТБ і на разнастайным хатнім сучасным абсталяванні. Але якое?
З просьбай назваць пяць фільмаў, якія павінен пагледзець кожны беларус'я звярнулася да трох чалавек, прадстаўнікоў розных відаў мастацтва — літаратуры, выяўленчага мастацтва і кіно. Кожны з апытаных мае свае абгрунтаваныя ўнікальныя меркаванні: дасціпныя, філасофскія, іранічныя. Калі кінакрытык паглыбіўся ў аналіз беларускай рэчаіснасці ў айчынным кіно, то літаратар і мастак абапіраліся на сусветную класіку, якая можа наталіць беларускую душу. Атрымалася гэткае сутыкненне поглядаў і пазіцый. Нехта апелюе да беларускай гісторыі, нехта да высокай эстэтыкі і філасофіі... Карацей, ствараецца спрыяльная флора для вашых самастойных высноў і разваг, дарагія чытачы! Самае цікавае, што ніводны з фільмаў не паўтараецца хоць бы двойчы.

Антон СІДАРЭНКА, кінакрытык:

1. «Да заўтра», 1929, Юрый Тарыч. Гэта адна з найлепшых беларускіх стужак, яна вельмі добра зроблена. Цікавы мантаж у стылі Сяргея Эйзенштэйна. Падзеі адбываюцца ў Заходняй Беларусі за польскім часам. Навучэнцы беларускай гімназіі змагаюцца за нацыянальнае вызваленне...

2. «Праз могілкі», 1964, Віктар Тураў. Гэта найлепшая стужка беларускага рэжысёра Віктара Турава. У 1994 годзе рашэннем ЮНЕСКА фільм увайшоў 100 найлепшых фільмаў свету. Тут зноў закранаецца вельмі далікатная нацыянальная тэма. Гаворка ў фільме пра беларусаў як асобную нацыю, якая знаходзіцца паміж двума агнямі, пад акупацыяй.

3. «Усходні калідор», 1966, Валянцін Вінаградаў. Вельмі незвычайная карціна, таксама адна з найлепшых у беларускім кіно. Яна зроблена ў авангардным стылі. Пра падзеі на акупаваных тэрыторыях, мінскае падполле.

4. «Кола», 2003, Віктар Аслюк. Гэты дакументальны фільм — найлепшае, што было знята ў нас за апошнія 10 гадоў. Пра жыццё беларускай вёскі, пра жыццё наогул, пра кола жыцця. Такая філасофская тэма. Мне здаецца, што было б добра, каб «Кола» пабачыла як мага больш людзей.

5. «Акупацыя. Містэрыі», 2004, Андрэй Кудзіненка. Перагукаецца з фільмам «Праз могілкі» і, наогул, з тэмай акупацыі ў беларускім кіно, беларускай літаратуры. Зроблена па-сучаснаму. Фільм — спроба пераасэнсаваць гісторыю беларускага ваеннага кіно і нават гісторыю Беларусі. Вельмі цікавыя акторскія працы. Калі нехта любіць актора Анатоля Ката, то я параіў бы паглядзець менавіта гэты фільм, бо тут ён сыграў сваю найлепшую ролю ў кіно.

Андрэй ХАДАНОВІЧ, паэт:

1. «Дарога», 1954, Федэрыка Феліні. Колькі, здавалася б, у сусветнай культуры фільмаў пра вандроўных камедыянтаў, але ні ад якога так не пераймае дых, як ад гэтага. Артыст-цыркач купляе ў беднай вёсцы дзяўчыну-жабрачку — і выхоўвае з яе асістэнтку для свайго сілавога нумара. Дзве чужыя адна адной істоты, але яны мусяць разам выжываць у гэтым жорсткім свеце.

2. «Сёмая пячатка», 1957, Інгмар Бергман. Геніяльны і сам па сабе, гэты фільм можа выклікаць дадатковую цікавасць у аматараў творчасці Уладзіміра Караткевіча, бо аповесць «Ладдзя роспачы», відавочна, натхнёная шэдэўрам шведскага рэжысёра. Праўда, фінал яго далёка не такі аптымістычны, як у вялікага жыццялюба Караткевіча.

3. «Попел і дыямент», 1958, Анджэй Вайда. Апошні дзень Другой сусветнай вайны. Польскі падпольшчык з Арміі Краёвай атрымлівае заданне забіць камуністычнага начальніка. Толькі вось запаведзь «Не забівай!» яшчэ ніхто не адмяняў, і забойства чалавека зусім не лёгка даецца герою Збігнева Цыбульскага. Фільм насычаны філасофскай і хрысціянскай сімволікай, а смерць героя на сметніцы пад гукі «Развітання з Радзімай» Агінскага не кране толькі скончанага цыніка.

4. «Апошняе метро», 1980, Франсуа Труфо. Галоўная тэма фільма — каханне і акупацыя — родная, дарэчы, беларускай культуры і рэчаіснасці. Назва карціны сімвалічная — апошнім метро мусіла паспець раз'ехацца па дамах мастацкая багема ў акупаваным немцамі Парыжы, бо потым пачыналася каменданцкая гадзіна. Любоўны трохкутнік на фоне барацьбы французскага Супраціву, калі паняцці «герой» і «здраднік» робяцца вельмі ўмоўнымі, бо паказаны ў фільме свет — гэта тэатр, і ўсе людзі ў ім акторы.

5. «Андэграўнд», 1995, Эмір Кустурыца. Фільм сведчыць, што адну і тую ж гісторыю можна апавесці і як велічную трагедыю, і як анекдот. Падпольшчыкі Кустурыцы, схаваўшыся ад немцаў пад зямлёй у саракавых, не ведаюць пра сканчэнне вайны — і хаваюцца яшчэ 50 гадоў! А сёй-той свядома іх падманвае і карыстаецца плёнам іх працы. Калі яны такі выходзяць на паверхню — выбухае вайна на Балканах. Рэкамендую фільм тым асобным беларускім чыноўнікам, якія не ведаюць, што халодная вайна даўно скончылася і ворагаў Беларусі шукаць больш не трэба.

Канстанцін СЕЛІХАНАЎ, скульптар:

1. «Сталкер», 1979, Андрэй Таркоўскі. Гэта самы галоўны і найлепшы, на мой погляд, фільм за ўсю гісторыю кінематографа. Я яго прыраўноўваю да палатна Рэмбранта «Вяртанне блуднага сына». Калі раптам з чалавецтвам нешта здарыцца, і застанецца некалькі твораў мастацтва, то «Сталкер» з тых твораў, якія будуць гаварыць за ўсё чалавецтва. Гэта фільм-прыпавесць, дзе тры чалавекі вырашаюць нейкія вельмі важныя агульначалавечыя праблемы: веры, кахання, удзелу навукі ў рашэнні глабальных задач, пошук ісціны, якой насамрэч, можа быць, і няма. У фільме шмат пытанняў, але мала адказаў. Адсутнасць адказаў і ёсць праўда...

2. «Малхоланд драйв», 2001, Дэвід Лінч. Фільм пра тое, што ў жыцці заўжды існуе нейкая таямніца. Ты ніколі не можаш адназначна сказаць, што адбываецца з табой і вакол цябе.

3. «Дым», 1994, Пол Остэр, Вэйн Ванг. У гэтым фільме ёсць нешта такое, ад чаго да болю сціскаецца сэрца. Ён распавядае пра перамогу ў чалавеку ягоных найлепшых якасцяў пры вонкавай жорсткасці. У чалавека заўжды знаходзяцца рэсурсы для таго, каб пераўзысці сябе.

4. «Цялец», 2001, Аляксандр Сакураў. Трэба паглядзець гэты фільм. Гаворка там пра тое, што многія куміры, якіх мы сабе ствараем, насамрэч нікчэмныя ў сваім фізічным (і любым іншым) праяўленні, як і кожны смяротны.

5. «Простая гісторыя», 1999, Дэвід Лінч. Вельмі магічны, псеўдапросты фільм пра тое, што заўжды можна пераадолець свой гонар і эгаізм дзеля нейкіх простых чалавечых рэчаў.

Вольга ЧАЙКОЎСКАЯ.

Блізкая ўлада

«ПАТРАБУЕМ І СЛЁЗНА ПРОСІМ...»

ЧАСАМ у сваіх праблемах мы абвінавачваем законы, чыноўніка, які не хоча разглядаць справу па сутнасці, але часта забываем, што праблемы тыя з'явіліся па нашай жа віне.

У Баранавічах правёў прыём грамадзян па асабістых пытаннях **першы намеснік начальніка Дэпартамента па грамадзянства і міграцыі МУС Беларусі Мікалай ШЭЎЧЫК**.

Пакуль прыём не пачаўся, у мяне была магчымасць задаць некалькі пытанняў **начальніку аддзела па грамадзянстве і міграцыі Баранавіцкага ГАУС Інэсе ГЕТМАН**.

— Інэса Нілаўна, з якімі праблемамі найбольш прыходзіцца сутыкнуцца? Што турбуе вашых наведвальнікаў?

— *Жаданне як мага хутчэй атрымаць пашпарт. Чалавеку трэба ехаць за мяжу, і тут ён успомніў, што яго пашпарту больш за 10 гадоў і неабходна тэрмінова рабіць новы. Вось дзеці на аздараўленне едуць за мяжу і зноў жа афармляць дакументы пачалі ў апошні дзень. Складваецца ўражанне, што многія газет не чытаюць і тэлебачанне не глядзяць, а колькі ўжо пісалася і гаварылася, што з пратэрмінаваным пашпартам за мяжу выехаць немагчыма. Прыходзяць і плачуцца, каб дапамаглі, паспрыялі, але ж у нас устаноўлены тэрмін у 15 дзён і дакументы на пашпарт даводзіцца раз на тыдзень вазіць у Брэст.*

— Ёсць магчымасць скараціць тэрмін?

— *Дапамагаем, і калі сітуацыя сапраўды безвыходная, то пашпарт можна аформіць і за восем дзён, але не ўсё ад нас залежыць. А праблему ствараюць самі людзі, бо наш чалавек не прывучаны да сістэмнага парадку і часта спадзяецца «на авось». На маю думку, пашпарты можна было б выдаваць значна хутчэй, калі б гэта рабілася ў Баранавічах. Тады і жыхарам суседніх раёнаў не давялося б ездзіць за сотні кіламетраў у абласны цэнтр. Напрыклад, Ляхавіцкі, Ганцавіцкі, Івацэвіцкі і Баранавіцкі раёны ад такога аб'яднання толькі б выйгралі.*

Ды праблема не толькі ў пашпартах. Вось студэнты, закончыўшы вучобу, вяртаюцца дамоў, а іх немагчыма зарэгістраваць, бо ў бацькоў няма на жыллё дакументаў. Ордэр такім дакументам не з'яўляецца, а тэхпашпарта няма, кватэра непрыватызаваная... А ва ўніверсітэце выпускніку не даюць дыплом, пакуль ён не будзе зарэгістраваны па новым месцы жыхарства.

З праблемай рэгістрацыі на прыём да Мікалая Шэўчыка прыйшла Людміла Чаплінская. Іх сям'я жыве ў 42-кватэрным доме, які належыць Мінпраму, але тэхпашпарта на дом няма і ўласнікам сваёй кватэры яна не з'яўляецца, як і астатнія сем'і.

Людзі хацелі б выкупіць кватэры, толькі не па камерцыйнай цане, як ім прапануюць. Але чаму жыллё не прыватызавалі, калі гэта можна было зрабіць задарма? Жыльцы плацяць квартплату за паслугі і быццам бы ў падвешаным стане знаходзяцца. Мясцовая ўлада ў курсе праблемы, але, са слоў жанчыны, нічым не можа дапамагчы. Прапануюць звярнуцца ў суд, а затым у бюро інвентарызацыі...

Людзі зрабілі запыт дэпутату. Але дапамогі не дачакаліся.

— *Мы павінны вырашаць пытанне па сутнасці, бо сын мае права вярнуцца да бацькоў на кватэру, у якой да вучобы быў прапісаны, — заявіў Мікалай Шэўчык, — але вам неабходна разабрацца з жыллём, афармленнем дакументаў. Незразумела, як 42 сям'і не могуць закрыць праблему? І пачынаць трэба было з афармлення дакументаў на жыллё. Чаму б не звярнуцца ў «Звязду»? Няхай бы газета паспрабавала разабрацца ў гэтай сітуацыі. Думаю, што многім было б цікава даведацца пра тонкасці гэтай праблемы, калі яна ёсць.*

Мікалай Мікалаевіч даў дазвол на рэгістрацыю сына Чаплінскай, і жанчына радасна пакінула кабінет.

Цікава, калі знялі пытанне з рэгістрацыяй, ці будзе наведвальніца, як і астатнія жыльцы, займацца статусам дома ў цэлым? Хутчэй за ўсё, сярод насельнікаў тых 42 кватэр няма адзінства і кожны ажывае, калі «камар» укусіць яго.

А наведвальніца Святлана Т. апынулася ў надзвычай складаным становішчы. Жанчына не мае ніякіх дакументаў, хоць у свой час мела беларускі і расійскі пашпарты. Сёння Святлана абвінавачвае ва ўсіх бедах былога мужа, які нарабіў пашпартоў сабе і жонцы, а затым з'ехаў жыць у Расію. Жанчына засталася ў Беларусі з дзіцем, але без дакументаў, бо адзін пашпарт аказаўся несапраўдным, а другі быў згублены. Святлана хоча жыць у нас, бо лічыць сябе беларускай і яе нічога не звязвае з Расіяй.

— *Вы не можаце атрымаць пашпарт проста так, — адзначыла Інэса Гетман. — Мы наконт вас зрабілі запыт у Расію і чакаем адказу.*

Наведвальніца патрабавала, гаварыла, што прайшла ўсе інстанцыі і нават пагражала наладзіць акцыю пратэсту, затым плакала і прасіла.

— *Калі вы жылі з мужам і мелі два пашпарты, то маўчалі — вам было добра. А цяпер вы абураецеся, па інстанцыях ходзіце, а ў нас калі былі? Упершыню прыйшлі! І не кажыце, што вы тут ні пры чым. А калі тыя пашпарты рабілі, хто ставіў подпісы на бланках формы № 1? Калі што, то можна прызначыць экспертызу... Мы будзем дзейнічаць у рамках закона, а гэта значыць, што толькі пасля таго, як прыйдзе адказ з Расіі, будзем прымаць рашэнне, — паставіў кропку М. Шэўчык.*

Пакуль што жанчына на руках мае толькі даведку, тэрмін дзеяння якой тут жа падоўжылі. Пацярпелая чамусьці ўпэўненая, што ніякага адказу з Расіі не будзе, што яна пацярпела з-за сваёй чэснасці, што за махінацыі мужа яна павінна расплачвацца.

Назіраючы збоку, можна адзначыць, што жанчына не выглядае ашуканкай. У яе была сям'я і ўсё было добра, а сям'я распалася і ўзніклі вялікія праблемы, але яны былі закладзеныя падчас сумеснага жыцця.

Напэўна нейкае выйсце будзе знойдзена, бо за памылкі бацькоў дзеці не нясуць адказнасці. Маці, як і яе дзіця, з часам атрымаюць беларускае грамадзянства, але ў такой сітуацыі «качаць» свае правы не трэба. Вінаваціць тут, акрамя сябе, няма каго.

Наведвальнікі ўздымалі на прыёме і іншыя пытанні, якія, найперш, датычыліся выезду на пастаяннае месца жыхарства ў суседнія краіны, а ўлічваючы, што гэта былі не грамадзяне Беларусі, то асаблівых праблем не ўзнікала.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.
Фота аўтара.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

12 июля 2010 года в 12.00 состоится внеочередное общее собрание акционеров ОАО «ЦентроСтройОфис».

ПОВЕСТКА ДНЯ:
1. О переизбрании членов Наблюдательного совета и Ревизионной комиссии Общества.
2. О материальном вознаграждении членов Наблюдательного совета и Ревизионной комиссии Общества.

Собрание будет проходить по адресу: г. Минск, ул. Монтажников, 39, офис 208.

Начало регистрации — 11.00.

УНН 191303207

Крынічка

«Цякла тут з лесу невялічка
Травой зарослая крынічка».
Якуб КОЛАС.

Рубрыку вядзе Валянціна ШПІЛЕЎСКАЯ, тэл. 285 88 81 № 22 (352)

Перац салодкі

«Як сфарміраваць кусцікі перцу салодкага, якія растуць у цяпліцы, а таксама каля яе»?

К. Craнoвіч, *Барысаўскі раён.*

Куст перцу салодкага трэба фарміраваць, абрываючы часткі вегетатыўных галінак. Асабліва гэта важна рабіць у цяпліцах, дзе кліматычныя ўмовы для росту і развіцця цеплалюбівых культур больш спрыяльныя, чым на вуліцы.

Па-першае, у расліны перцу абрываецца завязь велічынёй з грэцкі арэх з разгалінавання галоўнага сцябла. Калі новыя сцёблы вырастуць з разгалінавання галоўнага і маюць ужо 20 см у даўжыню, трэба абарваць пасынкі, якія растуць у бакавых сцёблах, асабліва знізу, пакінуўшы ў кожным з міжвузлоў адзін ліст і адну завязь і абарваўшы верхавінку кожнага бакавога сцябла. З наступных міжвузлоў цэнтральнага праваднікa бакавое сцябло ўкарочваецца за першым лістом, каб не заставаўся за ім плод ці кветка. Вышэй за 4-5-ы вузел не абразаецца, пакідаецца натуральная даўжыня. Адначасова на расліне пакідаецца толькі 8-10 пладоў, але іх маса будзе ў два разы большая, чым у куста без фарміравання, а плады будуць яшчэ мець тоўстыя сценкі.

Агратэхніка перцу салодкага ў адкрытым грунце не патрабуе абрэзкі сцёблаў, трэба толькі абавязкова выдаліць першую завязь. Добра было б пры вырошчванні перцу праз 5-7 м у радзе паставіць слупкі, нацягнуць дрот ці шпагат і падвязаць цяжкія сцёблы з пладамі, каб яны не адламаліся. Можна паставіць «васьмёркай» на ўзроўні галоўнага разгалінавання. У адкрытым грунце перцы варта падвязваць да калкоў — кожны куст асобна, каб сцёблы не ляжалі на зямлі, а плады не пэцкаліся.

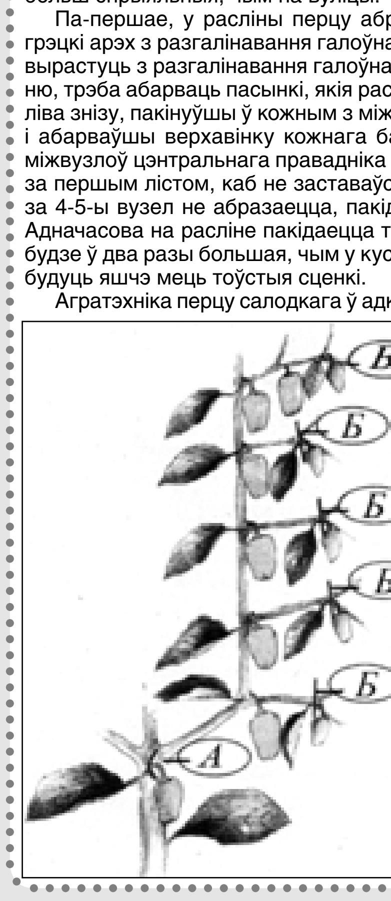

А — першая завязь з разгалінавання галоўнага сцябла ўбіраецца; Б — месца абрэзкі бакавых галінак; В — вышэй за 4-5-ы вузел не абразаецца.

Кізіл

Кізіл распаўсюджаны звычайна ва Украіне, у Малдове, на Каўказе, але і ў нас дрэва карыстаецца папулярнасцю. Плады — сакавітыя, цыліндрычныя ці авальныя касцянкі, даўжынёй 1—3 см і масай да 5 г ружовага, жоўтага, рубінавага колеру.

Адна з легендаў, распаўсюджаных у Крыме, сведчыць пра тое, як Алах вырашыў надзяліць людзей дрэвамі: адзін папрасіў сабе вішню, другі — яблыню, трэці — грушу, а Шайтан, які апынуўся непадалёк, папрасіў кізіл. Палічыў хітрун, што дрэва цвіце рана, значыць будуць раннія ягады, такія заманлівыя і спакуслівыя — сакавітыя, чырвоныя, як вішні. Але вось і лета мінае, а кізіл усё застаецца зялёным. Раззлаваўся Шайтан і адмовіўся ад дрэва. А позна ўвосень у лес прыйшлі людзі, сабралі смачныя салодкія плады і ў насмешку над нячысцікам прысвоілі дрэву яго імя. З таго часу ў Крыме называюць кізіл «шайтанавай ягадай».

Са старажытнасці кізіл аднусілі да карысных раслін. Драўніна яго адна з самых трывалых у раслінным свеце, шырока выкарыстоўвалася для вырабу зброі (у прыватнасці, лукаў і стрэл) і музычных інструментаў, якія не псаваліся на працягу стагоддзяў. Нездарма паэт Старажытнай Грэцыі Гамер узброіў Адысея кізілавай стралой, а бацька медыцыны Гіпакрат у сваіх працах высока ацаніў вяжучыя ўласцівасці кізілавых лістоў, рэкамендуючы прымяняць іх адвар пры хваробах страўніка.

Дзякуючы багатаму ўтрыманню біялагічна актыўных рэчываў у пладах, костачках, лістах, кары і каранях гэта расліна карыстаецца папулярнасцю і даўно выкарыстоўваецца ў народнай медыцыне. Свежыя плады і прадукты іх перапрацоўкі ўрачы рэкамендуюць пры страўнікава-кішачных расстройствах, прастудных захворваннях, у якасці агульнаўмацавальнага, танізуючага і мачагоннага сродку. Кізіл раяць ужываць пры малакроўі, падагры, хваробах скуры, парушэннях абмену рэчываў; настой кветак, сок і настой пладоў — як супрацьліхаманкавы сродак. Адвар кары і каранёў служыць для лячэння хваробаў страўніка і печані.

Плады збіраюць у сухое надвор'е з пладаножкамі, якія на дрэве выспяваюць неадначасова, на працягу 25—40 дзён у залежнасці ад умоў вырошчвання і асвятлення. Плады здольныя даспяваць пры захоўванні, знятыя ў перыяд тэхнічнай спеласці, і вытрымліваць працяглыя перавозкі. Але больш смачныя плады, калі яны сабраныя з дрэва ў перыяд поўнай спеласці.

З кізілу можна прыгатаваць кампот, сок, пюрэ, сіроп, варэнне. Нават робяць кізілавую гарэлку, якая мае цудоўны рабінавы колер і крыху кіслая на смак. Спелыя плады сушаць на сонцы або ў духоўцы пры 50—60 градусах.

І ежа, і лякарства

У сярэдзіне лета на многіх агародах можна ўбачыць расліну, кветкі якой падобныя на сланечнік, але гэта расліна не менш карысная — гэта земляная груша.

Тапінамбур, ён жа земляная груша, ён жа іерусалімскі артышок з даўніх часоў вырошчвалі ў Паўночнай Амерыцы, і назву сваю ён атрымаў ад індзейскага племені — тупінамба. У Еўропу гэта дзіўная расліна трапіла ў самым пачатку XVII стагоддзя. Земляная груша — расліна аднагадовая, аднак за здольнасць клубняў перазімоўваць у зямлі і захоўваць усходжасць многія лічаць яе шматгадовай. Да глебы расліна непатрабавальная, толькі не любіць моцна забалочаных тарфянікаў, лёгка пераносіць засуху, таму што мае развітую каранёвую сістэму. На адным месцы можа расці да 7 гадоў.

У тапінамбуры мноства вартасцяў. Па-першае, у яго смачныя і вельмі пажыўныя клубні, яны ніколькі не ўступаюць бульбе, і страў з іх таксама можна прыгатаваць вялікае мноства. Па-другое, гэта каштоўная лекавая культура: у клубнях вялікі набор мікраэлементаў. Па ўтрыманні жалеза, крэмнію і цынку тапінамбур пераўзыходзіць бульбу, моркву, буракі. У склад клубняў уваходзяць вітаміны C, B_1, B_2, бялкі, пектын, амінакіслоты, а таксама цукры ў форме інсуліну, таму іх выкарыстоўваюць для лекавага харчавання хворых на цукровы дыябет, атэрасклероз, гіпертанію.

Дарэчы, зялёная маса тапінамбуру таксама лекавая, як і клубні. Вельмі карысныя ванны з сухіх лістоў і сцёблаў пры болях у суставах (дробна парэзаць, заварыць, прымаць ванну 30—40 хвілін, адзін раз на тыдзень).

З сырых клубняў гатуюць смачныя салаты: памыць, пачысціць, натаркаваць на буйной тарцы, дадаць цыбулю-рэпку і заправіць алеем. Карысна і хворым, і здаровым. Асабліва важна, што такую салату можна гатаваць у самы «безвітамінны» час — ранняй вясной, калі толькі растане зямля і можна даставаць з яе клубні. У гэты час няма ні радыскі, ні іншай свежай агародніны, а земляная груша захоўвае ўсе свае якасці і смак. Выдатная страва атрымліваецца, калі запячы клубні тапінамбуру з маслам у печы або ў духоўцы.

Гатуюць з тапінамбуру нават каву. Наразаюць клубні тонкімі скрылёчкамі, высушваюць на патэльні да карычневага колеру, затым размолваюць у кавамлынку. Многім падабаецца смак, а пра карысць гаварыць не трэба.

Тапінамбур з'яўляецца выдатным кормам для ўсіх свойскіх жывёл. У сырым, запараным, сіласаваным выглядзе яго клубні па пажыўнасці не ўступаюць бульбяным. Сілас са сцёблаў і лістоў змяшчае шмат цукру і выдатна паядаецца і каровамі, і свіннямі, і птушкай.

Вырошчваць тапінамбур нескладана, ён не такі патрабавальны, як бульба, не пашкоджваецца фітафтаразам, і, што вельмі важна, яму не страшны каларадскі жук.

Карысных якасцяў у тапінамбуры шмат, але, разрастаючыся, ён сапраўды можа ператварыцца ў назойлівае пустазелле. Карані яго залягаюць глыбока, і дабрацца да іх не вельмі проста. Каб карані не распаўзаліся па ўчастку, вакол тапінамбуру закапайце у грунт стары шыфер альбо руберойд на глыбіню 50 см.

Макаўка лета

Ліпень — сярэдзіна лета, самы гарачы месяц года. Гарачыня можа нечакана змяніцца навальніцай, якая хутка мінае, а горача бывае нават уначы. Надыходзіць пара першых ураджаяў, і ўсюды мора кветак на любы густ.

У ліпені пачынаецца масавы збор маліны, парэчкі, яшчэ пладаносяць суніцы садовыя. Збіраць плады і ягады лепш у сухое халаднаватае надвор'е раніцай, калі сыдзе раса.

Часта ягады чырвоных і чорных парэчак выспяваюць практычна адначасова. Але калі ягады чорных парэчак могуць асыпацца, чырвоных — яшчэ больш чырванеюць і спеюць, то ўборку ўраджаю трэба пачынаць з чорных. Чырвоныя парэчкі здымаюць з кісцямі, а чорныя можна з кісцямі і без іх. Пры ўборцы маліны і суніц садовых трэба старацца зрываць ягады з чашалісцікамі, тады яны могуць захоўвацца крыху даўжэй. У канцы ліпеня сад трэба паліць і падрыхліць. Паліваць дрэвы трэба не пазней чым за 3-4 тыдні да збору ўраджаяў.

Самы небяспечны шкоднік у гэтым месяцы — яблыневая пладажэрка. Паколькі хімічных сродкаў прымяняць у час выспявання пладоў нельга, шкоду, якую яна наносіць, можна знізіць з дапамогай лоўчых паясоў. Іх накладваюць з мешкавіны ці абгортвальнай паперы. Пасля ўборкі ўраджаю іх трэба зняць і знішчыць разам з вусенямі.

Канец ліпеня — лепшы час для акуліроўкі. З выбранай матачнай расліны нарэзаць парасткі даўжынёй не менш як 40 см. Нельга зрэзваць парасткі з цэнтральнага праваднікa і асноўных галін (гэтым можна сапсаваць крону), а таксама браць кароткія парасткі — на іх могуць быць размешчаны кветкавыя пупышкі, асабліва ў костачкавых. У зрэзанага парастка выдаляюць лісцікі, пакідаючы чаранкі ад лісцікаў у 1 см.

У агародзе ў ліпені перш за ўсё трэба сачыць за тэмпературай у цяпліцы, дзе растуць агуркі, таматы, перцы, баклажаны. Пры тэмпературы вышэй чым 38—40 градусаў кветкі памідораў і агуркоў дрэнна апыляюцца і нават асыпаюцца. У гэтым выпадку цяпліцы праветрываюцца, адкрываюцца дзверы і фрамугі. Трэба памятаць, што цеплалюбівыя культуры, такія, як баклажаны, не любяць скразняку.

Агуркам і таматам у гэты перыяд асабліва патрэбныя палівы і падкормкі. Ваду для паліву выкарыстоўваць толькі падагрэтую. Пры сухім надвор'і памідоры трэба паліваць 2 разы на тыдзень пад корань, не закранаючы лісты. Калі ўдзень тэмпература складае 20 градусаў, а ўначы апускаецца ніжэй за 10 градусаў, то пры высокай вільготнасці трэба ў хуткім часе чакаць расы і ўспышкі фітафтарозу. Таматы на ноч прыкрываюць плёнкай, якая запавольвае развіццё гэтай хваробы.

У ліпені сталовым буракам патрэбна паўторнае прарэджванне для атрымання больш буйных караняплодаў. Добра рассадзіць расаду па краі любой градкі.

Рэгулярнае рыхленне і акучванне белакачаннай капусты паляпшае развіццё каранёвай сістэмы, паскарае адрастанне лістоў. Брусельскую капусту не варта часта паліваць, таму што гэта выклікае разрастанне лістоў, што шкодзіць утварэнню качанчыкаў.

Пасля збору першага ўраджаю на выслабаненыя градкі, у тым ліку і пад плёнку, можна пасадзіць такія хуткаспелыя культуры, як радыска, цыбуля на пяро, салата, шпінат, шчаўе і інш. Трэба памятаць, што летнім усходам патрабуецца больш часты паліў, чым веснавым.

Пасля 15—20 ліпеня сеюць чорную рэдзьку і дайкон для асенне-зімовага спажывання (калі пасеяць раней, яны пойдуць у стрэлку). Іх можна высяваць да канца ліпеня.

Вельмі часта расліны пакутуюць ад лічынак хрушчоў, якія паядаюць клубні бульбы і караняплоды морквы. Лічынак трэба знішчаць, паліваючы расліны пад корань растворам марганцоўкі (2—5 г на 10 л вады).

А не шкодзь!

РЫБАЛКА ЗА 15 МІЛЬЁНАЎ? ЦІ ВАРТА РЫЗЫКІ?

Пра вынікі работы за перыяд абмежаванняў на лоўлю рыбы падчас вясенняга нерасту расказаў начальнік Дзяржаўнай інспекцыі аховы жывёльнага і расліннага свету пры Прэзідэнце Беларусі Мікалай ФУРСЕВІЧ

Здаецца, прасцей было б па рыбу пайсці ў краму, а на тыя грошы набыць, ну... хоць які аўтамабіль ці ў хату карысную рэч. Ва ўсялякім разе, не на вецер жа грошы выкідаць! Думаю, са мной згодзіцца кожная жонка заядлага рыбака, якому нават забароны і абмежаванні хоць бы што. Такія ўжо аматары павудзіць! Магчымасць адпачыць, падумаць пра жыццё-быццё, падыхаць свежым паветрам, адчуць азарт працэсу... Але толькі калі ў рамках закону.

Амаль 150 кіламетраў рыбацкіх сетак (а гэта адлегласць ад Мінска да Баранавічаў!) ліквідавала Дзяржінспекцыя па ахове жывёльнага і расліннага свету за перыяд вясенняга нерасту з 1 красавіка па 30 мая, а таксама адну электралавільную канструкцыю, больш за тысячу іншых прылад рыбалоўства і больш за 4 тоны незаконна вылаўленай рыбы. Сёлета выяўлена столькі ж парушэнняў, як і летась.

Час нерасту — адзін з гарачых у інспекцыі кожнага раёна, бо ўводзяцца абмежаванні на лоўлю рыбы. Але, відаць, для таго і правілы, каб іх парушалі.

Інспекцыя не ставіла перад сабой мэту дзень і ноч пільнаваць каля вадаёмаў. Але гэта не датычыцца нерасту асабліва каштоўных відаў рыб. Для стварэння найбольш спрыяльных умоў месцы, якія яны насяляюць, бралі пад асаблівы кантроль.

За час нерасту праведзена амаль дзве тысячы рэйдаў, выяўлена больш за 3 тысячы парушэнняў прыроднага заканадаўства. Супрацоўнікі Дзяржінспекцыі спынялі асабліва цяжкія, нават замаскіраваныя правапарушэнні, якія здзяйснялі арганізаваныя групы. Далейшы лёс такіх парушэнняў вырашаецца ў следчых органах МУС, па некаторых з іх заводзяцца крымінальныя справы.

На жаль, многія парушальнікі не спыняюцца нават пасля паўторнага накладання на іх адміністрацыйнай адказнасці на працягу аднаго года за такое ж парушэнне. Гэта пры тым, што ў дачыненні да браканьераў прымаюцца дастаткова жорсткія штрафныя санкцыі, прадугледжваецца нават крымінальнае пераследаванне. У параўнанні з мінулым годам сума выстаўленых штрафаў павялічылася з 460 мільёнаў рублёў да 580 мільёнаў. Работнікі Дзяржінспекцыі адпаведна заканадаўству носяць форменнае абмундзіраванне з адметнымі знакамі, маюць права праверкі дакументаў, спынення транспартных і плывучых сродкаў, правядзення іх дагляду. Таксама інспектары могуць рабіць дагляд фізічных асобаў, якія ўчынілі правапарушэнне, насіць і прымяняць баявую зброю.

Дарэчы, нямала правапарушэнняў спынена дзякуючы простым грамадзянам, неабыякавым да лёсу сваёй краіны. Добрасумленныя людзі тэлефануюць на нумары «гарачай лініі», прысылаюць паведамленні пра месцы браканьерства на інтэрнэт-сайт Дзяржаўнай інспекцыі. За вясенні перыяд толькі на тэлефоны «гарачай лініі» паступіла 515 паведамленняў аб парушэннях прыродаахоўнага заканадаўства. У выніку праверак выяўлена 315 парушэнняў. Значную частку браканьерскіх сетак і іх уладальнікаў знаходзяць менавіта па інфармацыі грамадзян. Гэта сведчыць пра давер да гэтай службы.

Так, Лепельскай інспекцыяй сумесна з Лепельскім РАУС за незаконную здабычу рыбы быў затрыманы жыхар вёскі Губіна гэтага раёна, рыбалка яму абышлася ў 246 базавых велічынь (больш за 8,5 мільёна). Два жывёлаводы СПК «Межаны» і студэнт Полацкага дзяржаўнага ўніверсітэта затрыманы таксама за незаконную лоўлю рыбы дзяржінспектарамі Браслаўскай міжраённай інспекцыі сумесна з супрацоўнікамі Браслаўскага аддзела дэпартамента аховы МУС Беларусі. У гэтым выпадку шкода была ўчынена на 260 базавых велічынь. Работнікі Верхнядзвінскай міжраённай інспекцыі затрымалі жыхара раёна, які налавіў рыбы на 461 базавую велічыню, гэта больш за 15 мільёнаў.

Немалаважная роля ў рабоце з насельніцтвам адводзіцца інтэрнэт-сайту Дзяржінспекцыі, высокая якасць і інфармацыйнасць якога спрыяе росту яго папулярнасці сярод карыстальнікаў інтэрнэта — грамадзян Беларусі і замежных краін, для якіх спецыяльна створана англамоўная версія сайта.

Указам Прэзідэнта створаны Інстытут грамадскіх інспектараў. Імі могуць быць паўналетнія добрасумленныя грамадзяне, якія гатовы браць актыўны ўдзел у ахове жывёльнага і расліннага свету нашай краіны. Уступіць у рады такіх інспектараў няпроста. Для пачатку варта праявіць сябе, аднак самастойна затрымліваць браканьераў яны не маюць права. Напачатку яны супрацоўнічаюць з інспекцыямі ў рэжыме дапамогі. Пасля ахвотны піша заяву па месцы жыхарства ў бліжэйшую міжраённую інспекцыю. У якасці інспектараў на сёння зарэгістравана каля 50 грамадзян. Такія інспектары маюць права на сумесны ўдзел у рэйдавых мерапрыемствах. «Для Дзяржінспекцыі людзі, якія знаходзяцца ў лесе, аднолькавыя. Нягледзячы на іх пасады і рангі нельга патураць і даваць скідкі», — папярэджвае М. Фурсевіч.

Таццяна БОЛТУЦЬ.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Чэрвеньскі раён. Вадасховішча Волма.

У ФІНЛЯНДЫІ — АПАЗНАННЕ, У ЭСТОНІІ — ДОПЫТ...

А ў Расіі — вочная стаўка

У такую гульню згулялі кіраўнікі пракуратуры Фінляндыі, Эстоніі, работнікі Генеральнай пракуратуры Расіі і пракурор Віцебскай вобласці. Гэтая прафесійная гульня дазволіла адпрацаваць узаемадзеянне пракурорскіх структур розных краін у барацьбе з міжнароднай злачыннасцю. Гульню з выкарыстаннем сродкаў відэасувязі правялі падчас рабочай сустрэчы ў пракуратуры Пскоўскай вобласці. Гэты рэгіён — на мяжы з Віцебшчынай. Таму пракурор Віцебскай вобласці Генадзь Дыско быў запрошаны на сустрэчу.

Як паведаміла «Звяздзе» старшы памочнік пракурора Віцебскай вобласці Ірына Таўтын, пракуроры абмеркавалі нюансы і праблемы міжнароднага супрацоўніцтва, а таксама комплекс мераў па спрашчэнні міжнароднага ўзаемадзеяння ў сферы крымінальнай судовай вытворчасці.

Пракурорскія работнікі, дарэчы, праводзяць і міжнародныя футбольныя сустрэчы. Прадстаўнікі Прыдзвінскага края паказалі высокі клас на гульні ў знакамітых Лужніках. І ў сябе дома літаральна разграмілі на полі футбалістаў з пракуратуры Масквы.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

ПАКРЫХУ «НАДАІЛА»

Каб незаконна атрымаць грошы, неабходна знайсці нейкую шчыліну, праз якую можна тыя грошы класці ў сваю кішэню. Іншым разам ашуканства раскрываецца хутка, а здараецца, што і праз некалькі гадоў.

Кошт на малако, якое насельніцтва прадае дзяржаве, залежыць ад яго тлустасці. Гэта вельмі добра ўсвядоміла спецыяліст аднаго з сельсаветаў Івацэвіцкага раёна. І людзі, якія кожную раніцу здавалі малако, не ведалі, што пэўны працэнт ад кошту гэтага малака забірае сабе спецыяліст.

Жанчына крыху зніжала тлустасць малака і адразу ж па дакументах праходзіла малака больш, чым было здадзена. Затым лішак малака распісваўся на людзей, сярод якіх аказаліся і тыя, у каго кароў не было, а грошы спецыяліст забірала сабе. Маніпуляцыя з тлустасцю малака працягвалася больш за тры гады, а калі махінацыя раскрылася, то аказалася, што спецыяліст «надаіла» са здатчыкаў малака амаль на 8 мільёнаў.

Нягледзячы на тое, што падследная вярнула ўкрадзеныя мільёны і супрацоўнічала з праваахоўнымі органамі, ёй давялося панесці пакаранне.

Суд Івацэвіцкага раёна аштрафаваў жанчыну на 50 базавых велічыняў і забараніў на два гады выконваць абавязкі, звязаныя з арганізацыйна-гаспадарчай дзейнасцю. Адным словам, весці разлікі па здадзеным малацэ ў гэтым сельсавеце будзе нехта іншы.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

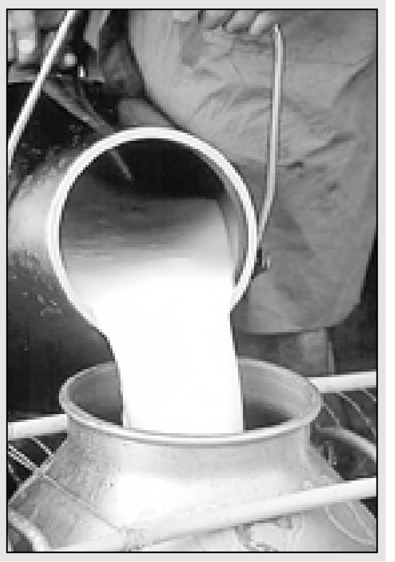

ИЗВЕЩЕНИЕ ОБ ОТКРЫТОМ ПОВТОРНОМ АУКЦИОНЕ ПО ПРОДАЖЕ ПРАВА АРЕНДЫ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ ПОД СТРОИТЕЛЬСТВО И ОБСЛУЖИВАНИЕ ТОРГОВЫХ ОБЪЕКТОВ

Номер лота	Наименование объекта	Местонахождение объекта	Площадь земельного участка, га	Кадастровый номер	Начальная цена продажи, руб.	Сумма задатка, руб.	Стоимость затрат на формирование земельного участка и госрегистрацию	Форма проводимого аукциона	Срок аренды участка
1	Право аренды земельного участка	г. Слоним, ул. Подлесная, 39	0,3157 га. В том числе 0,1789 га земель общего пользования, 0,1368 га неиспользуемых земель	425450100001007261	3632800	350000	684180	Открытый аукцион с условиями, в использовании земельного участка имеются ограничения – охранная зона ЛЭП напряжением до 1000 В на площади 0,0100 га	10 лет
2	Право аренды земельного участка	г. Слоним, ул. Минский Тракт, 105а	0,1283 га. В том числе 0,0905 га пахотных земель, 0,0271 га под древесно-кустарниковой растительностью, 0,0107 га земель общего пользования	425450100001007260	8897110	880000	618198	Открытый аукцион с условиями, без ограничений в использовании земельного участка. Возмещение победителем аукциона расходов, связанных с потерями сельскохозяйственного производства в сумме 1340190 белорусских рублей.	10 лет
3	Право аренды земельного участка	г. Слоним, ул. Южная, 40а	0,0969	425450100001006917	845420	80000	668994	Открытый аукцион с условиями,без ограничений в использовании земельного участка	10 лет
4	Право аренды земельного участка	г. Слоним, ул. Мицкевича	0,1992	425450100001006733	1730050	170000	594591	Открытый аукцион с условиями, в использовании земельного участка имеются ограничения – охранная зона ЛЭП напряжением до 1000 В на площади 0,0133 га	10 лет

Условия продажи объекта: 1. Внесение победителем аукциона платы за право заключения договора аренды земельного участка.

2. Возмещение победителем аукциона расходов, связанных с проведением аукциона и формированием земельного участка, в том числе государственной регистрацией в отношении создания земельного участка.

3. Заключение победителем аукциона договора аренды земельного участка со Слонимским райисполкомом и осуществление в 2-месячный срок после принятия решения райисполкома о предоставлении ему земельного участка государственной регистрации права на земельный участок.

4. Получение победителем аукциона в установленном порядке разрешения на проведение проектно-изыскательских работ и разработки строительного проекта на строительство объекта в срок, не превышающий 2 года.

5. Строительство торгового объекта (магазина) в сроки, определенные проектно-сметной документацией, и обслуживание его.

6. Благоустройство прилегающей территории в течение 2 лет.

Лицо, желающее принять участие в аукционе, представляет:

заявление на участие в аукционе с указанием кадастровых номеров и адресов земельных участков, которые предполагается получить в аренду по результатам аукциона;

заверенную банком копию платежного поручения о внесении суммы задатка на р/счет 3642525000521 в филиале 422 ОАО «АСБ Беларусбанк» в г. Слониме код банка 852, УНП 500010377.

Гражданин – копию документа, содержащего его идентификационные сведения, без нотариального засвидетельствования (паспорт).

Индивидуальный предприниматель – копию свидетельства о государственной регистрации индивидуального предпринимателя без нотариального засвидетельствования.

Представителям гражданина или индивидуального предпринимателя – нотариально удостоверенная доверенность.

Юридическое лицо – представителям или уполномоченному должностному лицу юридического лица Республики Беларусь – доверенность, выданная юридическим лицом, или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, копии устава и свидетельства о государственной регистрации юридического лица без нотариального засвидетельствования, документ с указанием банковских реквизитов юридического лица.

Юридическое лицо – нерезидент Республики Беларусь – представителю или уполномоченному должностному лицу иностранного юридического лица – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена в течение года до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык, легализованные в установленном порядке доверенность или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык.

Представитель иностранного гражданина – легализованная в установленном порядке доверенность, документ о финансовой состоятельности, выданный обслуживающим банком или иной кредитно-финансовой организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык.

При подаче документов на участие в аукционе граждане, представители граждан, индивидуальных предпринимателей и юридических лиц, уполномоченные должностные лица юридических лиц предъявляют паспорт или иной документ, удостоверяющий личность.

Аукцион проводится при наличии двух или более участников аукциона.

Не допускается начало торгов по начальной цене. Торги продолжаются до тех пор, пока по новой объявленной аукционистом цене аукционный номер поднял только один участник аукциона. Аукционист называет последнюю цену и номер данного участника трижды и объявляет проданным предмет аукциона словом «продано», а участника аукциона – победителем.

Всем участникам предоставляется право ознакомиться с земельно-кадастровой документацией, а также возможность осмотра местности земельного участка, выставляемого на торги.

Победитель аукциона обязан оплатить расходы, связанные с подготовкой и проведением аукциона, и расходы, связанные с подготовкой документации, необходимой для поведения аукциона, в течение 10-ти рабочих дней со дня принятия местным исполнительным комитетом решения о предоставлении победителю аукциона земельного участка. В случае, если победитель аукциона в установленный срок не внес плату за земельный участок, то внесенный им задаток и оплата расходов, связанных с подготовкой и проведением аукциона, расходов, связанных с подготовкой документации, необходимой для проведения аукциона, возврату не подлежат.

Платеж за объект осуществляется единовременно по безналичному расчету в расчетных билетах Национального банка Республики Беларусь.

В случае победы расходы, связанные с подготовкой и проведением аукциона, подготовкой документации, необходимой для проведения аукциона, возмещает покупатель объекта.

Всем желающим предоставляется возможность ознакомиться с объектами.

Аукцион состоится 5 августа 2010 года в 10.00 по адресу: г. Слоним, ул. Красноармейская, 40, каб. 619.

Заявления на участие в аукционе принимаются по адресу: г. Слоним, ул. Красноармейская, 40, каб. 621 в рабочие дни с 8.30 до 17.30. Телефоны для справок в Слониме: 8 01562 24611, 21534, 21641.

Заявления принимаются по 30 июля 2010 года до 17.30 включительно.

e-mail: slonim-ispolkom@tut.by. Адрес сайта: **http://slonim.grodnoregion.by**

Вярнуцца ў Грундвальд праз 600 гадоў

Першы канал прэзентуе прэм'еру дакументальнага серыяла пра Грундвальскую бітву

Беларускамоўны дакументальны серыял пад назвай «Grundwald» верне гледачоў у XV стагоддзе. Праект распавядзе пра тэрыторыю Вялікага Княства Літоўскага таго часу, становішча Каралеўства Польскага і Тэўтонскі ордэн. Серыял раскажа аб прычынах вайны, самой Грундвальскай бітве, апіша становішча бакоў, якія ўдзельнічалі ў канфлікце, і дасць характарыстыкі гістарычных асобаў.

Як патлумачыў карэспандэнту «Звязды» **аўтар сцэнарыя аглядальнік Агенцтва тэленавін Белтэлерадыёкампаніі Максім КАРОТКІН**, здымкі дакументальнага цыкла доўжыліся больш за год.

— Ідэя здымак лятала ў паветры — яшчэ год таму было зразумела, што 600-годдзе Грундвальскай бітвы будзе вялікай падзеяй. Таму здымаць пачалі яшчэ летась: аб'ехалі амаль усю Заходнюю Беларусь. Здымкі праходзілі таксама на Грундвальскім полі. Атрымаўся 5-серыйны цыкл, кожная серыя па 26 хвілін. Мова серыяла — беларуская.

Кансультантамі праекта выступілі вядучыя гісторыкі Беларусі Аляксандр Груша, Аляксандр Шаланда, Георгій Галенчанка і Юрый Бохан.

— Мы наўмысна не прыцягвалі да здымак польскіх і нямецкіх гісторыкаў, — працягвае Максім Кароткін. — Апошнім часам гісторыя Грундвальскай бітвы становіцца ўсё больш міфалагізаванай, а так як мы робім фільм пра Беларусь, то больш мэтазгодным мы палічылі дапамогу беларускіх гісторыкаў, а не замежных.

Рэжысёр фільма — Настасся Кужоўнік. Прэм'ера дакументальнага серыяла запланавана на 12 ліпеня. У дзённым эфіры Першага канала фільм будзе ісці да 18 ліпеня.

Ілья ЛАПАТО.

ИЗВЕЩЕНИЕ ОБ ОТКАЗЕ ОТ ПРОВЕДЕНИЯ АУКЦИОНА

ККУП «Витебский областной центр маркетинга» сообщает:

Лот № 1. Земельный участок с кадастровым номером 240100000003006272 площадью 1,0935 га, расположенный по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Медицинская, для строительства объекта «Торговый центр по улице Медицинской в микрорайоне «Медцентр» в г. Витебске», срок аренды 25 лет, опубликованный для продажи права заключения договора аренды земельного участка в информационном сообщении о проведении открытого аукциона по продаже права заключения договоров аренды земельных участков, опубликованном в газете «Звязда» от 02 июня 2010 г. № 105 (26713), снимается с торгов согласно решению Витебского городского исполнительного комитета.

Лот № 2. Земельный участок с кадастровым номером 240100000003006276 площадью 0,1695 га, расположенный по адресу: Витебская обл., г. Витебск, ул. Медицинская, для строительства объекта «Продовольственный магазин в микрорайоне «Медцентр» в г. Витебске», срок аренды 25 лет, опубликованный для продажи права заключения договора аренды земельного участка в информационном сообщении о проведении открытого аукциона по продаже права заключения договоров аренды земельных участков, опубликованном в газете «Звязда» от 02 июня 2010 г. № 105 (26713), снимается с торгов согласно решению Витебского городского исполнительного комитета.

Сумма задатка, внесенная участниками аукциона на счет городского исполнительного комитета, подлежит возврату им в течение 5 рабочих дней со дня отказа местного исполнительного комитета от проведения аукциона.

Приносим свои извинения. Контактный тел: (0212) 47 97 35, e-mail: vcm74@mail.ru, vitinvest.biz.

Крымінал

АСУДЖАНЫ МАЦІ-ЗАБОЙЦЫ

Па восем гадоў турмы атрымалі маладыя жанчыны з Лунінецкага раёна за аналагічныя злачынствы. Адна з іх, 20-гадовая, ужо мае дачку трох гадоў. Замужам яна ніколі не была, а летась нарадзіла хлопчыка ў ванне, дзе і ўтапіла немаўля, а потым труп выкінула ў кустоўе за прысядзібным участкам. Але дзіця знайшлі суседзі і пазванілі ў міліцыю.

Як паведаміла памочнік пракурора Брэсцкай вобласці Вольга Дзмітрук, па другой справе праходзіла 27-гадовая жанчына. Яна замужам, з мужам гадуе паўтарагадовага сына, трохгадовую дачку, народжаную да замужжа, выхоўваюць яе бацькі. Сваю трэцюю дзяўчынку кабета пасля нараджэння кінула ў выграбную яму.

СЫГРАЛА НА ПАЧУЦЦЯХ

У жыхаркі горада Белаазёрска пад следства трапіў муж, дырэктар аднаго з прадпрыемстваў. Да высвятлення абставінаў 55-гадовы мужчына ўзяты пад варту. І тут знаходзіцца «добразычліўка» з Брэста, якая доўга і старанна ўгаворвае жонку даць грошы і бярэцца ўладкаваць справу. Жанчына перадала махлярцы 22 тысячы долараў. Але брастаўчанка, завалодаўшы грашыма, знікла. І жанчыне нічога не засталося, як звярнуцца ў міліцыю. Махлярка затрымана.

Яна СВЕТАВА.

СКАНВОРД

Склаў Андрэй МІХАЙЛАЎ.

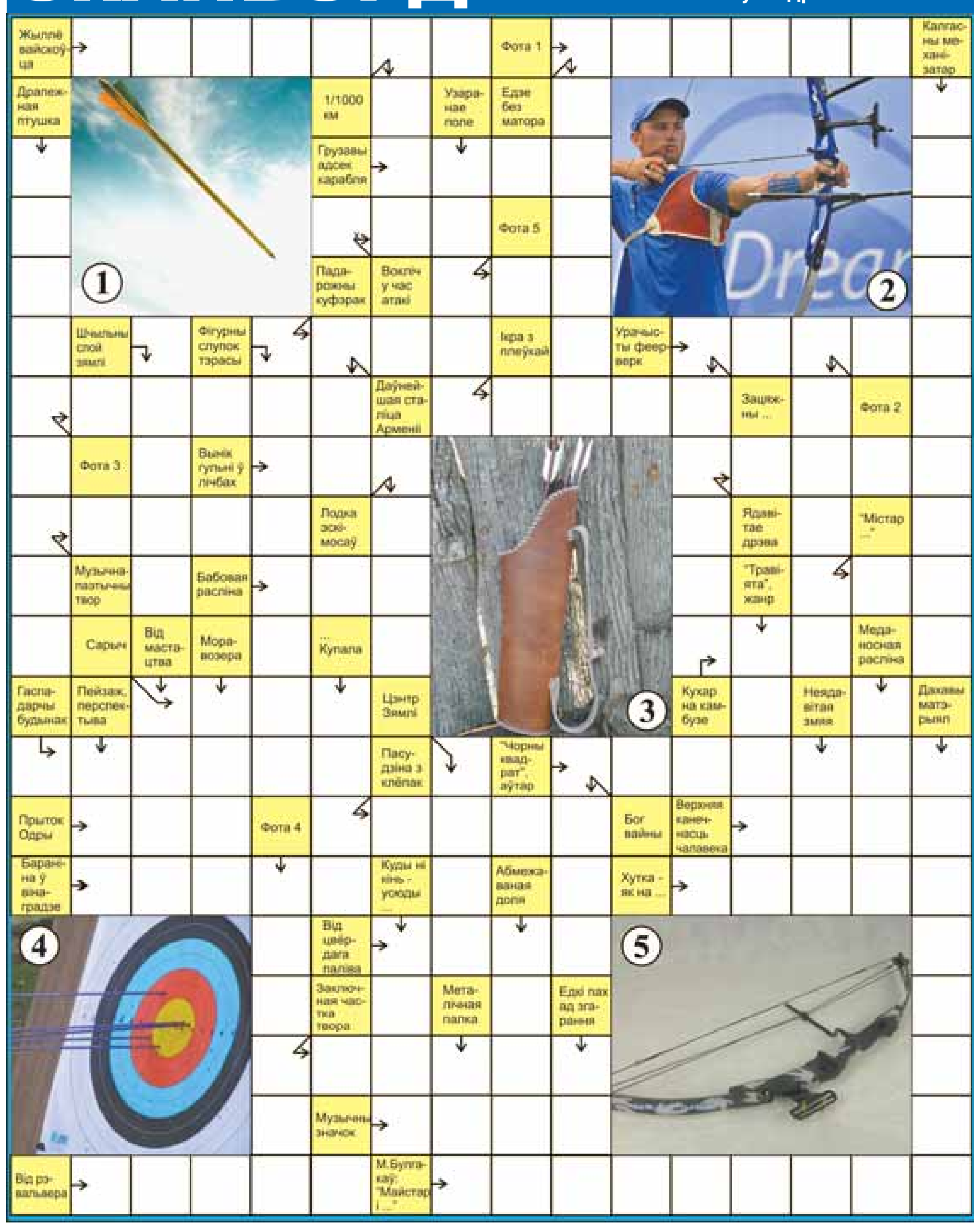

Дзённік бландзінкі

ПРА БЕЛАРУСКІ АВАНГАРД

Нядаўна ў Музеі сучаснага выяўленчага мастацтва адкрылася выстава, пра якую ўжо цяпер можна сказаць, што яна з'яўляецца адной з галоўных культурных падзей года, — «Беларускі авангард 1980—1990 гг.»

Можа гэта толькі маё ўражанне, але зрабіць выставу мастака і калекцыянера Андрэя Плясанава падштурхнула нядаўняя смерць мастачкі, пісьменніцы і перформера, знакавай постаці беларускага актуальнага мастацтва Людмілы Русавай. Як не прыкра, менавіта смерць, а не талент часцяком з'яўляецца ў нас відавочным доказам таго, што творы перайшлі мяжу «сучаснасць-класічнасць»... Як бы то ні было, на выставе «Беларускі авангард 1980—1990 гг.» шмат прац **Людмілы РУСАВАЙ**, у тым ліку і партрэт яе былога мужа і паплечніка па мастацкім цэху **Фёдара КАШКУРЭВІЧА** — дарэчы, той рэдкі выпадак, калі глядзіш на фармалізаваны твор і пазнаеш мадэль.

Партрэт Ф. Кашкурэвіча мастачкі Л. Русавай.

Наогул, на выставе вельмі шмат партрэтаў і аўтапартрэтаў, ці не ўпершыню гэты жанр прадстаўлены так шырока, прычым прыемнай асаблівасцю гэтых выяў з'яўляецца тое, што з іх глядзяць твары людзей творчых — мастакоў і іх калег па прафесіі: Сяргея Малішэўскага, Артура Клінава, Уладзіміра Акулава. Праўда, гледзячы на некаторыя з іх, так і прыгадваецца вядомы сказ з фільма пра прынца Фларызэля: «Дык гэта ж Клетчаты!» Што і казаць — авангардны партрэт да гэтай пары выклікае шмат эмоцый нават у звыклага да ўсяго сучасніка...

Калі вы любіце беларускую сучасную літаратуру, то напэўна сустракалі імя Генадзя Хацкевіча. Гэты вядомы мінскі фацэт, мастак і валацуга не раз быў праслаўлены пісьменнікам і мастаком Адамам Глобусам у «Сучасніках». Дарэчы, карціны апошняга таксама ёсць на выставе, так што ў прыхільнікаў яго пісьменніцкага таленту ёсць магчымасць паглядзець увачавідкі і на яго жывапіс. Ёсць там палотны і другіх цікавых літаратараў — Артура Клінава і Уладзіміра Сцяпана.

У экспазіцыі прадстаўлены таксама працы такіх легенд беларускага авангарднага мастацтва як Яўген Буэль, Віталь Чарнабрысаў, Аляксей Жданаў, Уладзімір Лапо.

Выстава авангарднага мастацтва 1980—1990-х гг. — цудоўная магчымасць адчуць аўру таго часу, успомніць, у якой гарачай атмасферы адбывалася змена культурнай парадыгмы.

«АДДАЙ МАЁ СЭРЦА»

Часта, наведваючы той ці іншы беларускі касцёл, чула пра тое, што тут было пахавана сэрца якога-небудзь магната...

Мяне гэты момант — навошта ім вырывалі сэрца? — хваляваў з дзяцінства, калі пачула ад ксяндза ў Нясвіжы гісторыю пра захаваныя ў скляпеннях унутраныя органы аднаго з Радзівілаў. Як сцвярджаў тады ксёндз, неяк у тых месцах працавалі вучоныя-медыкі. І калі яны ўскрылі скрынкі з набальзамаванымі органамі, то тыя выглядалі цалкам свежымі, хоць належалі чалавеку, якога не было на зямлі ўжо некалькі стагоддзяў.

І толькі нядаўна давялося прачытаць, навошта праводзілі такі дзіўны і жорсткі, з пункту погляду сучаснага чалавека, рытуал... Справа ў тым, што для таго, каб захаваць цела да цырымоніі пахавання (якая, дарэчы, магла адбывацца праз некалькі гадоў ад моманту смерці радавітага чалавека, бо сваякі і нашчадкі вымушаны былі збірацца на пахаванне часам з вельмі аддаленых мясцінаў, а самалётаў у тыя часы не было), з яго вымалі ўнутранасці, якія захоўвалі ў ў асобнай пасудзіне. Пазней іх клалі ў магілу разам з трунай. Сэрца ж магло быць пахавана зусім у іншым месцы — часцей за ўсё гэта была царква, якую пабудаваў нябожчык на свае сродкі. У XVIII стагоддзі развіўся жорсткі звычай асобнага захоўвання не толькі сэрца, але і пячонкі, і мозгу...

Даследчыца пахавальных звычаяў славянскіх народаў І. Дзюбкова лічыць, што цяжка вызначыць дакладна крыніцу гэтай цырымоніі: «Напэўна, яна блізкая культу рэліквій, а таксама сенсуалізму сармацкага ўяўлення, звычцы мысліць канкрэтнымі вобразамі».

Прызнацца, такое тлумачэнне мала што раскрывае... Хоць адно стала ясна — адкуль у беларускім дзіцячым фальклоры пайшла жахалка: «Аддай маё сэрца!»

ПРА СЯМЕЙНАЕ ШЧАСЦЕ

Некалі мой школьны настаўнік фізікі гаварыў пра доўгае няўдалае рашэнне задачы: «На вакзал праз Камароўку!»

А для мяне гэта цалкам рэальны шлях дадому. Адседзела на працы, закупілася на Камароўскім рынку прадуктамі, ды так, што ў пакетаў ручкі паадрываліся, завітала ў краму памераць сукенку, прыгатавала ежу... і ўспомніла, што трэба пазваніць сябру.

— Прывітанне! Я спытаць, ці дапамагла табе мая траўка?

— Якая такая траўка???

— Ну я тыдзень таму званіла тваёй жонцы, яна паскардзілася, што ў цябе страшэнныя болі, абвастрэнне падагры... І я ёй параіла кампрэс абязбольваючы... Вось званю даведацца — ці ёсць вынік.

— Першы раз чую! Ты сапраўды ёй тэлефанавала?

Нямая сцэна.

— Ладна, — кажу, — прыязджай, дам я табе гэтую траўку, сам зробіш кампрэс...

Я многае ў жыцці разумею, але проста ў галаве не ўкладаецца, як можна жыць з чалавекам, які пакутуе ад болю, і не зрабіць элементарную спробу палегчыць яго пакуты... Тут што цікава — сям'я гэтая на першы погляд цалкам шчаслівая. Двое ўжо амаль дарослых дзетак, жонка не працуе з той пары, як пазнаёмілася з мужам-бізнэсменам. Вольнага часу ў яе — воз і вазок!

...Год таму мяне гэтак жа ўразіла іншая ідэальная сям'я. Там абсалютна выпадкова высветлілася, што муж дваццаць гадоў захоўвае фотаздымкі сваіх сваякоў не дома, а на працы. «Каб жонка не парвала...»

Слоў няма.

ПРАВІЛЫ І ВЫКЛЮЧЭННІ

Аднойчы пісала, што мне вельмі часта даводзіцца сутыкацца з чужымі дысертацыйнымі працамі... І вось ці не кожнага разу здзіўляюся — з якой лёгкасцю маладыя даследчыкі адкідаюць усё, што не кладзецца ў пракруставы ложак іх схемы, не працуе на канцэпцыю...

Мне ж заўсёды здавалася, што навука робіцца не там, дзе працуе правіла, а там, дзе выключэнні. Такім выключэннем з савецкай літаратуры быў Алесь Разанаў. Такім выключэннем з беларускай прозы была эсэістыка. Тутэйшыя, тэвээлаўцы, бумбамлітаўцы, маргіналы і постмадэрністы ўсіх узростаў... Кожны раз я пісала кнігі пра выключнае, ненармаванае, а яно літаральна праз некалькі гадоў станавілася правілам, мэйнстрымам, класікай.

На жаль, гэтую простую ісціну абсалютна немагчыма данесці нашым маладзейшым вучоным. Іх цікавасць да навукі рэдка сягае далей кандыдацкіх корачак.

Ганна КІСЛІЦЫНА.

СЁННЯ

Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	4.42	21.45	17.03
Віцебск —	4.23	21.42	17.19
Магілёў —	4.32	21.35	17.03
Гомель —	4.38	21.22	16.44
Гродна —	4.59	21.58	16.59
Брэст —	5.09	21.49	16.40

Месяц

Апошняя квадра 4 ліпеня. Месяц у сузор'і Рыбаў.

Імяніны

Пр. Аляксандра, Васіля, Лявонція, Сяргея.

К. Галіны, Рэгіны, Марціна, Юльяна.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Дзве даты

1 ліпеня

1992 год — у абарачэнне выпушчаны разліковыя білеты Нацыянальнага банка Беларусі, якія ў народзе тут жа назвалі «зайчыкамі» (дызайнерская распрацоўка К. Хацяноўскага).

1569 год — падпісана Люблінская ўнія, якая абвясціла аб'яднанне Каралеўства Польскага і Вялікага Княства Літоўскага ў федэратыўную дзяржаву — Рэч Паспалітую. Непасрэднай прычынай заключэння Люблінскай уніі былі няўдачы войска ВКЛ у Лівонскай вайне, а таксама страта ў 1563 годзе Полацка. Гэты прававы акт быў кампрамісам феадалаў Польшчы і ВКЛ, у выніку якога ўтварылася больш магутная дзяржава: умацавалася палітычнае адзінства абедзвюх дзяржаў, узмацніліся працэсы іх эканамічнага і культурнага збліжэння. Фактычна унія існавала да трэцяга падзелу Рэчы Паспалітай у 1795 годзе.

Цытата дня:

«У шчасці не трэба быць празмерна самаўпэўненым, а ў бядзе не губляй упэўненасці».

Клеобул (VI ст. да н.э.), адзін з сямі мудрацоў Старажытнай Грэцыі.

Хочаце — верце...

НОВАЯ ВЕРСІЯ НАСТУПЛЕННЯ АПАКАЛІПСІСУ — 2014 ГОД

Брытанскі прафесар Нікалас Бойль, які выкладае ў Кембрыджы гісторыю Германіі, вывеў сваю тэорыю змрочнай будучыні чалавецтва. Яна грунтуецца на гістарычных паралелях, з дапамогай якіх ён і «вынайшаў» дату канца свету («вялікай падзеі» ў яго фармуляванні).

Сутнасць ідэі Бойля заключаецца ў наступным: на пачатку кожнага стагоддзя адбываецца адна такая вялікая падзея, якая вызначае ход гісторыі на наступныя сто гадоў.

Сапраўды, у гісторыі Заходняй Еўропы менавіта пачатак стагоддзя часта быў пераломным момантам. У 1517 годзе Марцін Лютэр пачаў Рэфармацыю, якая раскалола каталіцкую царкву і Еўропу на два непрымірымыя лагеры. У 1618 годзе пратэстанты і каталікі пачалі Трыццацігадовую вайну, якая забрала шмат жыццяў і надоўга вызначыла ход развіцця як Германіі, так і ўсяго еўрапейскага кантынента.

Праўда, з XVIII стагоддзем у прафесара ўзніклі некаторыя складанасці. Замест смерці Людовіка XIV і пачатку вайны за іспанскую спадчыну ён па нейкай прычыне выбраў уступленне на прастол Гановерскай дынастыі ў Англіі ў 1715 годзе. У якасці паваротнага моманту наступнага стагоддзя Бойль назваў Венскі кангрэс 1815 года, які завяршыў цыкл напалеонаўскіх войнаў.

З ХХ стагоддзем усё зразумела: у 1914 годзе пачалася Першая сусветная вайна (сапраўды, паваротны момант у гісторыі). Цалкам верагодна, што па аналогіі з 1914 годам Бойль і вывеў сваю ўласную прагнозную дату апакаліпсісу — 2014 год. Праўда, усё ж не зусім зразумела, чаму менавіта 2014-ы, а не 2013-ы, ці 2015-ы... Сам прафесар на гэты конт дае вельмі туманныя тлумачэнні: «У 2007 годзе пачаліся каласальныя эканамічныя змяненні, якія будуць працягвацца яшчэ доўгі час. А вялікія эканамічныя перамены вядуць да такіх жа перамен у палітыцы, але мы іх пакуль не бачылі».

Нагадаем: канец свету часцей за ўсё «прызначаюць» на 2012 год, зыходзячы з прадказанняў індзейцаў мая. Паўстагоддзя таму ў Мексіцы рабочыя адкапалі напалову сцёртую таблічку, на якой было напісана, што менавіта ў 2012 годзе Зямлю чакаюць нейкія незразумелыя змены, звязаныя з вайной. Чым яны скончацца — невядома (канец тэкста аднавіць не атрымалася). У любым выпадку, вучоным даўно вядома, што каляндар мая заканчваецца якраз 2012 годам (далей у іх проста няма дат). Гэтая акалічнасць парадзіла масу чутак і спекуляцый, асабліва на Захадзе. У ЗША нават знялі фільм «2012», дзе прычынай глабальнага катаклізму стаў перагрэў планеты з-за незвычайна моцнай успышкі на Сонцы.

...Днямі былі апублікаваны вынікі работы італьянскай даследчыцы Сфорцы Галіцыі. Яна заявіла, што вялікі мастак Леанарда да Вінчы зашыфраваў у сваёй карціне «Тайная вячэра» дату канца свету.

Паводле сцвярджэння Галіцыі, матэматычныя і астралагічная галаваломка была вынайдзена над выявай Хрыста. Да Вінчы меркаваў, лічыць даследчыца, што Армагедон пачнецца 21 сакавіка 4006 года сусветнай паводкай, і скончыцца 1 лістапада таго ж года, пасля чаго для чалавецтва наступіць «новая эра». Да такой высновы Сфорца Галіцыя прыйшла пасля карпатлівага вывучэння манускрыптаў да Вінчы ва ўніверсітэце Каліфорніі ў Лос-Анжэлесе і работы ў архівах Ватыкана.

Падрыхтавала Іна АРЭХАВА.

НЯПОЎНАГАДОВЫ «БІЗНЭСМЕН»

Юнак перапрадаваў сваім знаёмым медыцынскія прэпараты з дзесяціразовым наварам.

А папярэдне, каб набыць у аптэцы прэпараты, якія ўтрымліваюць псіхатропныя рэчывы, ён вырабляў падробныя фармацэўтычныя рэцэпты. Як паведаміў прэс-афіцэр Ленінскага РУУС Сяргей Козел, у хлопца падчас следства было знойдзена і канфіскавана 14 несапраўдных рэцэптаў. Карыстаючыся імі, юнак набываў у пяці аптэках сталічнага мікрараёна «Серабранка» прэпараты клафелін і трамадол. Каб злавіць «кайф», юнак і сам спажываў псіхатроп, і перапрадаваў прэпараты сваім знаёмым — пяцітысячную ўпакоўку збываў за 50 тысяч рублёў. Між іншым, медыкі ўжо канстатавалі ў «бізнэсмена» наркатычную залежнасць, ды і падлетак прызнаецца, што ўжо не можа спыніцца.

Ігар ГРЫШЫН.

ШАШКІ

Пад рэдакцыяй майстра спорту Мікалая ГРУШЭЎСКАГА

«ПАГОДА Ў ДОМЕ»-7/9

Гэты наш масавы конкурс для шашыстаў усіх рангаў працягваем эцюдам:

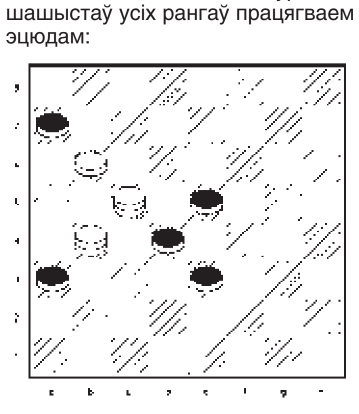

Белыя: b6, дамкі b4, c5 (3). **Чорныя:** a3, a7, d4, e3, e5 (5). Выйгрыш.

АЎТАРСКІ-12/2

У ім мы прапануем эндшпільнае заканчэнне. Тут заданні Пятра Шклудава (Наваполацк) будуць некалькі складанымі, бо конкурс разлічаны больш на першакласных рашальнікаў. Аднак калі знайсці першы правільны ход белых, дык і яны не так ужо цяжка развязваюцца.

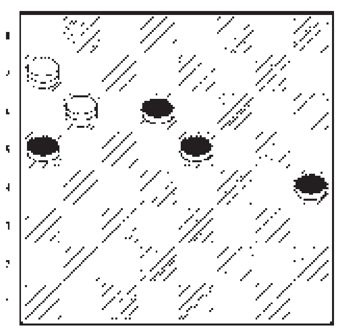

Белыя: дамкі a7, b6 (2). **Чорныя:** a5, d6, e5, h4 (4). Перамога белых.

БЛІЦ-55/1

Яго пачынаем са стоклетачнай мініяцюры Івана Івацкі (Украіна). Яе ён даслаў нам па электроннай пошце і раіць знайсці ў гэтай мініяцюры камбінацыю:

Белыя: 7, 8, 18, 19, 23, 31, 43 (7). **Чорныя:** 9, 17, 29, 32, 34, 39, 41 (7).

* * *

Тэрмін для адказаў традыцыйны — два тыдні. Накіроўвайце іх на адрас: **220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а, рэдакцыя газеты «Звязда», рубрыка «Шашкі».**

РЭСПУБЛІКАНСКІ-22

А для складальнікаў камбінацый-64 (без дамак у пачатку гульні) аб'яўляем сумесна з Федэрацыяй шашак Беларусі адкрыты Рэспубліканскі конкурс-22. У ім прадугледжаны тры катэгорыі: **A** (сярэднія праблемы) — у пачатковай расстаноўцы мінімальная колькасць шашак для аднаго з бакоў — 7, максімальная — 9; **B** (вялікія праблемы) — 10 і 12 адпаведна. У катэгорыях A і B тэмы свабодныя з выйгрышам белых; **C** (праблемы) — усе зыходныя пазіцыі, пачынаючы ад 5:7, 6:7, 7:5, 7:6, 7:7 і г. д., уключаючы сярэднія і вялікія праблемы. Тэма — падрыў поля a3. У кожную з іх можна прадставіць не больш двух твораў, а ў катэгорыю C — яшчэ па два, але па-за конкурсам. Кампазіцыі павінны быць новымі альбо апублікаванымі пасля 01.04.2009 г., якія не ўдзельнічалі ў іншых спаборніцтвах. Апошні дзень іх адпраўкі — 01.10.2010 г. на адрас газеты «Звязда» (220013, Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10а, рубрыка «Шашкі») ці электроннай поштай суддзі-каардынатару Васілю Грабенку (w.grebenko@mail.ru). Канчатковыя вынікі будуць падведзены 01.03.2011 г. Спаборніцтва праводзіцца па Міжнародных правілах CPI FMJD (для рускіх шашак), узровень «Майстарскія правілы» (RM). Кожная праблема ацэньваецца і атрымлівае месца. Па тры прызёры ў кожнай катэгорыі ўзнагароджваюцца дыпломамі.

РАШЭННІ

Калі ласка, праверце свае рашэнні ранейшых заданняў.

Бліц-54/4 (У. Рычка): 43 (47A) 25, 24, 25-20#. A(20) 44, 37, 19 (24B) 23, 23-40#. B(25) 19-28, 40, 50#.

«Пагода ў доме»-7 (М. Грушэўскі): **№ 3**. b8 (h2) I fg3 (d2A) f4, f4:a3:d6:b8x. A(c7) c1, e3/f4x. I ef4?, c1, g1, ce3 (h2) g3 (g5 I I)=. I I (g1?) a7 (h2) b8 (g1) g5, a7x і **№ 4**. G5, I f8, e7, e7:b4:a1! (e3) c3 (f2) I I g3x. I d8?, a1, c3 (e3) e1A (d4) hg3 (f2)=. IA g3 (d4) g7 (d2) h6 (e1)=. I I d4? (e1 III)=. III (g1?) a7x.

ЧАЛАВЕЧЫ ФАКТАР, ЦІ ЛЮБОЎ ДА ПАМЫЛАК

Кіроўца майго ранішняга тралейбуса прапусціла адзін прыпынак. Проста праехала міма, не адчыняючы дзвярэй. Так бывае часам позна ноччу, калі на прыпынку ніхто не выходзіць і, відавочна, не ўваходзіць. Але не спыніцца на прыпынку ў гадзіну пік, калі людзі едуць на працу... Яна зрабіла гэта ненаўмысна. Яна задумалася, ці не выспалася, ці ў яе нешта здарылася. Гэта была жанчына з мужчынскай прычоскай і каменным тварам. Пасажыры адразу пачалі абурацца і лаяць яе на чым свет стаіць. На каменным твары з'явіліся эмоцыі. А я задумалася, што ж у яе здарылася такое ў жыцці?

Гэта яскравы прыклад праяўлення чалавечага фактару ў рабоце. Усе мы людзі, і ніхто не застрахаваны ад банальных памылак і спатыкаў на роўным месцы. Я не буду казаць пра дактароў — памылкі ў іх прафесіі складана апраўдваць уплывам чалавечага фактару, бо яны могуць каштаваць жыцця. А вось ва ўсіх астатніх прафесіях мне вельмі прыемна бачыць чалавека.

Часта трапляюцца сур'ёзныя таксісты, засяроджаныя на кіраванні аўтамабілем. Яны ўсім сваім выглядам кажуць: я важны, мне не да цябе, сядзі ціха, тут я гаспадар. Але калі раптам адзін з іх просіць пакінуць нумар тэлефона, каб сустрэцца яшчэ раз, я з усмешкай пазнаю ў пахмурным кіроўцы простага чалавека. Ці калі паміж хуткаплынных заказаў і нумароў машын па рацыі чуецца:

— Усё, скончыў свой працоўны дзень! Мужыкі, хто хоча адпачыць — да мяне на дачу.

Апаратаркі хутка перапыняюць такія размовы і робяць заўвагі разбэшчаным таксістам. Гэта, відаць, каб не страціць аўтарытэтнасць сярод кліентаў. А кліентам толькі і патрэбна, што ўбачыць за ўсёй сур'ёзнасцю і важнасцю простага чалавека. З такімі і ездзіць прыемней!

Узгадайце Лаліту Міляўскую. Яна не баіцца быць смешнай, не баіцца быць непрыгожай, высмеянай, аблаянай. Яна можа спакойна размаўляць перад камерай без макіяжу, яна не сядзіць на строгіх дыетах і не панікуе з-за лішніх кілаграмаў, яна можа зачапіцца аб цвік сцэны і працягваць спяваць у рваных калготках. Сваімі паводзінамі яна разбурае міф пра ідэальнасць папулярных асобаў, яна супраць штучнасці і лялечнасці. Яна такі ж просты чалавек, як і мы з вамі, і гэтым яна бліжэй да гледача.

А ўзгадайце папулярны ролік у інтэрнэце, калі самы прафесійны дыктар Расіі, якому даручана прадстаўляць вышэйшых дзяржаўных асобаў, запінаецца:

— І прэзідэнт Расійскай Федэрацыі Ул... Дзмітрый Анатольевіч Мядзведзеў.

Насмяшыў ажно самога Дзмітрыя Анатольевіча. Гэта ніяк не сведчыць аб прафесійных здольнасцях і навыках. Гэта сведчыць толькі пра тое, што перад намі звычайны чалавек, які, як і ўсе астатнія, прызвычаіўся да іншага імя прэзідэнта.

Я люблю, калі вядучыя запінаюцца ў радыё- і тэлеэфіры. Мне значна прыемней бачыць і чуць чалавека, чым машыну, якая аўтаматычна чытае тэкст, нават не разумеючы яго сэнсу. Я люблю, калі прыходзіш на інтэрв'ю да чыноўніка, а ён перапыняе гаворку, здымае тэлефон і паклаўшы трубку, тлумачыць са слязлівай усмешкай: «Унучка нарадзілася!» Пасля гэтага гаворка ідзе лягчэй і цікавей, бо цяпер ты мусіш размаўляць з жывым чалавекам, за плячыма якога звычайнае жыццё: сям'я, унукі, дача і нават вясёлыя кампаніі. Ніколі не забуду, як аднойчы на інтэрв'ю прыйшла да высокага начальніка, а на ім твару не было. Шчыра прызнаўся, што ўчора бурна адсвяткавалі дзень нараджэння таварыша. Перада мной адразу паўстаў чалавек, а не дырэктар буйнога прадпрыемства. Я паставілася з разуменнем, і інтэрв'ю, замест сухога, статычнага, атрымалася вельмі жывым і яскравым.

Памятаю, як у старэйшых класах на ўроках біялогіі мы пачалі вывучаць анатомію. Зайшла гаворка пра здароўе дзетародных органаў. Самыя смелыя хлопцы цікавіліся ў біялагіцы: ці дапамагае ў гэтым інтымнае жыццё і як часта трэба займацца сэксам для здароўя. Настаўніца, чырванеючы, прывяла прыклад са свайго сямейнага жыцця. З таго часу яна стала нашым любімым выкладчыкам, яна стала бліжэй да нас, за строгасцю педагога паказаўся жывы чалавек.

Мая інструктар па ЛФК, наймілейшая жанчына, найвыдатнейшы спецыяліст, заўсёды адцягваецца падчас заняткаў, без канца адказвае на тэлефанаванні: то па мабільным, то па працоўным тэлефоне. Адна за адной названьваюць яе дочкі.

— Анюта, паеш супу, выгуляй сабаку і сустрэнь Дзіяну са школы, — наказвае яна старэйшай.

І тут жа тэлефануе малодшая.

— Мышка мая, не ідзі адна, стой, дзе стаіш, хутка Аня сустрэне цябе. А мама табе нешта купіла — увечары ўбачыш, табе спадабаецца.

І так праз кожных пятнаццаць хвілін. Я ведаю, хто з іх якія адзнакі мае па якіх прадметах, хто недалюблівае якую настаўніцу, хто што робіць па гаспадарцы, хто што любіць апранаць, і калі хто едзе адпачываць у які лагер. І мяне не напружвае, не раздражняе, што ўсё гэта адбываецца падчас майго занятку. Мне прыемна, што са мной працуе не проста прафесійны інструктар, а яшчэ і клапатлівая, любячая маці.

Калі я сустракаю фанабэрыстага чалавека, зацыкленага на сваёй пасадзе і працоўных дасягненнях, то стараюся разгледзець у ім чалавека з заганамі і праблемамі, магчымымі комплексамі і пераменамі настрою.

— У вас шакалад на вуснах пасля абеду застаўся, збіліся валасы ці размазалася туш, — падказваю я.

І пыл асядае, амбіцыі прападаюць, перада мной раскрываецца Чалавек.

Людзі, прадстаўнікі розных прафесій, не бойцеся памыляцца, быць смешнымі і падавацца некампетэнтнымі. Мы любім, калі вы памыляецеся, і радуемся, калі вы хоць нешта не ведаеце. Бо мы і самі памыляемся і далёка не ва ўсім разбіраемся. Мы такія ж, як і вы. Мы не толькі начальнікі і падначаленыя, прафесіяналы і стажоры. Мы яшчэ і дзеці, бацькі, суседзі і сябры. Мы людзі.

Таццяна САЛДАЦЕНКА.

Усміхнемся!

Каля берагоў Ірландыі перавярнулася судна, якое перавозіла какаін. Ірландскія мытнікі ў лютасці! А зараз паслухаем каментары мясцовай рыбы...

☺

— А ў нас дома тры коткі: Віска, Кіска і Радыска.

— А ў нас два сабакі: Тузік і Павел Пятровіч.

☺

Сябры весела, з павагай, растлумачылі, чаму нядобра разбіваць апошнюю бутэльку гарэлкі.

ЛІК ТРЫ Ў СЯМЕЙНАЙ АБРАДНАСЦІ

Момант нараджэння меў глыбока сімвалічны сэнс, ён міжволі нагадваў акт першатварэння свету, у якім бралі ўдзел тры галоўныя постаці: маці-парадзіха, нованароджаны і бабка-павітуха. Уласна кажучы, гэта было звядзенне ў адным месцы і ў адзін і той жа час прадстаўнікоў трох пакаленняў, якія ўвасаблялі сабой сацыяльны механізм сямейнага суіснавання: мінулае — бабка-павітуха, цяперашняе — парадзіха, будучае — немаўля.

- Бабка-павітуха пераступала парог хаты і адразу ж развязвала свой фартух, а затым здымала з сябе пояс, тры разы абводзіла ім вакол жывата парадзіхі і кідала яго на падлогу, дзе ён ляжаў да таго часу, пакуль дзіця не з'яўлялася на гэты свет.
- Пупавіну пераразалі на адлегласці трох пальцаў ад месца завязкі. А пры першым кармленні дзіцяці бабка-павітуха здымала з парадзіхі нацельны крыж, тройчы перахрышчвала яе грудзі і толькі пасля гэтага прыкладвала немаўля да правай грудзі.
- Падчас першага рытуальнага купання бабка-павітуха праз цэлы шэраг абрадавых дзеянняў і ўключэння ў іх адпаведных атрыбутаў імкнулася пэўным чынам паўплываць на лёс нованароджанага і запраграмаваць некаторыя акалічнасці ў развіцці асобы, якія павінны будуць спрыяць арганічнаму ўключэнню дзіцяці ў сацыякультурнае асяроддзе сям'і, руху, вясковай абшчыны. Пры першым купанні выкарыстоўваліся тры розныя гатункі вады, кожны з якіх меў сваю сімволіку і з'яўляўся носьбітам пэўнай інфармацыі. Каб чалавек быў стрыманым, разважлівым, ураўнаважаным, у купель нельга было наліваць кіпень. Таму спачатку налівалі халодную ваду. Але ж у гэтым выпадку ў цэнтры ўвагі было рытуальнае купанне, таму самай першай у ночвы налівалі кубачак свянцонай («хрышчэнскай») вады.
- Як толькі купанне заканчвалася, бабка даставала «багданьку» (так называлі хлопчыка да моманту хрышчэння) або «ляльку» (так да хрэсьбін звалі дзяўчынку) з купелі, тройчы трэсла немаўля над ночвамі, тройчы цалавала ў спінку і за кожным разам сплёўвала ваду. Гэта рабілася, каб перасцерагчы дзіця ад сурокаў і адначасова адагнаць усялякіх нячысцікаў.
- У некаторых мясцінах адразу ж пасля першага купання выконваўся абрад уключэння нованароджанага ў склад сям'і і далучэння яго да сямейнага ачага, сімвалам якога быў стол. Пасля купання павітуха брала дзіця на рукі і разам з кумамі тройчы абыходзіла вакол стала, на якім ляжаў бохан хлеба. Абход заканчваўся трохразовым цалаваннем хлеба. Дзе-нідзе аналагічны абрад выконвалі перад тым, як кумы збіраліся несці дзіця хрысціць.
- Акрамя гэтага ў рытуальна-абрадавых комплексах сямейна-родавага накірунку часцей за ўсё фігуравалі тры асноўныя часткі, або этапы. Рытуальна-абрадавы комплекс радзіннай абраднасці ўключаў у сябе дзевяцімесячны перыяд цяжарнасці, абрады, непасрэдна звязаныя з нараджэннем дзіцяці, а таксама перыяд да спаўнення дзіцяці першага года жыцця, у якім, у сваю чаргу, вылучаліся яшчэ тры ключавыя моманты: першае купанне дзіцяці, яго хрышчэнне і першы пастрыг.

Аксана КАТОВІЧ, Янка КРУК.

Финансовые документы ТЧУП «Сельхозстрой», оставленные в такси 27.06.2010 г., следующем по маршруту п. Ждановичи — д. Семково, ПРОСЬБА ВЕРНУТЬ ЗА ВОЗНАГРАЖДЕНИЕ. Обращаться по тел. 8 029 640 39 13, Андрей.

ЗВЯЗДА. БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА
ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь
РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ. РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: І. БАРАНОЎСКІ, С. ГРЫБ, У. ЗДАНОВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), Н. КАРПЕНКА, Л. ПАХМАНЕНКА, С. ПРОТАС (намеснік галоўнага рэдактара), С. РАСОЛЬКА, Л. РЫЖАНКОВА (першы намеснік галоўнага рэдактара), Л. СВІДРЫЦКАЯ, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, Л. ЦІМОШЫК, І. ШУЧЫНА.
НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмная — 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: пісьмаў — 287 18 64, падпіскі і распаўсюджвання — 287 18 36, 287 18 51, юрыдычнага — 287 19 68, сакратарыята — 292 05 82, адказных за выпуск дадатку: «Чырвоная змена» — 292 44 12; «Мясцовае самакіраванне» — 292 21 03, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 92, Баранавічах: 47 71 94, Магілёве: 32 74 31; бухгалтэрыі: 292 22 03.
http://www.zvyazda.by; e-mail: info@zvyazda.minsk.by
ПРЫЁМ РЭКЛАМЫ тэл./факс: 287 17 79, e-mail: reklama@zvyazda.minsk.by
Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя пакідае за сабой права на рэдагаванне матэрыялаў.
Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.
Газета адрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП № 02330/0494179 ад 03.04.2009. 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў на год.
Тыраж 33.310. Індэкс 63850. Зак. № 3162. Нумар падпісаны ў 19.30.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12